

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/3 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A kriptá.

Budapest, október 11.

(K.) A parlament tulnyomó többségének határozatából irattárba kerül az a hat kérvény, amely a Hentzi-ügyben idáig beérkezett. Ha majd több is jön, követni fogja ezt a hatot az irattárba. Az irattár pedig: kriptá. A halott ügyeket helyezik bele örök nyugalomra. Volt ugyan idő, amikor az irattárral vissza is élt a hatalom s olyan ügyeket dobott bele, amelyeket erőszakosan ölt meg előbb; sőt eleven ügyekre is sokszor ráfordította a parlamenti kriptá kulcsát. De akkor a meggyilkolt és az elevenen eltemetett panaszok nem is hagyták nyugodni az országot és egy kis fáradsággal ki lehetne mutatni, hogy a régi rendet azok a kísértetek is segítették megdönteni, amelyek az irattárból hazajártak. A hatalom sok bűnét takarta akkor a kriptá s ezek a bűnök bosszulva rontottak ki az ingadozó rendszerre. Meg is ölték. Nem szabad azonban feledni, hogy akkor divat volt a közvélemény szabad megnyilatkozásának elfojtása s a legtöbb panaszt már a vármelegében megölték. Ami pedig a megyei hurkot elkerülte és petíció vagy felirat formájában a törvényhozás elé került, azt itt fojtotta meg a numerikus többség. Akkor tehát gyanus lehet az irattár és gyanus volt még az az ügy is, amely talán benső gyöngeségénél fogva mult ki. Nem hittek akkor a panaszok természetes halálában. Ma ellenben elfogulatlan ember nem mondhat olyat, hogy a hatalom a közvélemény szabad megnyilatkozását meg akarja akadályozni. Ami panasz talán fölmerül az országban, szabad utat talál mindenková. S a függetlenségi párt sem merné azt állítani, hogy a Hentzi-ügyben több felirat is érkezik a törvényhozáshoz, ha a hatalom a maga rejtett eszközeivel meg nem akadályozza. Nem is állítja. Segészen bizonyos, hogy amikor az egész országból csak hat felirat jött, holott a parlamenti szünet idején

a szélsőbal buzgón agitált mindenfelé: ez maga is elegendő dokumentum, hogy az országban vajmi kevesen vannak, akik a budavári emlék áthelyezését a függetlenségi párt sérelmi szemüvegén keresztül nézték. Kevés volt a felirat, mert kevesen láttak sérelmet. Ha pedig ez a kevés felirat ilyen hamar került az irattárba: ez nem jelentheti most, hogy a numerikus többség agyonszorította a bennük foglalt panaszt, csak-hogy a parlamenti kriptába dobhassa. A kriptába kellett jutnia, mert nem volt életképes, és hamar kellett odajutnia, mert nem lehetett belőle prédikációs halott.

Ha szükség volt még ennek bizonyítására, a képviselőház mai vitája meggyőzhette a kételkedőket is. Széll Kálmán miniszterelnök, amikor ma megint nyilatkozott az áldatlan kérdéstről, már nem érte be azzal, hogy az érzelmi hurkokat érintve, csak az engesztelődés szükségét hangoztassa. Poétikus és lendületes szavakat talált erre is, de beszédében mégis az volt a fontosabb, ahol kimutatta, hogy milyen sok messziről összehordott argumentumra és milyen sok hamis színezésre volt a függetlenségi pártnak szüksége, csak-hogy ebből az ügyből parlamentképes vádat formálhasson. Háttérrel kellett hozzá teremteni, mert a vád magában egy kicsit szegényesen festett volna. A háttér domborodott ki a vitából s nem a vád a háttérből. A miniszterelnök a lojalis ellenfél iránt való lojalitásból nem aknáta ki ezt az igazságot, de minden józan ember tisztában lehet vele, hogy mivé zsugorodott volna ez az egész vita, ha lokalizálni akarják. Ha a háttérrel elejtik. Ha csak azt ragadja ki a függetlenségi párt a kérdésből, ami ennek a kormánynak esik számlájára. Talán a háttér elejtésével el is tűnt volna a vád. Hiszen a másfél napos vita anyagából igazán csak nagyító üveggel lehetne valamit kivenni, ami ugy fest, mintha a mai kormány ellen akarna vád lenni. Csak

az áthelyezés ideája, a közös hadügyminiszter kommentárja és az örökös Hentzi-szalka: ez volt az egész vita. Nekünk is kedves, mert a Thaly Kálmán menyőörgös menykőjét, amelylyel a szoboremlék ilyen áthelyezését megelőzve szerette volna látni, mi sem szerettük volna villámhárítóval elfogatni; a Krieghammer ur nevezetes kommentárját mi sem tartjuk az államférfiúi bölcsesség kvintesszenciájának; az örökös Hentzi-szalka pedig fáj nekünk annyira, mint Eötvös Károlynak. Amit ezekről a függetlenségi párt ezen a másfél napon elmondott: a harag őszinteségében, a nemzeti érzés erejében s a szavak súlyában talán vetekedik a mi haragunk megnyilatkozásával, de felül nem mulja. Nekünk is fáj, ami az ő lelküket égeti. Am ez kései fájdalom és ez a kormány mit is tehetne róla! Az áthelyezés végrehajtása körül ha történt volna tapintatlanság vagy éppen sérelem: ezért kellene csak a felelősséget vállalnia. De ilyen sérelmi nóta nem hangzott s arra az egyetlen panaszra, hogy a katonai aktsához a honvédséget is kivételesen Horánszky Nándor ma még sokkal szerencsésebben megfelelt, mint a minap, amikor választóinak beszámolt. Mert ez az igazság. Ha sérelem volt az a katonai ünnep, akkor a közös hadseregnek sem lett volna szabad megülnie; ha pedig nem volt sérelem, akkor nem is volt szabad a honvédség kivonásával megosztani a véderő egységét. Ez a nagyobbik érdek.

Ez a vita tehát nem táplálkozott vádakból, csak egy nagy fájdalomból. És elismerjük, szent fájdalomból. Szégyen volna, ha csak egy magyar ember is akadna, akit ez a fájdalom megilletni nem tud. De nincs olyan magyar ember. Mindenkinek fáj, ha a Hentzi nevét csak hallja is, hát még ha az emlegetésében a dicsőítésből villan meg valami. Az agya körül érzi olyankor magyar ember a vért. De éppen azért jó, ha egyszer már egészen elássuk. Hentzi nincs és

TÁRCA.

Szabad-e megbocsátani?

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Feszti Géza.

A nyitott kandalló parázsa bevilágította a szobát, két teáscsészében a meggyújtott rum lángja lobogott és két fiatal férfi — az egyik ügyvéd, a másik orvos — a napnak szenzációs eseményét tárgyalta, vitatta. Valamelyik társaságbeli uriember ugyanis nem a konvencionális felfogásra hallgatott, hanem a saját szerelmes szívére és közel egy esztendei hányódás, vergődés és tépelődés után kibékült az ő esküszög, elüszött és — ami nem mellékes — észbontóan szép feleségével. Egy év előtt nagy oka volt a férjnek elüzni magától az asszonyt, hiszen ez őt megesalta. Egy év multával nem volt kisebb oka megbocsátani a hitszegőnek. Szerette!

De szabad-e megbocsátani? ... ez itt a vitából kiemelkedő kérdés.

— Ügyvéd: ... Már most azt kérdem tőled, lehet-e kezet szorítani egy olyan férfival, mint ez a Laci? Nem-e borzasztó gyávaóság rejlik abban, ha egy férj ismét ölelő karjai közé zárja azt a nőt, akiről egész bizonyossággal tudja, hogy őt megesalta?! Nem-e a legszánan több jellemzőségéről tesz tanúságot az a férfi ember, ki a saját lelkének alacsony szenvedélyén nem tud uralkodni és megesontosodott ostoba

izlésének, egyetlenegy nőre irányuló kizárólagos vágyódásának — mert végre is ez a szerelem — feláldozza önérzetét, férfibelesületét, egyszóval mindazt, amivel önmagának és a társadalomnak tartozik? ...

— Orvos: Az a szerencsétlen, aki fölött te ily szigorúan ítélsz, családi katasztrófa után egy évig valóságos buskomor volt, majdnem elmebeteg. Felesége ezalatt siratta ballépését és a gyöngye pillanat következményeit és szászor is visszairta az eljátszott boldogságot. Szerintem a mi Laci barátunk jól tette, hogy most, immár egy évvel a katasztrófa után, megbocsátotta a multat.

— Ügyvéd: De hiszen sem a buskomorság, sem a sirdogálás, de még az egy évi moratórium sem másítja meg azt, ami megtörtént. Ha egy silány ruhadarabot, egy bemoesolt kabátot, vagy mellényt ledobtok magunkról azért, mert piszkos lett, ugy azt se egy év, se két év mulva nem vesszük föl újra, mert a szennyfoltot nem tisztítja ki az idő, legfőkébb talán a benzín. Olyan benzín azonban nincs, mely a nő becsületét és hívesi hűségét ejtett foltot kitisztítaná.

— Orvos: Nem is benzínre és nem folttisztószerre van ilyenkor szükség, hanem gyógyyszerre. Már pedig az idő gyógyszer; elhomályosítja a szomorú emlékek koloraturáját. Különbön pedig a nagy szerelem individuális érzés, ezen a téren a tömeg izlésének semmi köze az egyeséhez, ezzel ugyanis azt akarom mondani, hogy a konvencionális felfogások nem uralkodnak a nagy szenvedélyeken. Ti, már mint a társadalom normális izlésének tolmácsolói, jogosultnak tekintitek, ugyszólván recipiáljátok a szerelemben a szökést,

szöktetést, vérontást, törvényes és természetes kötelékek szétszaggatását, mindezt azért, mert heroikus. Miért nem tekintitek éppen ennyire jogosultnak a megesalt férj bocsánatát, holott ez szintén heroizmus?

— Ügyvéd: Heroizmus? Talán a gyávaóság heroizmus?

— Orvos: Két szembenálló véleményből paradoxont gyártani: nem érv, hanem fogás. Ha megengeded, rá fogok mutatni arra a heroizmusra, mely a megesalt férj bocsánatában benne van. Ti, akik hideg észszel ítélték a lábzan égő szerelmes szív inspirációját felett, ugyanugy gondolkodtok a leghatalmasabb szenvedélyről, a szerelemlről, mint a hogy a háborúról szoktunk gondolkodni béke idején. Aki politikai szélesönd alkalmával a haremzöről szavalgat, az csak a diadalomért, a lélekemelő halálmegevetést, az elfoglalt barrikádokat, a kitűzött zászlók lobogását és a győzelemnek glóriáját látja, ellenben a fájdalmas nyögéseket, a csonka hősök halálhörgését és a sebesültek jajgatását nem hallja. Ti a szenvedély rabjának vívódását párt-szempontról, a nézőközönség izlésének szempontjából bíráljátok el. Megkövetelitek, hogy a lelki kínok között küzködőnek viselkedésében csakis az érvényesüljön, ami ti előttetek tetszetős. Fájdalmát, elfojtott vágyainak életerejét, visszasírt ábrándjait nem vesztitek figyelembe, mert a ti érdeklődéseitek ott kezdődik, ahol a fájdalmat letiporia a büszkeség. Ha a megesalt férj az elüszött asszonynak még a tovasuhanó árnyékát is megimádja: mindegy! Maradjon azért oly szilárd, mint a sziklabérc. Ha bensejében a birtoklási szenvedély Vézúvként há-

ne tudjon róla senki. Akiknek volt ő valaki a múltban, lefokozták engesztelésül a szobrát elesett katonák síremlékének. Megtették; mért ne higgyük, hogy őszintén tették? Nem említették a nevét sem; miért ne higgyük, hogy el akarják felejteni? Hagyjuk elfelejteni úgy, hogy mi sem emlegetjük. Hiszen el tudunk mi felejteni élőket is, ha nekünk meghaltak, felejtünk egyszer holtakat, ha másoknak éltek is. Mert ezentul másoknak sem élhetnek. Amilyen kriptá a parlament irattára a mi szent fájdalomunknak, olyan kriptá a a lefokozott síremlék a Hentzi régi jelentőségének. Az egyiket mi tettük el, a másikat ők. De érzékeny vezeték van a két kriptá között s ha egyszer valakinek eszébe jutna, hogy azt a régi Hentzit kihozza a kriptájából, a parlamenti kriptá is nyomban meg fog nyílni és szent haragként tör ki belőle, amit most engesztelővé helyeztünk el benne. Viszonosság van a temetésben, de viszonnosság van a feltámasztásban is . . .

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, október 11.

A fölmelegített Hentzi-vitának vége van. Nagy ügyvel-bajjal nyújtották ki két napig, de tovább már semmiképp sem ment. Ma már halálisan ráunt mindenki. Csak annak az egy-két embernek volt benne egy kis passziója, aki arra fogadott, hogy *Eötvös* Károly eljön-e, vagy nem. Őket még izgatta egy kicsit a dolog. A Ház többsége azonban — sőt a szélsőbal többsége is — teljes közömbösséggel hallgatta Rátkay Lászlónak, az ülés első szónokának, különben igazán lendületes, formás és szépen elmondott beszédét. Ebből a fajtából elég volt már. Rátkay csak szébben mondta el, mint egyik-másik elvtársa. De ugyanazt mondta el, amit már annyian elmondtak előtte.

A szélsőbalnak *Polónyi Géza* volt a második szónoka. Ő is támogatva természetesen a bizottság ellenzéki tagjainak a különvéleményét, de eltérve szokásától, egészen röviden, hangban is épp ugy mértéket tartva, mint terjedelemben.

Utána következett *Horánszky Nándor* beszéde, amelyvel érdemlegesen más helyen foglalkozunk s itt csak jelentékeny külső hatását jegyezzük fel. A szélsőbalról itt-ott zavartak eleinte az illusztris szónokot, de a zajongók lassanként elhallgattak és a beszédet nem szakította félbe azután más, csak a tetszésnek meg-megújuló zaja, amely a jobboldalról mind nagyobb erővel hangzott fel.

Még csak *Polczner Jenő*, *Pichler Győző* és *Madarász József* szólaltak fel a kisebbségi különvélemény mellett, azután elfogytak a szélsőbal szónokai és *Perczel Dezső* berekesztette a vitát.

Egymásután szólaltak fel báró *Fejérváry Géza* és *Széll Kálmán*, mind a ketten röviden. Nem is volt sok anyaguk, hiszen újat ez az egész vita nem produkált. Nem is volt egyéb haszna, csak az, hogy végre-valahára alaposan eltemette az

egész Hentzi-ügyet. Ehhez az eredményhez bizonyára jelentékenyen hozzájárultak ugy *Horánszky*knak, mint a kormány tagjainak mai felszólalásai, amelyeket első cikkünk méltat érdemük szerint.

Az ülés végén *Pichler Győző* interpellálta meg a kultuszminisztert *Varga Ottó* ügyében.

Egy órára vége volt az ülésnek. Holnaptól kezdve nem tart a Ház ülést egészen harmincadikáig.

A képviselőház ülése október 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel Dezső*.

Jegyzők: *Molnár Antal*, *Perczel Béni*, *Major Ferenc*.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Plósz Sándor* igazságügyi miniszter.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

(A népszámlálás.)

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter benyújtja az 1900-ik évi népszámlálásról szóló törvényjavaslatot megokolásával együtt.

Továbbá benyújtja jelentését a központi statisztikai hivatal 1900. évi munkaterve tárgyában.

Kéri, hogy a népszámlálásról szóló törvényjavaslatot előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a közgazdasági bizottsághoz, a statisztikai hivatal munkatervezetéről vonatkozó jelentését pedig a pénzügyi bizottsághoz utasítsák azzal, hogy a költségvetéssel kapcsolatosan tegyen erről jelentést.

A Ház így határoz.

Interpellációk.

Perczel Béni jegyző: Tisztelettel jelentem a Háznak, hogy az indítványkönyvben újabb bejegyzés nincs.

Az interpellációs-könyvben pedig október 11-éről *Pichler Győző* interpellációja van bejegyezve a válás-és közoktatásügyi miniszterhez *Varga Ottó* törvénytartó ügyében.

Elnök: Az interpelláció szokott módon, az ülés végét egy fél órával megelőzőleg, fog megtörténni. Következik a kérvények folytatólagos tárgyalása.

A Hentzi-szobor

áthelyezése tárgyában beérkezett feliratokhoz folytatólag szól:

Rátkay László: Szomorú, hogy az országban a nemzeti kegyelet kérdésében eltérés, véleménykülönbség egyáltalán lehet. Pedig a parlament jelen tárgyalásai ezt bizonyították. Arepirulással is fogják olvasni ma a késő utódok is a mai vitákat! Ha a magánbeszédet megsértik, három nap alatt elégtételt veszünk magunknak; a nemzeti becsületről lévén szó, hasztalanul kérnek elégtételt a kérvények. A nemzet zászlajának fehérségét besározta egy generális eszmassarka. Ez volt a Hentzi-ünnep! A királynak nemes elhatározása volt, hogy a Hentzi-szobrot elvitetni rendelte helyéről. De hát ennek az országnak mindig az volt a szerencsétlensége, hogy nagy gondolatok véghezvitelére kis emberek jutottak. Így történt ezúttal is. Báró Bánffy nem tudta meztéríteni a királlyal a nemzet érzületét. És következett a Hentzi-ünnepély. Két zászló lobogott azon az ünnepen. Az egyik a sárga-fekete, mely

szépséget ölelgetne, ebben nincs semmi hízoló a férfira nézve, de a törhetetlen ragaszkodás mégis tiszteletet parancsol. Ellenben sajátjával ölelgetni azt a nőt, akinek elhervadt a becsület, és megalázó minden igazi férfira nézve. A fontoság érzelmek el nem engedhető feltétele, hogy az imádat tárgya is fontoság legyen.

— Orvos: Ebből ugyan egy betű sem igaz. Először is nem áll az, hogy tisztelettel vesszük körül azt a férfit, aki az ő elvirágozott ideáljáért ad infinitum rajong. Az ilyen embert egyszerűen bolondnak tartjuk és kinevetjük. Ha pedig melles körülmények megakasztják nevetési kedvünket, akkor szánakozunk rajta. Mert a férfi szerelmének fölébresztője és fenntartója mindig és mindenütt nem a női jóság, hanem a női szépség. Tekints körül és kutass. Hány nő ébresztett szerelmet a jóságával és hány a szépségével?! Csupa nagyképűség az, amit ti, szigorú erkölcsbírák hirdettek. El akarjátok vitatni a szerelmelem természetes jellemvonását, a szépség előtt való meghódulást, mert azt hiszitek, hogy az érzés az értékéből veszíti, ha a külsőséggel a legszorosabb kapcsolatban áll. Pedig azért ti is megcsodáljátok a márványból faragott *Vénuszt* és nagyra vagytok az emberi szívnek azzal a képességgel, hogy az eszményi szépséget hevülni tud. Kérdem tőled: elsőbbségi joga van-e annak a márványnak vagy vászondarabnak az élő emberi tettel szemben? És csak akkor poétikus-e a szépnek hatása, ha az objektum mozdulatlan és ölelésre képtelen? Elveszti-e a szépség költői jellegét az által, ha eleven szemekből sugárzik felénk és nem egy festett *Madonna*-arcnak örökké bágyadt szeméből? . . .

azt susogja: Én nem ismerem egyebet a császárnál, nem ismerem hazát, nem ismerem alkotmányt. (Tetszés a szélsőbalon.)

Báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter: Nem áll!

Rátkay László: A nemzeti színü honvédekből pedig azt susogja: Tisztelem a magyar királyt, tisztelem a magyar alkotmányt, ismerem a magyar történelmet, *Mohácsot*, *II. Rákóczy Ferencet*, az aradi tizenhárom vértanút! Am álljon ott az a szobor a hadapródiskola udvarán! Be fogja tölteni hivatását, csak hogy nem pozitív, hanem negatív irányban. Oda fogja kiáltani a magyar fiúknak: Magyar katona, nézz rám! Tanuld meg, minő ne légy! (Tetszés a szélsőbalon.)

Polónyi Géza: Konstatál tény, hogy a Hentzi-szobor áthelyezése alkalmával tartott katonai ünnepre az ország székesfővárosában a hadsereg rendőri fedezettel vonult fel. Kell ehhez kommentár?

Lakatos Miklós: Bátor katonák!

Polónyi Géza: Budapestten rendőri fedezettel vonultak fel a honvédek a Hentzi-ünnephez. Aradon pedig napiparancsban megtöltötték a honvédeknek még azt is, hogy délután egy óráig az utóan mutatkozzanak. Nem jól van ez így. Szükséges volna, hogy a kibékülés után érintkező pontjaink legyenek.

Az nem kérdés többé, hogy Hentzi a magyar alkotmány szempontjából esküszög és áruolt volt. Ebből a szempontból tehát ennek a szobornak nincs jogosultsága. De hát azt mondják, hogy ő meghalt: *Für Kaiser und Vaterland*, a császárért és valami közös hazájáért. Nos hát Hentzi elarulta az osztrákokat! Bécs város utáira *Böhm* ténparancsnok 1849-ben egy plakátot fűggesztett ki, melyben Hentzit beestelen áruolónak nyilvánította!

Báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter: Ezt én is említem!

Polónyi Géza: Annál jobb! Mutassa meg a miniszter ur ezt a plakátot a királynak, aki meg fog ebből győzdönni arról, hogy ennek a szobornak sem magyar, sem osztrák szempontból nincs jogosultsága. (Tetszés a szélsőbalon.)

(Horánszky Nándor beszéde.)

Horánszky Nándor: Azok közé tartozik, akik a kormányt azon eljárását, melyet a Hentzi-szobor áthelyezése körül követett, helyeslik. A vitát lokalizálni kívánja arra a térre, amely téren annak, ha igazságos és objektív akarunk lenni, mozognia kell. Miként áll ma e kérdés és mi az, a miért a jelenlegi kormány felelős? Felelős a jelenlegi kormány azért, hogy a szobor áthelyezésének végrehajtásánál történtek-e olyanok, akár tényekben, akár mulasztásokban, amelyeknek felelőssége a jelen kormányt terheli.

Polczner Jenő: A végrehajtásért magáért felelős.

Rakovszky István: Még kérdés!

Horánszky Nándor: Minden más kérdés ma a felelősség határain kívül van. Éppen azért nem akar belemenni annak fejtegetésébe, vajjon Hentzi áruolt-e, vagy nem volt áruolt, vajjon az ő egyénisége mily karaktert tartalmazott, vajjon eljárása és működése olyan volt-e, mint a minőnek feltüntetik. Mert ezek a kérdések szoros összefüggésben lehetnek Hentzi dicsőítésével, amelyre nézve e tereben hangot nem hallott. Összefüggésben lehetnek a szobor kérdésével, mely szobor, felfogás szerint, ma már nem létezik. De semmi esetre nincsenek összefüggésben a szobor áthelyezésének kérdésével, amelyért egyedül felelős a mai kormány.

A mi álláspontunk — úgymond — ebben a kérdésben nem új, régi keletű. Álláspontunkat abban az időben, (Halljuk! Halljuk!) mikor az a kérdés forgott szőnyegen, — gondolom 1893-ban történt —

borog: mindegy! Maradjon azért külsőleg olyan, mint a jégtehető, mely mozdulatlan, fényes és hideg. Miért? Csak azért, mert ez a kontraszt a szemlőre nézve érdekes és tetszetős és impozáns. Mikor a megcsalt férj még nem tudta, hogy felesége csapodár, akkor valami homályos, az érzések fölött derengő gondolat ezt sutogta bensejében: „Szeretem ezt a nőt, aki másoknak is tetszik, akit mások is szeretnek, akiért mások is rajongnak és akit csak én bírhatok egyedül. Szeretem, mert az én nevem van a szívébe vésvé, szeretem, mert csak általam és bennem találja föl a boldogságot, szeretem, mert nemének minden báját és gyöngédségét én rám pazarolja, egyesegyedül én ream.” Mikor pedig a valóságnak tudatára ébred és halálös sebből vérzik a büszkesége, de a szerelme nem kapott halálos sebet, akkor csak ennyit sutog ez a titkos, érzelmaggyarazó gondolat: „Szeretem ezt az asszonyt, . . . talán oktanul, talán ostobán, de igazán szeretem.” És a nagy szenvedélynek ebben a minden másról megfélekedő szertelenségében, úgy mint minden hatalmas kitérésben van erő, van heroizmus, van fönőség.

— Ügyvéd: Én, aki szigorúan itélek úgy a férfi, mint a nő fölött, szintén észreveszem az igazi, az egész életre kiható szenvedélyben a fönőséget. A szenvedély ereje igenis fönőség, de a szenvedély gyöngegsége nem az. Aki testbenlélekben egyaránt eszménynek beillő nőt rajongó szeretetével átkarol és ez a rajongó érzés nem változik meg akkor sem, mikor a nő testi szépsége megfogynakozott, az ilyen férfi szerelmében erős. De ha nem változik meg rajongása, mikor a nő nem testben, de lelkiületben lett silányzó: akkor a férfi szerelmében zvongo. Elvirágozott!

— Ügyvéd: Nem veszti el! De te se vesztisd el szem elől az a közel fekvő igazságot, hogy a szép nő szerelmes tulajdonosa nem kizárólag esztétikai érzésektől hevül. Belejártszik az ő érzelmevilágába a hiúság is, a büszkeség is, az önérték is. És éppen ez a pont az, ahol a férfi szerelmének pszichológiája a mi egész társadalmi rendszerünkkel egybeolvadt és összeforrt.

— Orvos: Igaz. És mikor a megcsalt férj elűzi magától a hízszög asszonyt, akkor az a konvencionális fölfogás győzedelmeskedik, mely ebből az érintkezés pontból származott. Később azonban az idő elszibbasztja a maradt fájdalmat, elaltatja a romboló haraggal föltámadt büszkeséget és végül a konvencionális fölfogáson győz: az igazi szenvedély. — Hidd el nekem, barátom, van a természetnek egy örök törvénye, épp oly egyszerű, mint igaz. *A nagyobbik erő legyőzi a kisebbiket*. En az emberi indulatok harcaiban is csak a különböző erők küzdelmét látom. De ti, a konvencionális fölfogások állandó hívei, látványosságok színpadának tekintitek a társadalmi életet és rendszeren annak a színésznek nyújtjátok a koszorut, akinek szerepe révén a ti hiúságtok kellemes illúziókban kejeleg. A megcsalt férj bocsánata által a ti hiúságtok nem nyer semmit, ezért itélek föltötte szigoruan.

— Ügyvéd: Belejezésül engedj meg egy kérdést. Képzeld magad a megcsalt férjnek helyzetébe és mondd: képes volnál-e megbocsátani?

— Orvos: En? — Ugy érzem, hogy nem!

— Ügyvéd: Miért nem?

— Orvos: Én e századvégnek gyermeke vagyok, így tehát nagy szenvedélyekre — képtelen.

vajjon Budavárán a honvédszobor és Hentzi szobra is együttesen megkoszorúztassék-e vagy nem.

Akkor konstatáljuk, hogy sírok felett a küzdő felekkel szemben viszonyosság van és lehet; szobrokkal viszonyosság nem lehet, mert minden nemzetnek saját dicsősége van; a nemzetek mindegyike a maga dicsőségét önmaga gondolja, a nélkül, hogy osztályrészesévé tenné és tehetné azokat, akikkel mint küzdő szemben állt.

A dolgok tehát ma valóban ezen a téren mozog és ez az, amit meg akarok világítani. Erős meggyőződésem ugyanis, hogy így fogja ezt fel maga a közvélemény is, amelyet mozgásba hozni — bármit is méltóztatik mondani — nem sikerült. Ez a vita, t. képviselőház, és azok, amelyek ezt a vitát megelőzték, azt tanúsítják, — azt gondolom, tényeket, konstatációkat — hogy sem az agitáció, amely buzgalommal — megismerem, teljesen jogosan — a tisztelt függetlenségi és 48-as párt ezt az agitációt felkarolta, nem volt képes a nemzet szívét megmozdítani, nem volt képes érzelmeit mozgásba hozni. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Kik rontották el a nemzetet?)

Kubik Béla: Mert Eötvös Károly volt az élén!
Rakovszky István: Az is lehet. (Zaj.)

Horánszky Nándor: Tisztelt Ház! Én csak tényeket konstatálok és ezt kétségbe hozni nem lehet, mert azt gondolom, hogy azt állítani, hogy az a négy petíció, amely a Ház asztalán fekszik és amelynek életrehozatalát azon teljesen jogosult központi erő buzgalmanak tulajdonítom, amely e tekintetben kifejtett, a nemzet spotán érzelmei és felháborodása kifejezésül nem tekinthető. Nem mozdult meg tehát ebben az országban a közvélemény. Nem mozdult meg egy falevél sem, amiből azt kell következnünk, hogy e tekintetben t. barátaink küzdelme és működése, bármily hazafias és tisztelőtelmesül legyen is, a nemzet egyetemesen izoláltan áll. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Mit jelent ez, t. Ház? Ez csak kettőt jelenthet; vagy azt jelent, hogy ez a nemzet megelégedkezett muljának dicsőségéről, vagy pedig azt jelenti, hogy a nemzet egyeteme nem ért önnökkel egyet, igazságaitalannak és méltatlannak tartja azt a támadást, amelyet a jelenlegi kormány ellen ebből az incidensből kifolyólag indítottak. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon.)

Van egy fontos és fényes bizonyíték arra, hogy ezen esetben ez a körülmény fennforog. Az a körülmény, hogy ha a nemzet koronkint el is hagyja magát és saját sorsára belfolyást gyakorolni nem tud, a magyar sajtó mégis azzal valódi, hogy ez hasonlóképp érzékeltlen a nemzeti önérték sérelmeivel szemben, valódi nem lehet. Pedig a magyar sajtóban is izoláltan áll az az agitáció, amely e téren kifejtett és a magyar sajtónak egész sorosát hidegen hagyta ez az agitáció, és pedig azért, mert ebben nem tudja felfedezni sem a nemzeti önérték sérelmét, sem azon igazságokat, amelyek egyedül adnának erőt arra, hogy akár a sajtó, akár a közvélemény felbuzduljon és a nemzeti érdek szempontjából állást foglaljon.

Fennforog tehát a másik eset, vagyis az, hogy a nemzet közvéleménye, a nemzet egyeteme nem ért egyet azokkal, akik vádolják a jelenlegi kormányt.

És a közvéleménynek teljesen igaz is van. Miről van szó, t. képviselőház? Szó van arról, hogy a Hentzi-szobor, amely 50 évvel ezelőtt felállítottat, az utóbbi időben helyéről elmozdítottat; elmozdítottat akként és azzal az intencióval, hogy a hova az elvitelt, ott az továbbra ne mint emlékszóbor, hanem mint síremlék álljon fenn. Ennek az intenciónak, ennek a felfogásnak adott kifejezést a legfelsőbb elhatározás is. És ime, mi most mindenképpen arra törekszünk, mindeneképp azt akarjuk kimagyarázni, hogy ez az emlékek oltán nem síremlék.

Tény az, hogy e szobor politikai jelentősége megszűnt és elismeréssel és mély háival kell fogadnunk urunknak, királyunknak azt az elhatározását, hogy ennek a szobornak elviteltét arról a helyről, ahol az állott, elrendelte. (Helyeslés a jobboldalon.) És mi történt az athelyezés végrehajtásánál? Civilhatóságok ebben az aktusban részt nem vettek, ünnepélyről szólt tehát, olyanról, amely a nemzeti önértékét sérthetné, már ezen momentumnál fogva sem lehet.

Polezner Jenő: Meghívták a hírlapírókat is oda!
Horánszky Nándor: A hírlapírók bizonyára akkor is elmentek volna oda, ha nem is hívták volna meg őket. (Derűltség a jobboldalon. Nagy zaj és ellenmondások a szélső baloldalon.)

De tovább megyek. Ennél az aktusnál semmiféle politikai nyilatkozat nem történt. Igeu gondosan kerülve lett minden ily momentum jobbra is, balra is, éppen azért, hogy megóvassék annak az a jellege, amelyet neki urunk, királyunk adni akart legfelsőbb elhatározásával. Ezt tehát nemcsak hogy diffikultáim nem szabad, de egyenesen méltányolni kell, mert ebben benne fekszik éppen a nemzeti önértéknek az a respektálása és megbecsülése, amelyre mindnyájan büszkéek vagyunk. (Helyeslés a jobb- és baloldalon. Zaj a szélső baloldalon.) Küzdő katonákat csontjait helyezték ott el és ezek között a Hentziét is.

És ha valaki abban a véleményben van, hogy a kormány hivatala lett volna ezt megakadályozni, azt bátor vagyok arra a körülményre figyelemmel, hogy a kormány konfliktusokat nem idézhet fel, exaltációkból, bárki ül is azon a helyen, nem indulhat ki, mert annak respektálnia kell azon békét és nyugalom, amely kibontakozás felé vezet az országot ezen a téren is és amelynek egyik lépését kezdte e szobornak elmozdítása is. (Tetszés jobb- és balfelől.) Nem lehet földadta egy kormányának ily mozzanatok belevinni egy aktusba, melyek az érzékenység szempontjából messzemenő félreértéseket okozhatnak.

Megteheti ezt akkor, ha a nemzeti dicsőségnek és önértékének sérelmeiről van szó. (Felkiáltások a szélső balon: Éppen arról van szó!) de ahol erről szó nincs, ezt megtenni felfogásom szerint kormányzati súlyos hiba, hogy ne mondja többet, tapintatlanság lett volna.

Rátkay László: Welche Wendung durch Gottes Fügung!

Horánszky Nándor: T. barátom ezt Wendungnak nevezheti, de nem tarthatja annak jogosan, mert ez a tényekkel homlokegyenest ellenkezik. Már 1893-ban lényeges árnyalat volt közöttünk és t. barátaink közt e kérdésben. T. barátaim követelték akkor, hogy a Hentzi-szobor meg ne koszorúztassék; követelték azonban, hogy a honvédszobor megkoszorúzásához a közös hadsereg kivétel nélkül s ott egy oly demonstráció történjék, mely t. barátaim felfogásának és óhajátának megfelelő.

Mi ez álláspontot nem fogadtuk el akkor, nem fogadjuk el ma sem. Ismétlem és visszatérek arra, hogy szobordicsőítésekben nem lehet paritás közöttünk, de kötelességteljesítést jelentő síroknál igenis lehet paritás és lehet reciprocitás. (Zaj a szélső baloldalon.)

T. barátaim rossz néven veszik, hogy az aktusnál a magyar honvédség is szerepelt. Itt már az én álláspontom a t. barátainkéval homlokegyenest ellenkezik, ellenkezik pedig azon az alapon, melyen az én politikám áll. Ugyan mit méltóztatik gondolni t. barátainknak: vajjon a törvényhozás tegyen különbséget, az a huzum választóvonalat a véderő különböző alkatelemei között? (Tetszés jobbfelől. Mozgás a szélső balon.)

Igy fogom én fel, t. Ház, ezt a kérdést és miután erős nézetem és meggyőződésem, hogy e tekintetben a kormány elment odáig, a meddig elmehtett és elmennie kellett és tovább egyetemesen kormányt sem ment volna el, még önök sem, ha ott ülnek, épp azért a bizottság javaslatait elfogadom. (Zajos helyeslés és éljenzés jobb- és balfelől.)

(A vita vége.)

Polezner Jenő: Azt mondja a miniszterelnök hogy az ország óhaja teljesült, amikor a szobrot helyéről elvitték. Nem, a nemzet nem azt óhajította, hogy azt a szobrot elvigyék a főváros egyik pontjáról egy más pontra, hanem hogy pusztuljon a föld színéről.

A kisebbségi különvéleményt pártolja.

Pichler Győző: Horánszky Nándorral polemizál. Rá akar mutatni arra, hogy véleményeltérés van Horánszky Nándorral ma, azaz a gróf Apponyinak a Házban régebben kifejtett álláspontja közt. Rá akar mutatni arra, hogy gróf Apponyi és hívei mindenkor küzdöttek azon felfogás ellen, mely a honvédséget a közös hadsereg kiegészítő részének tünteti fel. Gróf Apponyi 1893 májusában itt, a parlamentben, kifejtette, hogy a honvédség a magyar katonai szellem egyedüli menedéke és fejlesztője és hogy a honvédséget a nemzeti érzelmektől távol tartani: egy az intézmény fejlesztésének megakasztásával. Alámond sem merült fel akkor senkinek sem az a gondolat, hogy a honvédséget a Hentzi-szobrához kivezényeljék! Akkor gróf Apponyi azt követelte, hogy a honvédséget vigyék a budai honvédszoborhoz! (Tetszés a szélső balon.) A kisebbségi véleményt pártolja.

Madarász József jól tudja azt, hogy 67-ben a többség a multra fatyolt borított. Ő ez ellen szavazott abban az ülésben, mert a sérelmeket soha megbecsületi nem fogja. Ebben a kérdésben is sérelmet lát s óhajítja, hogy az mielőbb orvosoltassék. Kell, hogy a sebet meggyógyítsák, mert a fejedelmnek szüksége van a nemzet szeretetére és ragaszkodására, a nélkül el nem lehet. Semmi részletbe bele nem bocsátkozik, csak konstatálja, hogy a 67-es alapon fokról-fokra súlylennie kell az igazságúnak.

Elnök: A vitát bezárja.

(A honvédelmi miniszter beszéde.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: T. képviselőház! Én a magam részéről a vita alatt nem kértem szót és nem is szándékoztam az ügy érdeméhez hozzászólni. Hogy pedig minden félremagyarázásnak, vagy félreértésnek elejét vegyem, meg is mondom, hogy miért nem teszem. Nem teszem azért, mert első sorban a t. kormányelnök ur Kosuth Ferenc képviselő ural szemben már nyilatkozott e kérdésben, másodsor azért, mert magam is még a mult évi novemberben e kérdéshez szót kértem volt és harmadsor azért, mert a felszólalók e kérdésekben, tehát a t. 48-as és függetlenségi párt bennem mindig az egyoldalú katonát látja. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ugy is van, ahogy van!)

Én be akartam várni azt, hogy pártunk részéről valaki nyilatkozzék, még pedig lehetőleg olyan alakot akartam bevárni, aki katonasághoz volt, katonai fogyelem alatt sohasem állott. Nyilatkozott Horánszky Nándor t. képviselőtársam. (Egy hang a szélső baloldalon: Már azt is besorozták!) S miután én azokat, amiket mondott, teljes mérvben osztom ezért köszönetemet is nyilvánítom. Osztozom természetesen a miniszterelnök ur kijelentéseiben és nyilatkozataiban is, ennél fogva nem látam szükségét annak, hogy szót kérjek és a t. Ház türelmét igénybe vegyem.

Egy észrevétel azonban van, amelyet el nem hagyhatok. (Halljuk! Halljuk!) A vita folyamán többször, tegnap és ma is a felszólaló t. képviselő urak rám fogták azt, hogy én a hadügyminiszter rendeletét tapintatlannak jelentettem volna ki. Bocsánatot

kérek, szó szerint akarom felolvasni az akkoriban mondottakat.

Thaly Kálmán: Halljuk szó szerint!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Legyen szabad pár sort felolvasnom (olvassa). Már most, amidőn tegnap a lapok utján tudomásunkra jutott ez a rendelet, el állott a magyar kormány, hogy vagy ellene, vagy mellette foglaljon állást. Azt hiszem, ez tiszta dolog. Mi helyénvalónak tartottuk igenis, hogy mellette foglaljunk állást. Megmondom miért? Én azt hiszem, hogy akkor, amidőn, méltóztatnak ismerni ő felsége ama kijelentését, hogy a hadsereg szelleme csakis a király szelleme lehet, akkor, amidőn a helyzet a mai napon olyan, hogy józan emberről lehetetlen feltételezni azt, hogy a magyar közérzületet, a magyar büszkeséget szántszándékkal sértse...

Thaly Kálmán: Bárcsak ugy gondolkoznának!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: ...akkor előttünk ki van zárva a hadügyminiszter rendeletének olyatén értelmezése, amely máskülönben, megengedem, jogos felháborodásra szolgáltatott volna okot.

Hát kérem, mellette foglaltunk állást, mert pozitive tudom, hogy a hadügyminiszter ezt a rendeletet, — melynek egyes passzusait, megengedem, szerencsésen lehetett volna fogalmazni — határozottan csak úgy értelmezi.

Ezt mondtam és egy árva szóval sem többet, tehát tapintatlanságról egyáltalában nem volt szó. Ezt akartam, t. képviselőház, konstatálni és kérem, méltóztatassék ezt tudomásul venni.

(A miniszterelnök beszéde.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Szokásom ellenére — hivatkozhatom arra a gyakorlatra, melyet követtem, amióta e helyen ülök, — bevártam ezuttal a vita bezárását. (Halljuk! Halljuk!) Nem azért tettem ezt, hogy alkalom ne maradjon a t. Ház szónokainak arra, hogy szavaimra újból vissza ne térhessenek, de azért gondoltam ezt megtehetni, mert be nem várva ezt a vitát, a mult hó 29-én, megelőzve a kérdés tárgyalását, kötelességszerűleg előadtam azon indokokat, amelyek ezen ügyben a kormányt vezetik. Kötelességszerűleg, mert azt hittem és hiszem, hogy tartozom e Háznak és tartozik a kormány mindig, ha mulasztással vádolják és vádolják azzal, hogy ily kényes és nagy érdekekben, a nemzeti becsület és önérték kérdésében követelt el mulasztást, be sem várva a vádnak bővebb indokait, előadni a maga álláspontját, a maga indokait, hogy a meginduló vitában a t. Ház minden tagja véleményét alkothasson magának és a szerint mondjon a kormány eljárása fölött ítéletet. (Helyeslés a jobboldalon.)

Én ezt egész őszinteséggel, egyszerűen, világos és határozott szavakkal megtettem akkor, de jóelőre teljes előzékenységgel hozzátettem, hogy nem szándékoztam azoknál, amiket mondtam, többet mondani az érdemleges vita alatt sem. Ha most mégis felszólalok és felszólalásra kénytelenek érzem magam, ez legyen nekem megengedve azért, mert bár elismerem, hogy a vita nyugodt, mérsékelt hangon folyt le, dacára annak, hogy az élt itt-on nem nélkülözötte, — hiszen csak ma, egy előtem szóló képviselő azon csodálkozott, hogy villám nem sújtotta le ezt a kormányt, amely ilyen kötelességfelelőten, ily gonoszul tanácsol a koronának — bár elismerem tehát, hogy nyugodt volt a hang, mégis, ami engem felszólalásra kényszerít, az, hogy t. képviselőtársaim a tuloldalon azon vádnak, amelyet ellenem támasztottak, egy nagyon sötét hátteret adtak, és olyan erős és sötét, s nézetem szerint túlzásokba menő vonásokkal festették nem annyira azt, ami augusztus 12-ikén történt, hanem annak, ami augusztus 12-ikén történt, motívumait és intencióit, hogy nézetem szerint torzítva van visszaadva az a kör, amelyet a történetről előállítani akartak. Pedig erre alapítják a vádat. (Helyeslés jobbfelől.) Ezért kell felszólalnom.

Azt mondják t. képviselőtársaim: megalázása a nemzeti önértéknek, meggyalázása a nemzetnek, a nemzet szándékos megbélyegzése az, ami történt; erősebbnél erősebb kifejezésekkel variálják ezt, de ez az alaptétel. Kiterjeszkedve azután arra, amit mondtam, erős kritikát gyakorolnak a történet és az általam kifejtett vádak felett és odáig mennek, mint t. barátom, Thaly Kálmán, aki azt adja az én szájjamba, hogy én a honvédelmi ellenségnek deklaráltam.

Thaly Kálmán: Ugy mondta!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Bocsánat. Nem ugy mondtam. Visszatérek erre. És tovább menve, szónoki hevében azt is imputálja nekem és nekünk, hogy annak a letűnt és hála Istennek soha többé fel nem tűnő korszaknak egyes alakjait, a parancsnoklói tábornokokat, a nemzeti nanteonba valóknak képesek

helyezni; hát, t. barátom, bocsássa meg nekem, de nem veszi talán rossz néven, ha azt mondom, hogy ő, aki ismer engem 36—37 év óta, ő maga sem hiszi azt rólam, maga sem hiszi, hogy én azt mondtam és ebben a mondásában az ő történetírói objektivitása, mely iránt nagy tisztelettel viseltetem, teljesen elhagyta őt. Én azt mondtam, hogy ott azon katonák csoportjai porladoznak, kik Budavár védelmében elesetek, fegyverrel a kézben az ellenség előtt a harctéren, vitéz és adáz küzdelemben. Hát deklaráltam a honvédelmi ellenségnek? Annyit mondtam, hogy ellenség előtt vértettek el. Annak pedig, aki elesett, a honvéd ellensége vagy ellenfele volt, — hiszen ez aztán már szójátékká válik. Ne méltóztassék tehát ilyen erőltetett, — bocsánatot kérek — teljesen félremagyarázott állítást rám erőszakolni.

Az a háttér, amelyet támadásuk mögé állítottak, a kép, amelyet vázolnak, ilyen túlzásokkal van festve. De vajjon hiven adja-e ez vissza a történeteket és annak motívumait és intencióit? az már más kérdés. Pedig ez a kérdés.

Ezzel szemben én pár ecsetvonással vissza akarom állítani a történetek képét a maguk igazi mi voltában és a Ház szíves figyelmét vissza akarom terelni arra, amit már a múlt hónap 29-ikén állítottam és az augusztus 12-iki ünnep lefolyásának egy objektívebb, nyugodtabb atmoszférájában mozgó és nézetem szerint igazságosabb képét fogom nyújtani.

Elrendeltetett a múlt év őszén, hogy az az emlékmű emeljen arról a helyről és egy más helyre tétessék át. E hely kijelöltetett. Összeszedték a Budavár védelmében elesett katonák porladozó csoportjait egy sírboltot emeltek, a sírbolt fölé helyezték a Szent-György-téri emlékművet, katonai szokásos szertartással beszélték, felavatták. Ez történt. (Emlenkezés a szélső baloldalon.)

Bocsánatot kérek, ennél több nem történt. Katonai ünnepélyvel, katonai szertartásokkal, tisztán katonai karakterrel. Aki ott jelen volt, jelen volt mint katona, és más, mint katona, ott jelen nem volt.

Thaly Kálmán: Hát a Ludovika növendékei? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Azok katonák! Thaly Kálmán: Nem tettek esküt! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Jó, hát katonai növendékek. De kérem, méltóztassék végignézni, valahány katonai garnizon-ünnepély, vagy felvonulás, vagy más ilyen alkalom van, abban részt szoktak venni. Más intenciója az ő részvételüknek most sem volt. (Zaj a szélső baloldalon.) Mindezzel szemben azt hiszi az én tisztelt barátom, Thaly Kálmán, aki közbeszólt és mások bőven fejtegették, hogy azon aktuális sértési szándék lett volna. (Egy hang a szélső baloldalon: A mint hogy volt!) Bocsánatot kérek, ez nem áll. Ha ott sértési szándék forgott volna fenn, nem-e másképp rendezték volna azt, nem lett-e volna mód arra, hogy az a katonai ünnepély másképp folyjon le? Hát kérem, ki lett-e volna zárva akkor abból a legnagyobb lelkiismeretességgel, színtességgel és gondnal minden momentum, amely politikai vonatkozású? Pedig ki volt zárva.

A sértésnek sem anyai, sem tárgyi tényállás-deka nincsen meg. Nincsen meg az anyai, mert sértési szándék nem forgott fenn senki részéről és nincsen meg a tárgyi tényállás-deka, mert a lefolyása annak a szertartásnak, annak a katonai ünnepélynek egészen katonai körben, tisztán úgy történt, mint mikor fölszentelnek egy síremléket. Azért mondtam én, hogy ez egy síremlék és fenntartom, hogy az, és Pichler képviselő ur nyugodt lehet, senkinek sem vindikálom a találmány jogát, nem is arra helyezem beszédembe a súlyt, hogy az harcosok emléke, hanem arra, hogy az a harcosok emléke ottan egy síremlék jelentőségével bir. 1883-ban és 1884-ben nem volt az, de azzal vált azzá, hogy odatették más névvel, más helyen áll és ha annak előbb más jelentősége volt, az a jelentőség, amely annak adatott, elveszett és azért fenntartom, amit mondtam.

E síremlék azon katonák sírboltja fölött emelkedik és azok emléket örökíti és azoknak adatott meg a katonai tisztesség, akik csatátereken estek el vitézül harcolva. A fegyverrel kezében elesett katona emléke pedig megköveteli, hogy azoknak katonai tisztesség adassék meg. És, t. képviselőtársaim, legyenek szívesek engem ebben a kérdésben arra a térére követni, amelyen én állok és amelyen állt, úgy

gondolom, minden tényező és áll a nemzet közvéleménye. Hagyjuk nyugodni a sírboltban levő emlékeket és azokat ne zavarjuk és ne bolygassuk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ne vonsozljuk elő és ne szedjük ki azokból a sírboltokból mindig azt, ami keserűséget okoz, ami fájdalmas érzéseket kelt, szedjük ki azokat és ápoljuk szívünk melegével és soha el nem felejtvé azt a múltból, ami dicső, ami kegyeletes és a mi kegyeletre érdemes. Egyesültünk a kegyeletnek érzéseiben és együtt éreztünk abban, ami a nemzeti kegyelet hazafias érzéseit érinti és annak tárgya. De ebben is igazában egyik csak úgy leszünk, ha a kegyeletnek érzéseiben az engesztelődésnek engedünk helyet és alkatelemévé tesszük a mi kegyeletes érzéseinknek az engesztelődést, amely nem enged, hogy bebezéd sebek folszaggatassanak, amely azokra a fájdalmas emlékekre, amelyek itt-ott fölviannak, írt, nyugalmat, békét, megértést hoz. Ez az a felfogás, amely engem vezett, amely vezette a kormányt és vezetni fogja talán azokat, akik a kormányval egyetértenek és azért egész nyugodtan engedem át a t. képviselőház ítélőbírói és ítélőszékének azt az indítványt, mely a Ház asztalán fekszik. Itéli a képviselőház bölcsesége szerint. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Thaly Kálmán személyes kérdésben szívesen tudomásul veszi, hogy a miniszterelnök az ellenség kifejezést nem a magyar honvédségre értette.

A Ház munkarendje.

Elnök: A miniszterelnök kíván szólni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Arra kéri a Házat, hogy tekintettel arra, hogy a pénzügyi bizottságban most tárgyalják a költségvetést, a Ház október 30-ig ülést ne tartson, csak az esetben, ha az elnöknek valami sürgős előterjesztési valója lenne, amely esetre felhatalmazzák az elnököt ülés összehívására. Az október 30-iki ülés tárgya lenne: a legközelebbi ülés napirendjének megállapítása.

A Ház ehhez hozzájárul.

Varga Ottó ügye.

Elnök: Következik az interpelláció.

Pichler Győző utalva a lapokban már megjelent dolgokra, Varga Ottó ügyében a következő interpellációt intézi a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz:

1. Megfelel-e a valóságnak a napilapoknak ama híre, hogy Varga Ottó történelmi tanárt állásától felfüggesztették?

2. Igaz-e, hogy a felfüggesztés és a fegyelmi vizsgálat megindítása azért történt meg, mert Varga Ottó a történelmi előadás folyamán kritikával illette a jelenleg uralkodó dinasztia és fejtegetésbe bocsátkozott a királyi méltóság mielőttől?

3. Igaz-e, hogy a fegyelmi vizsgálatot denunciació alapján indították meg, melynél a spionizmus Varga Ottó tanártársai és tanítványai teljesítették?

4. Ha nem ennek alapján indították meg a fegyelmi vizsgálatot, mi volt az oka a fegyelmi vizsgálat megindításának?

Elnök: Az interpelláció kiadatik a kultuszminiszternek.

Az ülés 1 órakor végződik.

BELFÖLD.

Miniszterek a királynál. Gróf Goluchowski közös külügyminisztert ma délután hosszú kihallgatás fogadta ő felsége.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki ma reggel érkezett Bécsbe, szintén kihallgatáson volt a királynál.

A kormány akciója. A pénzügyminiszter a múlt hétfőn megtartott expozéjában utalt arra, hogy oly időszakokban, midőn kedvezőtlen üzleti viszonyok folytán a magántevékenység és magánvállalkozási szellem lanyhul és stagnál, az állam van hivatva — magasabb céljainak és érdekeinek veszélyeztetése nélkül — saját erejével közbejépní. E nyilatkozat folyamánaképpen közölhetjük, hogy az illetékes szakminiszterek között több középítésre vonatkozólag megállapodások jöttek létre, amelyeket a legközelebbi időben foganatosítottak.

Beszámoló. Kovácsy Sándor országgyűlési képviselő folyó hó 25-én tartja beszámolóját a tasnádi választókerületben. Vele együtt leutaznak Kristóffy József és Lázár Menyhért képviselők.

Népszámlálás.

Budapest, október 11.

A jövő esztendő végén megszámlálják Magyarország népességét. Ma nyújtotta be a képviselőháznak az erről szóló törvényjavaslatot Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter. Nagyon fontos mivelt lesz ez, amely a jövő esztendő utolsó órájának állapotai szerint az 1901. év első tíz napjában fog megtörténni. Roppant hivatalos apparátus segítségével, a törvényes hatalom és a tudomány eszközeit egyesítve, számbavesszük, hogy mennyit gyarapodott az 1890. óta eltelt lustrum alatt Magyarország emberanyagban, fizikai, gazdasági, kulturális értelemben. Ki fogják ezt számitani, amennyire emberi hatalom képes rá. És nagyon sok függ ennek a számadásnak az eredményéről.

A népszámlálásról szóló törvényjavaslat szerint nem jelentéktelen eltérés lesz a mostani és a kilenc év előtt megtörtént népszámlálás között. A legjelentékenyebb ezek közt az, hogy a népszámlálással egyidejűleg a kisipar körébe tartozó iparüzletek fejezőléseit és termelésüknek viszonyait is számba vesszük. Ez a rendelkezés nemcsak nálunk új, hanem egyáltalán nem fordult elő egy állam népszámlálásában sem. A kisiparról így készülő felvételek kiegészítésképpen fognak következni a nagyiparra nézve most folyamatosan levő adatgyűjtéshez. Hegedűs Sándor érdeme tehát, hogy Magyarország lesz egész Európában az első állam, amelynek teljesen kimerítő, minden körülményre kiterjedő és emberi lehetőség szerint tökéletesen megbízható iparstatisztikája lesz. Hogy ennek mekkora jelentősége van, azt már volt alkalmunk a gyáripari statisztika öletéből kifejtenuk. Ezuttal csak azt ismétljük, hogy most érkezett el az az idő, amelyben egy szilárd, megbízható alapon épülhet fel a magyar iparpolitikának új, nagyszabású, impozáns épülete.

A népszámlálásról szóló törvényjavaslat rendelkezése a következő:

1. §. A magyar korona országainak területén általános népszámlálás rendeltek el. Ezen népszámlálás az 1900. évi december hó 31-ike és 1901. évi január hó 1-je közti éjféli időpontjában létező népességi állapot szerint 1901. évi január hó elseje és tizedike közt országszerte megindítandó és szakadatlanul folytatandó, ez idő alatt be is fejezendő.

A népszámlálással egyidejűleg a köz- és magán-épületek és a lakások összeírása, továbbá a kisipar körébe tartozó iparüzemek felszereléseinek és termelési viszonyainak számbavétele is eszközözlendő.

2. §. A népszámlálás a törvényhatóság (vármegye, város) első tisztviselőjének, Horvát-Szlavonországokban a megyei, illetőleg városi hatóságának felügyelete alatt a községi előjáróságok, illetve városi községek és e céra alkalmazandó számláló-biztosok közreműködésével hajtható végre.

Az eljárás részleteit a kereskedelemügyi miniszter, a magyar királyi központi statisztikai hivatalról szóló 1897-ik év XXXV-ik törvényeikk szem előtt tartásával rendeleti uton állapítja meg.

3. §. A kereskedelemügyi miniszter a népszámláláshoz szükséges nyomtatványokat ingyen szolgáltatja.

Ezen nyomtatványokon a kérdőpontok kitöltéséről, tehát a számláló-biztosok díjazásáról és a felmerülő fuvar- és egyéb költségekről is a községek tartoznak gondoskodni.

Amennyiben valamely község a számláló biztosok részére az 1897. évi XXXV. t.-c. 8. §-a értelmében a kereskedelemügyi miniszter által, — Horvát-Szlavonországokban a bán által meghatározandó legkisebb díjazásnál, a helyi körülményekre tekintettel, magasabb díjakat állapít meg, a községi képviselőtestületeknek a magasabb díjazást megállapító határozatához, a törvényhatóság véleményének meghallgatása után a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a belügyminiszter, illetőleg Horvát-Szlavonországokban a bán jóváhagyása szükséges.

4. §. A népszámlálás foganatosításából eredő azon költségek fedezésére, melyek az államot terhelik, a kereskedelemügyi miniszter részére 740.000 korona rendkívüli hitel nyitattik. Ezen összeg a pénz-

LODEN	Iskola-öltöny	3.50	Sacco vattával bélelve	6.—
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—	Szörme-sacco	10.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Havelok	8.—	Kocsis-bunda	20.—
LODEN	Rövid kabát	8.—	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Vadász-öltöny	14.—	Szörme-mencsikoff	40.—
LODEN	Turista-öltöny	16.—	Gazdasági bunda	16.—

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD

speciálista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN

tári készletekből fedezendő s a kereskedelemügyi tárca illető évi átmeneti kiadásainál számolandó el.

5. §. A magyar királyi központi statisztikai hivatalról szóló 1897. évi XXXV. törvényeknek a statisztikai hivatal munkálatairól az országgyűlés elé terjesztendő munkatervre vonatkozó rendelkezése (1897. évi XXXV. törvények 3. §-a), nemkülönben az ezen törvényeknek az adatgyűjtések akadálytalan végrehajtását célzó és az adatszolgáltatásra kötelezettek, valamint az adatgyűjtést teljesítő, vagy az adatgyűjtésben és adatok feldolgozásában közreműködő közlegyeknek felelősségét megállapító §-ai (1897. évi XXXV. t. c. 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. és 17. §-ai) a jelen törvény értelmében végrehajtható népszámlálási munkálatra is kiterjesztek.

6. §. Jelen törvény végrehajtásával a kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek bizatnak meg. A kereskedelemügyi miniszter e végből a honvédelmi miniszterrel, továbbá Magyarországon a belügyminiszterrel, Horvát-Szlavonországban a bánnal egyetértéssel intézkedik.

Budapest, 1899. évi október hó 9-én.

Hegedűs Sándor,
kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet. A félhivatalos *Fremdenblatt* ma a következőket írja:

A brünni *Lidove Novini* ma olyan hírt közöl, amely szerint gróf *Clary*, a minisztertanács elnöke, egy *Stranšky* és *Zwack* képviselőkkel folytatott beszélgetésben annak a véleményének adott kifejezést, hogy a stabil állapotokra való átmenetet, amelyet a hivatalnokminiszteriumnak a nyelvrendeletek felfüggesztése által elérnie kellene, csakis egy jobboldali minisztérium kinevezése után képzelni elérhetőnek. Gróf *Clary* a hír szerint azt is hozzáfűzte, hogy egyénleg neki személyesen kellemetlen, hogy éppen ő, és pedig ilyen eszközökkel kénytelen ezt az átmenetet keresztülvinni, mivel a jobboldali rokonszenves neki. Ennek ellenében fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a hírek fentebb idézett része teljesen kóhalmányon alapul. Gróf *Clary* semmi tübbet és semmi mást nem mondott, mint hogy véleménye szerint éppen egy hivatalnok-minisztérium van hivatva a nyelvrendeletek felfüggesztésével a parlamentáris állapotokra való átmenetet létrehozni. Gróf *Clary*nek közfelfokv okokból nem volt alkalma arról nyilatkozni, hogy mi következik ez után az átmenet után és milyen parlamenti konstellációba fog ez az átmenet betorkollani. A tekintetbe jövő napi politikai eseményeket tekintve, várható ugyan félreértéseket és félremagyarázásokat, de egyedül ez meg nem magyarázhatja a *Lidove Novini* interpretációját.

Bécs, október 11.

Gróf *Clary* elnöklele alatt ma délután minisztertanács volt. *Javorszky* közös konferenciára hívta meg a jobboldali pártok elnökeit. A tanácskozást szombaton, 14-én délután négy órakor fogják megtartani.

Gráo, október 11.

A keresztény szocialisták vezetői, *Schneider*, *Pattai* és *Strobach* itt voltak, hogy megalakítsák az antisemita parlamenti pártot.

Békülési ellenségek. Objektív szemlélők az utóbbi időben egyértelműen arra a meggyőződésre jutottak, hogy Németország és Franciaország lassu kibéküléséről most már egészen komolyan lehet beszélni. Jellemző, hogy ezt a tényt most éppen egy orosz lap, a *Novoje Vremja* erősíti meg egy hosszabb cikkben. A lap párisi tudósítást közöl, amely sok apróságból olvassa ki a német-francia barátkozás jeleit. A tudósítás szerint most Párisban elég nyugodt a hangulat Németországgal szemben s a német beszédet a franciák a legnagyobb nyugalommal hallgatják. Párisban talán sohasem volt annyira német ember, mint mostanság. Elég hangosan viselkednek s belevegyülnek a francia társaságokba. Két-három éve van ez már így s folyton fokozódik a közeledés. Egy német szintársulat előadásokat is tart. Ma senki sem tüntet ellenük, ezelőtt csak öt évvel, milyen felháborodást keltett volna ez!

Most mindenkit az érdekel, elmegy-e *Vilmos* német császár a kiállításra. A két kormány tárgyalása e tekintetben még nem vezetett pozitív eredményre, bár előkelő politikai személyek erősítik, hogy *Vilmos* császár megmarad terve mellett: meglátogatja Párisot. Egy öreg diplomata így nyilatkozott erről a kérdésről:

— *Vilmos* császárt jól fogadnák Párisban és mi különbség se történne. A mult csaknem feledve van

már és ha az újságok nem volnának, sok minden történhetnék.

A Dreyfus-ügy nem hűtötte le a két kormány jó viszonyát. *Vilmos* császárra nagy befolyást gyakorol *de Foucauld* gróf, a francia katonai attasé, aki nagy tehetséggel folyton azon fáradozik, hogy a két nemzet közeledjék egymáshoz. Egyebek közt Párisban az a hír is elterjedt, hogy *Schwarzkoppen* utóda *Süszkind* báró, a párisi német katonai attasé állomását elhagyja, mert a német kormány *Schwarzkoppen* esete folytán úgy határozott volna, hogy Párisban nem tart ezután katonai ügyvivőt. Ez a hír azonban alaptalan. *Süszkind* báró megmarad Párisban. Kissé távol tartja magát a társaságtól s kevésbé kedvelt egyéniség, mint *Schwarzkoppen* volt, akit mindenki ismert.

A transvaali háború.

Budapest, október 11.

A háború kockája immár el van vetve. Transvaal kormánya, mint tegnap jeleztük, cél-szerűnek látta be nem várni azt az időpontot, amikor Anglia előkészületei teljesek lesznek s a brit óriás egész rendelkezésére álló erejével veheti magát rá a parányi pór köztársaságra. Krüger elnök ultimátumot küldött Angliának, amelyben figyelmeztette arra, hogy az angol kormány rövid időn belül javaslatokat igért a végleges rendelkezésre, amellyel javaslatok helyett folyvást csak csapatzállítmányok érkeztek Dél-afrikába. Az angol kormány erre azt válaszolta, hogy *nincs rá mit felelnie*. Nincs is. Ez elől a vád elől csak kitérni lehet, de választ, elfogadható választ adni reá nem lehet. A transvaali kormány nagyon jól tudhatta, hogy ultimátumával csak siettetni fogja a háború kitérését és bizonyára ez volt is a célja. Ha ráerőszakolják a háborút, ám vegyék föl a harcot olyan körülmények között, amilyenek éppen adva vannak; de erőszakos háborút kezdeni s még az időpontot is kényelmesen megválasztani, ez oly kedvezmény lenne, amelynek a megadása a boeroknak nincs módjokban. Tíz nap óta vártak ők az ígért angol javaslatokra s ez idő alatt az angol pozíciók folyvást erősödtek határaikon. Tovább már nem volt szabad várniok. Provokálták a döntést s e pillanatban már tényleges háborús állapot uralkodik a két ellenfél között.

Erről szólnak itt következő mai távirataink:

(Az ultimátum.)

London, október 11.

A *Reuter-ügynökség* jelenti: A transvaali kormány ultimátuma hosszabb bevezetéssel kezdődik, amelyben a kormány újra hivatkozik az 1884-iki egyezményre s kijelenti, hogy csakis az utitlandereknek ebben az egyezményben biztosított jogainak megsértése jogosíthatja föl Angliát arra, hogy diplomáciai előterjesztéseket tegyen avagy az utitlanderek érdekében közbelépjen. A távirat azután utal a legutóbbi tárgyalásokra s azt mondja, hogy az angol kormány legutóbb a differenciák gyors rendezését sürgette s végül a transvaali kormány válaszára negyvennyolc órai határidőt tűzött ki, ámbár ezt később megváltoztatta. Erre azután megszaktították a tárgyalást s értesítették Transvaalt, hogy rövid időn belül javaslatot fognak tenni a végleges rendezésre nézve. Ilyen javaslatot azonban Transvaal még nem kapott. A távirat azután rámutat Anglia katonai előkészületeire s hozzá teszi, hogy Angliának Transvaal belügyeibe való jogtalan beavatkozása *elviselhetetlen helyzetet teremtett*, amelynek Transvaal kormánya *mielőbb véget kell hogy vessen*. Ez után a bevezetés után Transvaal felsorolja már közölt követeléseit.

London, október 11.

A kormány Krüger ultimátumára azonnal röviden válaszolt. Az angol válasz már most Pretóriában van. Az angol kormány sajnálatát fejezi ki az ultimátum felől s megjegyzi, hogy *nincs rá mit felelnie*. Ennek következtében *ma délután öt órakor pretóriai idő szerint* (budapesti idő szerint négy óra tíz perckor) *valóságos háborúállapot állt be Anglia és Transvaal között*. A transvaali brit alattvalók oltalmát az amerikai ügyvivő vállalta el. Az Egyesült-Államok bécsi katonai attaséja az angol főhadiszállásra fog utazni. Pénteken minisztertanács lesz.

London, október 11.

A *Daily Mail*-nek jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Azt a rövid és méltóságos hangú választ, amelyet *Milner* Transvaal ultimátumára *Coningham Greene* angol diplomáciai ügyvivőnek küldött, ma fogják átadni a transvaali kormánynak.

London, október 11.

Lord Rosebery egy magánlevélben azt írja, hogy noha Nagy-Britanniának a legutóbbi években Transvaalban követett politikája nincs elzárva a kritika elől, ő mégsem kételkedik benne, hogy a boerok ultimátumára, amely hadüzenettel egyenlő, a nemzet szorosabban fog összetömörülni és a pártvillongásokat alkalmasabb időre hagyja.

Fokváros, október 11.

Itt feszült érdeklődéssel várják, milyen magatartást fog a fokföldi minisztérium háború esetén tanúsítani. Híre jár, hogy a kabinet le akar mondani, de ezt a híresztelést egyelőre még nem erősítették meg.

Fokváros, október 11.

Milner kormányzó kiáltványt bocsátott ki, amelyben kihirdeti, hogy aki Nagy-Britanniával szemben hadilábon álló ellenségnek segítséget nyújt, hazaárulást követ el.

(Angol kritika.)

Aberdeen, október 11.

Lord *Hereford*, a kabinet tagja, tegnap itt beszédet mondott, amelyben úgy nyilatkozott, hogy a diplomácia nyilván kimerítette a segítő eszközöket s a transvaali ultimátum átadása *megsemmisítette a béke fenntartásának minden reményét*. *Hereford* beszéde után a gyűlés *bizalmat szavazott a kormánynak*, mire a miniszter azt válaszolta, hogy a kabinet pénteken fogja tárgyalni Transvaal nyilatkozatát, amely a háborút siettetni és elkerülhetetlenné teszi.

London, október 11.

A londoni nép megkönnyebbülésnek vette Transvaal ultimátumát. A lapok a boerok követelésében a mértékeltlen pöffeszkedést és a viszonyoknak teljes félreismerését látják, amely az okos megegyezésnek minden útját elvágja. Október 12—16-ika közt további két angol zászlóalj és három üteg érkezik Fokvárosba. A háború kiütésével szemben komikus hatást tett ma az a hír, hogy az oránjei köztársaság elnöke Durbanba, tehát angol városba vitte családját, hogy bátorságban legyen.

A lapok *Krüger* eljárását örületesnek mondják. A *Times* azt írja, hogy még I. Napóleon sem mert volna dicsőségének fénykorában Anglia elé ily szemtelen követelésekkel állani.

(Anglia nemzetközi egyezségei.)

Páris, október 11.

A *Matin* ezzel a címmel: *Alnamunka* sugalmazott cikket közöl, amely Anglia ellen irányul s kimutatni igyekszik, hogy Anglia a transvaali háború ötletéből *más hatalmakkal tilkos tárgyalást folytat*. A cikk írója azt állítja, hogy Anglia egyezséget kötött Németországgal és Angola kelet-afrikai tartomány birtokát biztosította neki, ha viszont megengedi, hogy Anglia elvegye Portugália afrikai gyarmatait. *Oroszország semlegeségét* azzal biztosította magának Anglia, hogy átengedte neki a perzsa hatalmi szférát, Csupán Franciaország maradt egészen figyelmen kívül.

London, október 11.

Kormánykörökben remélik, hogy az államok egytől-egyig semlegesek fognak maradni a transvaali háboruban. Vannak azonban olyanok is, akik kételkednek abban, hogy ez a remény teljesedni fog.

(A boerok előnyomulása.)

Fokváros, október 10.

A *South African News* táviratot kapott Pretóriából, amely szerint *Joubert* tábornok a boerok egyes táborait utasította, hogy *készen legyenek a rögtönös előnyomulásra*.

Brüsszel, október 11.

Leyds transvaali ügyvivő Pretóriából táviratot kapott, amely szerint a boerok *holnap reggel átmennek a transvaali határon s megtámadják Neo-Castlet*.

Mafeking, október 11.

Az angol csapatok mindenképpen készülnek a ma éjjel várható támadásra. A legénység egész éjszakára nem teszi le a fegyvert. Az előőrseket megerősítették. Az összes csapatok haragra készen állanak. Azt hiszik, hogy a boerok hajnalban megkísérlik a város bombázását.

New-Castle, október 11.

Ma távirat érkezett ide a nati kormánytól, amely szerint a háboru valószínűleg holnap kezdődik meg. A miniszterelnök kötelességének tartja, hogy a lakosságot erről értesítse. A távirat megérkezése után népgyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a városi hatóságokra bizzák a kellő intézkedések megtételét. A lakosság körében a háboru kitörése nem okoz rémületet. Mindenkinek szabadságában áll a várost elhagynia.

London, október 11.

Egy Ladysmithből érkezett jelentés szerint Natalba napról-napra érkeznek tekintélyes angol csapatok. A boerok késlekedése érthetetlen. Szerdán már meg volt állapítva a haditerv, amely szerint Oranje szabadállam csapatai a Vaurensans-szoroson át, Joubert pedig a Langsnek és Utrechtén át Natalba törnek. A hadoszlopok azután találkoztak volna s együttesen foglalták volna el Ladysmithet és Dundee-t. Akkor még lehetett volna eredményre számítani, ma azonban már teljesen megváltozott a helyzet, amióta megérkeztek az angol csapatok. Ladysmithbe két ezred érkezett, de mihamarabb más csapatokat is várnak. Glencoebe is mentek más különítmények. Harrismith teljesen elhagyott; a burghereknek két nagy táboruk van 8—8000 emberrel; az egyik tizenkét mérföldnyire van a várostól a bazutók földjének közvetlen határán, a másik Albertina állomás mellett. Ezekon kívül több kisebb táboruk van a nati határtól alig néhány mérföldnyire. Eléségben és ruhában nines hiányuk, de takarmányban igen. Két hadoszlop Harrismithen át Albertinába vonult, Harrismithbe pedig egy tüzérszálló érkezett háromszáz emberrel, tizenkét ágyuval.

A Standardnak azt jelentik Charlestownból, hogy Joubert pénteken visszatért Sandspruitbe.

HIREK.

Tudomány-kartell.

Ne tessék azt hinni, hogy a mi Akadémiánk páratlanul áll copf dolgában s egyedüli kerékkötője a tudományoknak széles e világon. Dehogy. Igaz ugyan, hogy a mi gyülekezetünk diszpédányában abban a tekintetben, hogy hogyan kell véka alá rejteni vagy legalább is zavaros üvegen át mutogatni a legvilágosabb produktumait az agynak, de a többi is egy huron pendül vele. Az akadémiai porondja nem a sok szempont, felfogás, tapasztalat, szóval a külön-külön igazságok tülekedő tere, hanem a megalkuvás békességes, csendes és aluszékony kompániájának melege fűtött puha lokalitása. Gondoskodnak a nagytekintetű urak arról is, hogy nehogy valami fiatalon zavaró hang vegyüljön a horkolásuk csöndes muzsikájába. Féltékenyen őrzik a nagy kapukat s be nem jut senki emberfia a gyülekezetbe, ha nem patet tudós. Tudniillik lehetőleg taposott nyomokon kell neki járni. Csak semmi új, csak semmi eredetiség... A tudomány tudniillik örök, azaz haladni nem szabad benne. Azért ólomeszmét kap a lábaira s ha mégis ereje volna neki ahhoz, hogy haladjon, visszalökik egy-egy akadémikus határozattal. (Ugy kell neki. Minek költöztet be az akadémiaiba.)

Ez az egész panaszos tiráda pedig azért kerül a nyomdába s a nem akadémikus Guttenberg jóvoltából a publikum elé, mert az akadémiai most már közösen gyilkolják a tudományt. A nagy tételeket megalkották az egyek, akiknek fogalmuk se volt arról, hogy kompániában is lehet tudósodni. A tudomány maga kis tanuló szobákban, fagygyertya mellett, egy-egy örökké zsembe gazdasszony vagy efféle fehéreseléd duruzsolása kíséretében a magányos nagy, tiszta agyakban született meg. S amikor már megvan, neki mennek a gyülekezetek — és blamírozzák szegényt. A eszmadia meg a szürszabó céhek mellé oda sorakoztak a tudománycéhek. A eszmadia céhek véget vetett a szabad versenynek. Az akadémiai azonban tovább tutorkodnak a tudomány fölött. A méltóságos nagy urak, a tudomány invalidusai monopoliumot csináltak a tudásból s a mit a független nagy elmék a kis szürke tanulószobákban megalkottak, annak már csak abban a keréknyom-

dékban szabad haladni, amit az akadémiai omnibuszok kitapostak neki.

S most már nem is külön-külön, hanem internacionálisan kötik guzba a szegény tudást. Éppen ma érkezik ide a hire annak, hogy Wiesbadenben, a tudós akadémiai első nemzetközi kongresszusán azt a határozatot hozták, hogy az összes akadémiai közös eljárásra egyesüljenek a tudományos kérdésekben. Mi ez, nagytekintetű urak? Mert már maga ez a határozat olyan akadémikusan van beburkolva a homályba, hogy közönséges ember meg se érti. Közös eljárás?... A magyar kesse meg a németet, a német a franciát... Szóval egy nagy bog, amit semmiképpen se lehet kioldani — s föléje hajolva diadalmasan szuszog az akadémiai géniusza, valami aluszékony, hárászmunkán bajoskodó agg nőszemély.

S a kis tanulószobák üresek. A gazdáikat megrészegítette a nagy közös márványcsarnokokba való bevágakozás. S az akadémiaioknak soha se volt olyan jó dolguk, mint ma. Megesínálták már a kartellt is. A tudománykartell.

(Th.)

Budapest, október 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter, mint értesülünk, fumei utját, tekintettel arra, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága folyó hó 19-én megkezdi a költségvetés tárgyalását, e hó 25-ikére halasztotta.

— Kihallgatás a királlyal. A király hétfőttől, október 16-ától kezdve további rendelkezésig minden következő esztörtékon és hétfőn Budapesten kihallgatást ad. Jelentkezni lehet pénteken október 13-ikán délelőtt tíz órától kezdve a kabinetirodában (budai királyi várak.)

— Uj egyetemi tanár. A király dr. Vimer Rezső nyilvános rendkívüli tanárt a zagrabi egyetem hittudományi karához nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

— A romániai trónörökös Budapesten. Ferdinánd romániai trónörökös és neje, Maria hercegnő Demetrescu őrnagy kíséretében ma este 7 óra 15 perckor a bécsi gyorsvonattal a keleti pályaudvarra érkeztek, ahol Gróbianu ezredes és neje, akik Siniából a trónörökös pár elé utaztak, és Margaritescu-Gretianu István főkonzuli ügyvivő fogadták őket. Gretianu szép bokrétával is kedveskedett a trónörökösnek. Az államvasutak részéről Lachnit felügyelő és Krempel állomásfőnök, a rendőrség részéről Parik főfelügyelő voltak jelen a fogadásnál. A fenséges pár a főhercegi váróteremben megvacsorázott és este 9 óra 15 perckor a gyorsvonattal tovább utazott Bukarestbe.

— A Kisfaludy-Társaság és Gyulai Pál. A Kisfaludy-Társaság árvasága jutott. A régen kilátásba helyezett csapás lesújtott a szegény társaság fejére. Gyulai Pál lemondott az elnökségről. És pedig komolyan. A haragos öreg ur ezuttal nem hajlandó a békülésre. Nem akarja megbocsátani a koszort, amit a kisfaludisták az aradi tizenhárom vértanu emlékkövéré letettek, semmibe se véve az ő nagyon is elszigetelt véleményét, amely politikát látott a kegyeletben. A koszort elvitték Aradra, a vértanukat megbeesülték annak rendje és módja szerint — s Gyulai Pál már nem élne a társaságnak. Lovelt irt Beöthy Zsoltnak s kijelentette neki, hogy lemond az elnökségről és ezt az elhatározását semmi szín alatt se hajlandó megváltoztatni. Ugyan, ugyan, hiszen nem is kéri senki arra, hogy megváltoztassa. — A lemondást valószínűleg egyhangulag fogadják el. Megindultak már a kombinációk arra nézve is, hogy ki legyen az új elnök. Vadnay Károlyt és Endrődy Sándort emlegetik leginkább.

— Harrison a császárnál. Berlinből táviratozták, hogy az Egyesült Államok volt elnöke, ma kihallgatáson volt Vilmos császárnál. A beszéd Amerikáról folyt. A császár meglepte a volt elnököt azzal, hogy mennyire ismeri az Egyesült Államok viszonyait. Azután a transvaali háborúra tért át a társalgás. Harrison azt mondotta, hogy Angliának nagyon meg fog gyűlni a baja.

— Kiténtetett fogházor. A király Déry József kaposvári törvényszéki fogházornek, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi bü és buzgó szolgálata elismerésül, az éltét érdemkeresztet adományozta.

— Swieten Philippsborn. Tegnap tárgyalták a budapesti konyhák Don Juanjának szerelmi ügyeit. Vagy egy tucat szobaleány volt a panaszos abban a pörben, melyet egy diurnista nyakába akasztott — egy szerelmében megoslatott szakácsnő. Ma Bécsben tartóztatott le a rendőrség egy hasonló ügyekben utazó urat, aki mindössze abban különbözik a tegnapi diurnistától, hogy cifra neve van s Swieten van Adolf Philippsbornnak hívják. A joles ember, aki előkelő családból származik s valamikor nagy szerepet játszott az előkelő bécsi társaságokban, most úgy került horogra, hogy egy H. Julianna nevű énekesnő, akitől ezert forintot esalt ki azáltal, hogy házassági ígéretet tett neki, feljelentette. A dologban van egy kis meglepő. Hogy ma már olyan sokan vannak az olyan nőszemélyek, akik egy kis házassági ígéretért pénzt is adnak! Valamikor, a régi uri időben, a legény adta volna oda az utolsó fillérét is, ha hogy asszonyhoz juthat. Nem a svindlereket sokalljuk — a könnyenlívő, még mindig naiv hölgyeket!

— A gratuláció. Andrássy Gyulának egyik legbizalmasabb embere volt Kónyi Manó, a képviselőháznak most már nyugalmazott gyorsíró-iroda főnöke. Andrássy halálával leltár szerint, örökségképpen átvették az örökösök Kónyi bácsit is. Éppen úgy szeretik és megbecsülik, mint annakelőtte az apjuk. S persze nagy ragaszkodással és szeretettel fizet meg a fiatal grófok szívességéért az öreg ur is.

S Kónyi Manó a napokban magához hivatva a miniszterelnök, Széll Kálmán és egy kis szivessegre kérte.

— Úljön le kedves Kónyi bátyám, — mondta neki — legyen pár percze az én iródiakom. Egy rövid levelet írunk mindössze.

— Szivesen, kegyelmes uram.

— Tehát írja: — Nagyméltóságú Andrássy Gyula gróf...

Itt közbeszólt az öreg ur.

— Nagyméltóságú? Miért? Bocsanat kegyelmes uram, de Andrássy Gyula nem kegyelmes ur. Az, hogy miniszter volt, még nem jöveim erre.

— Csak írja kedves bátyám — s tovább diktált.

— Nagyméltóságú gróf Andrássy Gyula urnak. Örömmel értesítelek, hogy ő felsége téged valószínű belsei titkos-tanácsosává méltóztatott kinevezni...

Nagy lett erre az öröme az öreg urnak. Le-capta a tollat és sirva szorongatta a miniszterelnök kezét. Senki se írta volna szivesebben meg azt a gratulációt.

— Prorektor-választás az egyetemen. A tudományegyetem tanácsa ma délelőtt ponori Theurenek Emil rektor elnöke alatt ülést tartott, hogy a Mihálykoves Géza elhunytával megüresedett prorektori állást betöltsse. A választás eredményét délután hirdette ki az elnök rektor, amely szerint az új prorektor Högyes Endre nyilvános rendes tanár, miniszteri tanácsos, a Pasteur-intézet igazgatója lett szó-főbbséggel. A választás eredményét a tanács nyomban felterjesztette jóváhagyás végett a közoktatásügyi miniszterhez.

— A németalföldi királyok balesete. Kellemetlen baleset érte Vilma németalföldi királynőt és édes anyját, Emma királynőt Berlinben, ahol most mind a kettő a német császár vendégei. A két királynő éjjel tizenegy óra tájban a Neues Palaisból a Stadtschloss felé hajtatott, amidőn a sans-souci kerteken át mentek, a kocsi a sűrű ködben eltévedt az utat s a fogat mocsárba jutott, amelyben a lovak szügyig elszüppedtek. A kocsi kialsztása rendőrök jöttek, akik a két királynőt kiszabadították veszedelmes helyzetükből. Mind a két királynő ruhája végig sáros lett. Az udvari kocsi egyelőre a mocsárban maradt, a királynők bérkocsiban folytatták útjukat.

— Aranyla kodalom. Schüller Lipót, fővárosi ismert kereskedő és neje, született Böhm Franciska tegnap ültek meg házasságuknak hatvanadik évforduló a gyermekeik, unokáik és dédunokáik szerető körében. Az általánosan becsült házaspár jó egészségben fogadta az üdvözlőket, amelyekben mindenfelől részük volt. A nyolcvanot felül lévő agg kereskedő szellemi frissességét erősen bizonyítja az a körülmény, hogy még most is munkatársa egy párisi hetilapnak.

— Hóvihar Oroszországban. Pétervárról jelentik, hogy a tartós és nagy hóviharok következtében a pétervár-moszkvai és a moszkva-szomolenszki vonalon szűzával törtek le a távirószlopok, aminek következtében a forgalom ezen a vonalon két napja megakadt. Tver és Jaroszlav kormányzóságokban orkászterü vihar pusztított. A hó másfél méter magas. Kalugában felhőszakadás volt s a vonatok több órát késtek.

— Kardpárbaj. Temesvárot ma délután véres kardpárbaj volt Scheirich dettai malomtulajdonos és Teimer tüzérfőhadnagy közt. Előbb pisztolyra állottak ki, aztán karddal folytatták. Scheirich súlyosan megsebesült. A főhadnagy csekély sebet kapott.

A Globus-Egyesület. Igy hívtak egy egyesületet. Itt azon van a hangsúly, — hála Istennek — hogy csak hívták, ma már sehogysémi hívják, mert a miniszter a főváros előterjesztése alapján feloszlatta. Nagyon érdekes a miniszter indoklása is, nem mintha valami újszerű volna, ami ebben az indoklásban el van mondva, hanem éppen azért, mert Budapestben immár ki tudja hányadik ezerszer mondódik ki a halálitétel olyan egyesületekre, amelyek „az alapszabályokban kitűzött művelődési és jótékonyági feladatok elérésére mindezekig semminemű működést nem fejtettek ki.“ A Globus-egyesületnek ez csak az általános egyesületi betegségekkel való együttzenvedését jelentené s bizonyos igaz, hogy az érdekeség jogára nem tarthatna igényt, ha bizonyos specialitásokban is nem volna — ludas. A Globus-Egyesület ugyanis, a közönséges, polgári pumpolásra berendezett egyesületek körét tullepte s a szabaddkőművesség címén gyűjtötte a forintokat. Mikor első ízben meg akarták csinálni a vezérfráfak, akkor a miniszter gyenge legényeknek tartotta őket arra, hogy komolyan szabaddkőművesek lehessenek. Nem hagyta hát jóvá az alapszabályokat, mert a vezérfráfú egyéniségét nem találta megfelelőnek a kitűzött célhoz. Ez az előrelátás azonban nem okozott fejtájtást a mindenáron Globust csinálni akaró vezérfráfúknak; kapta magát s egy stróman elnöklete alatt megcsinálta a Globust, egyelőre minden szabaddkőművesi árnyalat nélkül. Mikor aztán az árnyalatmentes egyesület alapszabályait helybenhagyta a miniszter, akkor a vezérfráfú megválasztotta magát elnöknek s egyben felvette az egyszer elejtett árnyalatokat is, azaz az egyesület újra felvette a szabaddkőműves jelzést a címébe. A huncutság azonban kiderült, mihelyt Globusék bejelentették a tanácsnak, hogy meg újra szabaddkőműveskednek. A kérvény írásáról észrevették, hogy a vezérfráfú keze működik megint. Megindították a vizsgálatot s az egész földglobus dicsőségére véget vetettek ennek a kis haszontalanságnak. S most nincs már Globus-egyesület. Hála Istennek!

Jokelfalussy Lajos halála. *Jokelfalussy* Lajos volt belügyi államtitkár halála mindenféle mély és igaz részvételt keltett. A haláleset alkalmából ma már sokan kifejezték részvételüket a családnál s többek között *Bende Imre* nyitrai püspök táviratilag kondoleált s bejelentette a temetésen való részvételét. Ott jártak többek között *Selley* Sándor belügyminiszteri tanácsos orsz. rendőrőrnök, *Rudnay Béla* főkapitány s még mások. Az *Entreprise* emberei ma délelőtt díszes érekporsóba helyezték az elhunytat, s *Andrássy-ut* 38. sz. a. levő lakásának szalonjában felravaltozták.

A család az államtitkár elhunytát a következő jelentésben tudatja:

Jokel- és margitfalvi *Jokelfalussy* Lajosné szül. *Hanák* Adél ugy a maga, mint leánya petróczy *Petróczy* Lajosné szül. jokel- és margitfalvi *Jokelfalussy* Malvina, férje petróczy *Petróczy* Lajos m. kir. belügyminiszteri titkár, Miklós, Lajos és Mártha gyermekeikkel; továbbá jokel- és margitfalvi *Jokelfalussy* Andor nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró gyermekeivel, valamint jokel- és margitfalvi *Jokelfalussy* Róziya ugy a maguk, mint a többi rokon nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett férje, a legjobb apa, após, nagyatya, fivér, nagybátya és rokon, méltóságos jokel- és margitfalvi *Jokelfalussy* Lajos nyugalmazott m. kir. belügyminiszteri államtitkár, m. kir. honvédszázr alezredes sz. k. v., a honvédmeházi bizottság elnöke, a Szent-Isván-rend kiskeresztese, a Lipót-rend lovagja, a III-ad osztályú vaskoronarend tulajdonosa, valamint számos külföldi rendjel birokosa stb. e hó 10-én délután 5 órakor életének 73-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek átátos fölvétele után az urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványai e hó 12-én délután 4 órakor fogtak a gyászházban (*Andrássy-ut* 38. sz.) a rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni, s a kerepesi-ut melletti sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat az elhunyt lelkiüdvéért e hó 14-én, délelőtt 10 órakor a terézvárosi plébánia templomban fog a mindenhátúnak bemutatni. Béke poraira, áldás emlékére.

A végtszességre kivonulnak a honvédmenedékház lakói is, amennyiben az elhunyt negyvennyolcas honvéd is volt s mind a menedékmeház bizottságának elnöke, sok éven át buzgógn működött.

Matematikai tanulóverseny. A matematikai és fizikai tarsulat e hó 14-én matematikai versenyt rendez, amelyben részt vehetnek mindazok, akik az 1898-99. tanév végén az eretségi vizsgálatot valamely hazai középiskolán letették. A versenyben résztvevőket felkeri a titkarság, hogy a kitűzött napon délután két órakor jelenjenek meg pontosan a József megyeetem olvasótermében, s hozzák magukkal igazolásul érettségi bizonyítványukat. A kihirdetendő tettek kidolgozása négy órai idő van engedve. A versenyzők bármilyen könyvet, vagy jegyzetet szabadon használhatnak.

A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután ülést tartott *Vézi* József elnöklete alatt. Az ülésen *Szathmári* Mór főtitkár bejelentette, hogy az egyesület új alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. *Dominke* János cs. és kir. százados, a katonaiügyi iroda tulaj. onosa *ezzer forintos alapítványt* tett, amelynek kamatai az egyesület érdemes tagjainak segélyezésére fordítandó s felajánlja, hogy a napilapokhoz katonaiügylekben érkezett megkereséseket teljesen díjtalanul intézi el. A választmány hálás köszönettel fogadja a nemescélú alapítványt. *Dr. Neumann* Ármin országgyűlési képviselő felhívja az egyesület figyelmét arra, hogy *Bereczk* kisköztség *Gábor* Áronnak, a szabadságharc legendás alakjának szobrót akar emelni. A választmány elhatározta, hogy a sajtó szeretettel és lelkesedéssel fogja felkarolni a hazafias célu mozgalmat.

Bartók Lajos, a Petőfi-társaság alelnöke átiratot intézett az egyesület elnökéhez, amelyben az egyesület támogatását kéri a Petőfi-ház érdekében megindított mozgalomhoz. A nemzetközi gyermekvédőkongresszus elnöksége köszönetet intézett az egyesület elnökéhez azért, hogy a kongresszus ügyét a sajtó odaadó lelkesedéssel karolta fel. A Jogtudományi Közlöny legutóbbi számában felhívást intéz a Budapesti Újságírók Egyesületéhez, hogy tegye meg a lépéseket az iránt, hogy a hírlapírók minden törvényes kényszer nélkül is eszupán etikai szempontból eszentul többé ne teyzenek közé a nyilvánosság kizárásával tartott polgári tárgyalásokról szóló tudósításokat.

A választmány méltányosnak és jogosnak találta a felhívást és kimondotta, hogy kívánatosnak tartja, hogy a sajtó ezekről a tárgyalásokról ne vezven tudomást. *Vézi* József elnök bejelentette ezután, hogy gróf *Bathányi* Lajos 100 forinttal belépett az egyesület alapító tagjai sorába, amit a választmány köszönettel vett tudomásul. *Cziflay* Lajos bejelentette, hogy a segítő alap igazgató-tanácsa *dr. Rosenack* Miksát megválasztotta az egyesület orvosává. *Dr. Dicsay* Béla pénztárnok terjesztette elő még a pénztári kimutatást s végül a választmány két hírlapírót vett fel egyhangúlag az egyesület tagjai közé, a mivel az ülés véget ért.

Egy gróf gondnokság alatt. Gróf *Kinsky* Zdenko ellen elrendelték a gondnokságot. A gróf *Chlumetz*nek az ura. Gondnokká herceg *Auersperg* Ferenc Józsefet nevezte ki a prágai törvényszék.

A gyásznap halottja. A végtelen szélsője akarta, hogy egy öreg negyvennyolcas honvédnek szép halála legyen. *Temesvárról* írják lapunknak, hogy ott *Lukacsérvits* János negyvennyolcas honvédkaplár tegnapelőtt meghalt. Az öreg ur már hetek óta betegen feküdt, de a nagy napra föltek az ágyából, jöllehet orvosa és családja lebeszélte arról a szándékáról. De ő mindenáron ott akart lenni a templomban, el is ment a küldötséggel. Amikor vége volt az ünnepségnek, hazament, s utközben megjegyezte:

— Most már nyugodtan halok meg!
Meg is halt szegény, az Isten nyugtassa. Szép halála volt.

Corojanu leleplezése. A legutóbb között félhivatalos cáfolattal szemben *Corojanu* Gyula ur a nagyszobeni *Tribunában* nyilatkozatot tesz közzé, amelyben fenntartja a Wekerle kabinet idején folytatott kibékítési kísérletekre vonatkozó leleplezéseit.

A tárgyalások, illetőleg békítő kísérletek, ugymond, 1893. október havában kezdődtek és egészen 1894. év elejéig tartottak. Ezek a tanácskozások három ízben, még pedig ugy *Ratiu* doktorral, mint velem, a belügyminiszter hivatalos helyiségében tartattak, Budapestben. Mi a belügyminiszterrel, mint a magyar kormány képviselőével állunk szóba s ugy voltunk értesülve, hogy a belügyminiszternek ebben az ügyben felhatalmazása van a magyar kormánytól, amit különben a félhivatalos közlés sem von kétségbe; a belügyminiszter pedig igen jól tudta, hogy *dr. Ratiu* elnöke, én pedig tartja vagyok a román nemzeti komiténak. Azt is tudta, hogy felhatalmazásunk van a komitétől, hogy a kibékítés módjai felől értekezzünk, fenntartva a komiténak a további lépéseket arra az esetre, ha értekezéseinkből elegendő anyag képződött volna a megvitatasra és a határozathozatalra egy esetleg összehívandó román nemzeti konferencia számára.

Konstatálom, hogy *Hieronymi* velem szemben egyetlen szót vagy célzást sem ejtett, melyből arra következtethettem volna, hogy a miniszter nem ismeri el a nemzeti komitét a román nemzeti part törvényes képviselőjének. Mert ha ezt teszi, bizonyára minden értekezést rögtön beszüntettem volna a miniszter ural.

Másrészt azt is kell konstatálnom, hogy a félhivatalos közlés nem tagadja, tehát elismeri, hogy a kérdést három ízben alaposan megvitattuk minden irányban; hogy ezek a tanácskozások a nemzetiségi politikában való közlekedés céljából folytak; hogy a miniszter igéretet tett nekünk, ugy a hivatalokat mint az egyeges választási törvényről illetőleg; végül, hogy tanácskozásaink eredménytelenül véződtek.

Kerdek tehát: megtörténhetett mindez köztünk, mint maganszemélyek között?

Familienbuch. Az antikváriusbolt kellemes intézmény annak, aki szereti a könyvet. S van már ilyen ember is nálunk egy-kettő. Igaz ugyan, hogy újjal mutogatnak még rá s le is nézik azok, akik a könyv helyett kizárólag a lovat meg a bort, meg a cigányt kedvelik, de hát ezt végre is el lehet viselni, tekintettel arra, hogy ebben a megvetésben közös a sorsunk az öreg *William Shakespeare*rel. Ez a derék lovas osztály nemcsak azt fitymálja, aki olvas, hanem aki ir is, meg valaha betűt vetett. Szóval az antikvárium szűk, poros, dohos helyisége kellemes hely annak, aki könyvet vásárol. Ocsóbban kapja meg a könyvet, mint a paradés könyvesboltban s megkaphatja azt is, amit amazok már kimustráltak. Régi, ritka példányokat — potom pénzen. (Mert odáig kevés antikváriusunk jutott még el a tudásában, hogy ami avas és rongyos könyv, az nem föltétlenül pakoló papirosnak való.) S ez volna az antikváriumok hivatása. Meg az iskolakönyv eladás. Szegény ember gyermekének igen drága az új könyv, hát vesz régét, amit már áttanult a gazdag ember fia-lánya. S valószerű, hogy mikor az első ócskakönyves ember megnyitotta a boltját, ilyen intenciói voltak. Hanem azóta más lett a világ. Az első boltosnak most már száz meg száz antikvárius csinál konkurenciát s a tisztos intenciókat a telhetetlen és beteg nagy verseny tönkretette. A budapesti antikváriumok valóságos tárházai minden olyan irodalmi szentelenségnek, a minek a táblájára legalább egy ingre vetkőzött asszonyt lehet pingáltatni. Kezdte az egyik, folytatta a másik s most belement az egész egymásra leicáló könyvszerep nép. Nem ócskakönyvet árulnak, hanem maguk lettek kiadókká. Mivelhogy az öreg *Ráth* meg a fiatal *Singer-Wolfer* meg a többi tisztességes firma nem vállalkozik arra, hogy *Paul de Kock*-ból olyan kiadást bocssáson rendezzék-sükre, a miből ki van hagyva minden irodalmi s a mibe bele van rajzolva minden tagársága az írónak, csinálnak ők a maguk hasznára *Három szoknyás leányt*, *Három nadrágos embert* — s adják husz-huszonöt krajcárért, csakhogy fogynak. És fogy derekban. A gyerekénepek sehol gazdagabban nem gondoskodunk gyilkos olvasmányról, mint nálunk. Tele vannak a kirakatok ocsmánysággal — s a rendőrség jól tenné, ha a sok hiábavaló és meggondolatlan attak helyett, amivel a sétálókat veri szét, egyetlen egy attakkal az ócska könyves boltokat tisztogatná ki. E sorok írója teljességgel nem prüd, sőt hamisnak és visszatetszőnek találja azt, ha más a prüderiával tüntet, de ez a perverz dicsznóság-hajszja felháborító. Van arra mód, hogy megszabaduljunk tőle s azt a módot meg kell találni, mert a mi antikváriusaink kirakatai többet rombolnak a gyermekeinkben, mint akármicsoda tífusz meg kanyaró. Egyszer már elkezdte a rendőrség a tisztogatás munkáját, de hirtelen abba is hagyta. Talán éppen fotografálnia kellett, szóval valami egyéb dolga volt. Budapest összes apái és anyái nevében kell követelnünk a rendőrségtől, hogy akadályozza meg ezt a valóságos utcai kéjelgést. . . . És még valamit. Most már azzal se elégszik meg az ócska könyvesek versenye, hogy a meztelenségét árulja írásban és képbén, hanem még undokabb mesterségre adta magát. Számár könyveket hoz forgalomba ilyen címekkel: *Familienbuch* oder *die Ehe ohne Kinder*. Ugyanezt magyarul is azok számára, akik nem elég jó németek. Valóságos irodalma van ennek a hálózosa kérdésnek s mindez nyilvánosan, nagy tükröablakok mözött. Ha egyszer ezekben a boltokban látnók érlelyeskedni *Kolozsváry* meg *Czajlik*, meg *Nemtudomki* kapitányokat, boldogan néznők a munkájukat. Ha ilyen a *Familienbuch*, akkor tűzzé vele. És tessék kímélet nélkül a körműkre kopantani ezekben a pervertizásban utazó üzletembereknek, mert ha tovább is így tart a verseny, nemokára selyemaplános vetett ágyat tesszen a kirakatkuba, bebonyolítani, hogy irodalmi nivón állanak az ő módjuk szerint.

Folgarmesterből pincér. *Volkersdorf* polgármestere megkerült, Bécsből táviratozzák, hogy *dr. Hödel* Alfréd ügyvéd, volt volkersdorfi polgármester *San-Franciskóban* egy ottani fogadóban pincérkedik. Nemrég történt, hogy Hödel, aki dusz gazdag ember volt, egyszerre csak eltűnt. Azután tudódott ki, hogy a polgármester minden vagyonát elvesztette s a börtön elől menekült. Hödel az alsó-ausztriai antisemiták egyik vezére és *Lueger* jó barátja volt.

Házasság. *Freund* Béla siófoki kereskedő eljegyezte *Vasvári* Kamilla kisasszonyt Duna-Földváról.

Liebner Sándor államvasuti gépészeműnök e hó 15-ikén délután 4 órakor tartja Szabadsán az izr. templomban esküvőjét *Kramer* Mariett kisasszonnyal, *Kramer* Antal szabaddkő nagykereskedő leányval.

Schwarzenberg Miksa kereskedő Lengyelötiban eljegyezte *Landler* Katca kisasszonyt Mesztegnyén.

Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték
1-ső húzása november 16 és 17-én

Ered. egész sorsj. ára frt 6.—
fél 3.—
negyed 1.50
nyolcad —.75

Megrendelendők
WOHL főelárusítóval
BUDAPESTEN, Diana-fürdő.

— **Összeesküvés papirosan.** A szultán életét szörnyen féltik néhányan a hívei közül, természetesen olyanok, akik e révén szép pénzt tudnak a fényes portálók kiderőszakolni. Mindig és mindenütt új török összeesküvéseket fedeznek fel s gazdag honoráriumot szednek be az ily fölfedezésért. Most Zürihből jelentenek egy ily esetet. Már szeptember közepén híre terjedt, hogy a genfi új-török kolónia tagjai közül többen elfognak, mert a szultán élete ellen tervezett veszedelmes összeesküvésnek jutottak a nyomára. Egy ideig nem lehetett hallani a dologról semmit, míg végre a gyanúsítottak egyike maganyult a darázsfészekbe és állásfoglalásra kényszerítette a hatóságot. Szeptember 20-án ugyanis dr. Lardy genfi orvosnal, aki sok igeig Konstantinápolyban működött, megjelent egy ember, aki azzal vádolta az orvost, hogy ő az új-török titkos pártfogója és fenyegetések között fölvilágosítást kért az új-török terveiről. Dr. Lardy elfogatta az embert és kiderült, hogy az illető *Fauriaz* nevű francia katonaszökevény, aki kénje volt a török követnek és az volt a feladata, hogy a genfi új-török kolónia ügyeit kikémlelje. Dr. Lardy szigorú vizsgálatot követelt az állítólagos összeesküvésről. A vizsgálóbíró megállapította, hogy Genfből valóban az az értesítés ment Konstantinápolyba, hogy egy új-török ember utazott oda a szultán megölésére. Kiderült azonban, hogy új-török ember egyáltalán nem távozott el Genfből és hogy a török kormány egész sereg kémet tart a genfi új-török kolónia ellenőrzésére. Ekkor az ügy elaludt, de néhány nappal azelőtt maga a genfi török konzul kavarta föl, aki a minap megjelent *Didiérnél*, az államtanács elnökénél és ezt mondta:

— Genfben összeesküvést fedeztek föl uramnak, *Abdul Hamidnak* élete ellen. Kormányom véleménye szerint a genfi kormány kötelessége az összeesküvés megakadályozása és ezért megbizta ő felsége svájci főkonzulát, hogy ezt önnek tudtára adja.

A konzul még kijelentette azt is, hogy biztos tudomása szerint dr. Lardy az összeesküvés feje. A svájci kormány vizsgálatot indított és kiderítette, hogy *szó sincs összeesküvésről*, de a török kormány mindenáron szeretné ezt felfedezni, ezért a sötétben dolgozó kémetek tart és a török főkonzulátust is csak azért állította föl, hogy a Svájcban élő sok török menekülőt ellenőrizze. *A kének feje maga a török főkonzul.* A svájci kormány nem hajlandó a kémszerűnek otthont adni és ezért odahat, hogy a török főkonzul *egészségi okokból* már legközelebb baha hívják.

Éjjel erről az esetről még a következő távirati értesítést kaptuk:

Zürich, október 11.

A genfi kormány befűzte a vizsgálatot a török konzul által folytatott és állítólag a szultán élete ellen irányult összeesküvés tárgyában. Az iratokat a szövetségtanács elé terjesztette. *A gyanúsítottak teljesen ártatlanok és a konzul idegen spicliknél esett áldozat.* Egyiküket már kiutasították. A török konzul ellen dr. Lardy, svájci orvos, *régalmazási pört* indít.

— **Halálozás.** Dr. Csányi János ügyvédet, a váci k. karékpénztár igazgatóját tegnap temették el Vácot a közönség óriási részvétel mellett. A temetésen Pestmezei, a magyar jelző- és hitelbank, az ipar- és kereskedelmi bank, az országos tüzoltó-szövetség és több vidéki tkarékpénztár és tüzoltó-egylet különségleg képviselte magát és koszorúkat helyeztek a ravatalra. A sírnál dr. *Freyzinger* királyi közegyző mondott szép búcsúbeszédet és a dalárdá, amelyek az elhunyt szintén előke volt, gyszalokat énekelt.

Batizfalvy István, a budapesti ág. ev. gimnázium volt igazgatója, több tudományos társaság tagja, ma 75 éves korában meghalt. Az elhunytat a Deák-téri ev. templomban teszik ravatalra, honnan pénteken délután 4 órakor lesz a temetés. *Batizfalvy* 1848-ban a második honvédseregnek főhadnagya volt s több ütközetben vitézül harcolt.

— **A trombitás halála.** Nemrégiben tűz volt *Ipolyváson.* A városi tüzoltók gyorsan oda is értek a tűzhöz, s miután három ház és több melléképület odaégett, el is oltották. Egy emberélet azonban mégis áldozatul esett. *Breznai* Györgyöt, a tüzoltók trombitását megöltötte a guta, miközben a kürtjét fújta. Az orvosok azt mondják, hogy az ijedség ölte meg szegényt.

— **Az örlött rémtette.** *Temesvárról* táviratozzák, hogy ott a múlt éjjel kiszökött egy *Hilmár* Ferenc nevű temesvári ember a kórház megfigyelő osztályából. *Hilmár* ugyanis mar az este tünt el cellájából s így történt, hogy a kapus nem vette észre. A szerencsétlen ember úgy éjféli tele a kórház-utcában egy kapura föl akarta magát akasztani, de az arra portyázó rendőrsorjárat észrevette és visszazárolta a kórházat.

— **Szerkesztőváltozás.** A vidéki sajtó egyik legelőkelőbb orgánumának, a *Szegedi Naplónak* szerkesztésében változás történt október elején. A lap eddigi felelős szerkesztője, *Kulinyi* Zsigmond átadta a helyét *Békefi* Antalnak, a jól ismert, kiváló novellistának, aki mostanig főmunkatársa volt a *Szegedi Naplónak*. *Kulinyi* neve ezentúl is rajta marad a lapon mint főszerkesztő. *Kulinyi* Zsigmond is, *Békefi* Antal is — nekünk mindakettőn kedves kollegáink — olyan kitűnőséggel a magyar szurnalisztikának és irodalomnak, hogy az ő nevük együttesen bármely sajtóorgánum homlokán elsőrangú ékességet jelent. Garanciája egyuttal annak, hogy a *Szegedi Napló* eddigi előkelő névója az új felelős szerkesztő vezetése mellett is változatlanul megmarad.

— **Két asszony, egy férfi.** Egy vidéki város színhelye az alább elmondandó szerelmi históriának. Egy idősebb ur észrevette, hogy a felesége megcsalja. Nem vált el tőle, hanem egyszerűen elkergette a házától. Hogy pedig egyedül ne maradjon, egy csinos menyekével kötött — egyelőre nem házasságot, csak amolyan közös háztartást. Az első asszony bosszúból jelentést tett erről az aradi rendőrségnek, amely megtiltotta a második asszonynak, hogy a házassággal együtt éljen. Az idős ur erre a második feleségének egyszerűen *eselékönnyvet* váltott és úgy jelentette be az asszonyt, mint eselédjét. A rendőrkapitányság ezt se fogadta el: *megtiltotta az asszonynak*, hogy az illető urnál legyen eseléd és fölhívta, hogy 24 órán belül szegődjék máshová, különben kitélik a város területéről. A tanács helybenhagyta ezt a határozatot, amire a férfi a közigazgatási bizottsághoz felebbezett. A felebbezésben felhossa, hogy első feleségétől elváltan él és megindította ellene a válópürt. Ő idős ember — mondja — ápolásra van szüksége, senki sem kívánhatja, hogy olyat vegyen maga mellé, akit gyűlöl; vett magához mást, aki szeretettel ápolja és akit, ha a válópürt befejeződik, el is fog venni. — A közigazgatási bizottságban élénk vita keletkezett az érdekes ügynél; végre szavazásra került a dolog és hét szóval őt ellenében *megsemmisítették* a kapitányság határozatát és kimondták, hogy a felebbező a második asszony számára igenis válhat eselékönnyvet és bejelentheti, mint a saját eselédjét.

— **A székesfehérvári vasuti szerencsétlenség.** A székesfehérvári vasuti szerencsétlenségre vonatkozólag a déli vasut igazgatósága a következő értesítést adta ki:

A kisiklás, mely a 31. és 32. kilométer között levő töltésen fordult elő, amint eddig meg lehetett állapítani, az ezen vonalon megengedett legnagyobb menetsebesség túllépése folytán a mozdonyvezető által okozott. A felépítmény kitűnő állapotban volt. A kisiklás következtében a mozdony és a szerkocsi a töltésről leest és a földbe fordult; a következő személykocsik pedig többé-kevésbé megsérültek. Szerencsére a balesetnél súlyosabb sérülések nem fordultak elő, amennyiben az orvosok véleménye szerint, akik a legrövidebb idő alatt segélyvonattal a helyszínen megjelentek, a legsúlyosabban sérült személy körülbelül husz napi és a többi sérültek öt-tíz napi gyógykezelés után megint teljesen fölépülnek. Az I. osztályú utasok közül csupán *Hunkár* földbírtokos szenvedett üvegcserépek által sérülést arcan; a III. osztályú utasok közül *Német* József, *Stolzenberger* Ferenc és neje *Borbála*, *Iház* Lászlóné, *Ambrosius* Mária, *Ambrosius* Gyula és Ferenc mindannyian könnyen sérültek meg. A személyzet közül a posta-kalauz, a mozdonyvezető, valamint a fűtő és egy vonatvezető sérültek meg könnyen. A baleset folytán megrongált pályatest már helyreállítottat és a rendes vonaforgalom ismét fölvetetett.

— **Ékszerlopás.** *Arányi* Frigyes zenetanár felesége ma este panaszt tett a rendőrségnek, hogy a *Damjanics-utca* 30. szám alatt levő lakásáról tegnap estétől ma este terjedő időközben — amíg nem volt otthon — 400 forint értékű ékszeret elloptak. A gyuan egy kopottas külseű, fekete ruhás, barna fiatal emberre irányul, aki ott álakodott a lakás körül. A rendőrség nyomozza a tolvajt.

— **Nagy tüzvész Ecseden.** *Egerből* táviratozza tudósítók, hogy Ecseden, a *Mihályi*-féle birtokon nagy tüzvész pusztított. A tűz, amely egy gazdasági épületben keletkezett, a birtokon levő összes épületeket elhamvasztotta. Az egyik istállóban negyven tenén benngett.

— **Hajószerecsétlenség a Dunán.** *Zimonyból* táviratozzák, hogy a *Deligrád* nevű szerb hajó ma a *Dunán* Turcszeverinnél összeütközött a *Hildegard* nevű osztrák hajóval. A *Deligrád* személyzetéből több ember a vízbe *lúadt*. A *Hildegard* emberei megmenekültek, de a hajó nagyon megrongálódott. A *Hildegard* a *Deligrádról* az árukat és személyzetet felvette. Az összeütközést állítólag a sűrű köd okozta. A vizsgálatot már megindították. A *Deligrád* teljesen használhatatlanná vált.

— **Gázrobbanás az állatorvosi akadémián.** Az állatorvosi főiskola *Rottenbiller-utcai* telepén egy most készülő épületben könnyen vezetékes válható gázrobbanás történt ma reggel. Tegnap ugyanis az első emeleti falról leszedtek a gázcsövek egy részét, hogy másfelé vezessék; az elvágásnál azonban elfeledték a csövet eldugaszolni. Ma reggel, amikor a munkához hozzáfűztek, felnyitották a gázcsapot, hogy a pincében világítsanak. Ezáltal a nyitott csőből kiáramlott a gáz. Egyik teremben dolgozott *Rajkó* János 19 éves kőművesinas és *Holtsek* János 51 éves ácslegény. *Holtsek* munkaközben pipára akart gyujtani s alig lobbant lángra a gyufa, egyszerre hatalmas dördülés reszketette meg a levegőt. A robbanás oly erős volt, hogy a *teremben levő munkásokat a földhöz vágta*, az ablakokat pedig bezúgta. A dörrenésre az állatorvostanhanglatók ijedten futottak össze és csakhamar nagy tömeg gyűlt össze a szerencsétlenség színhelyén. Gyorsan segítségül hívták a mentőket, akik a szerencsétlenül járt munkásokat az első segélyben részesítették és azután a Rókus-kórházba vitték. *Rajkó* a kezén és a mellén szenvedett súlyos égési sebeket. *Holtsek* pedig az arcan és fején sebesült meg. A haja, szakállja és bajusza egészen leperzselődött. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy megállapítsa, kit terhel a szerencsétlenség keletkezése miatt a felelőség.

— **Három tüzeset.** Tegnap este *Ledermayer* János Zsigmond-utca 70. szám alatt levő házában a kertjében tűz támadt. A kertben levő deszkabódé gyuladt ki s a bennlévő hordókkal együtt elhamvadt. — Tűz keletkezett ma reggel *Epstein* Jakab Bécsi-ut 2. szám alatt levő fűszerkereskedésének pincéjében. *Tóth* Samu segéd ugyanis égőlámpával ment le a pincébe és ott véletlenül elejtette a lámpát. Az égő petroleum szűfolyt, azonban a keletkezett tüzet a III. kerületi tüzország hamarosan eloltotta. — Ma reggel a *Vörösmarty-utca* 1. szám alatt levő asztalosműhelyben, amely *Tóbiás* Lipót tulajdonát képezi, tűz támadt. A felhalmozott gyaluforgács lobbant lángra, a VII. kerületi tüzoltóság azonban elfojtotta a veszedelmet. — A kár mind a három helyen csekély.

— **A párisi magyar szocialisták.** A Párisban élő magyar szocialista munkások a *Párisi Magyar Egyesület*től függetlenül *Párisi magyar akui szocialdemokratá olvasókör* név alatt egyletet alakítottak. Az egylet már majdnem egy év óta működik és az a célja, hogy egyrészt a francia szocialis eszméket Magyarországra átültesse, másrészt hogy állandó összekötő zapesot tartson fenn a magyar és francia szocializmus között és közvetítse egymás kölcsönös segélyezését. A körnek állandó helyisége van, hol minden szombat este mindnyájan összejönnek, megbeszélnek teendőiket és felolvasásokat tartanak különböző szocialis kérdésekről. A körnek szép könyvtára van, amely nagyrészt szocialista munkákat tartalmaz. Ma egy *bu-tes-chaumonti* vendéglő helyiségeiben nagy szüreti ünnepélyt rendeznek, melyen a kör tagjai és a meghívott vendégek vesznek részt.

— **Szerelmi dráma a mezőn.** Ilyen cím alatt irtuk meg, hogy e hó 4-én éjjel a külső váci-úton levő *Danubius* hajógyár mellett mezőszégen egy ismeretlen férfi és nő öngyilkossá lettek. A rendőrségi nyomozás eddig még nem tudta kideríteni, hogy kik voltak az illetők. A rendőrség most közli az ismeretlen öngyilkosok személyleírását és kéri mindazokat, akik az öngyilkosok kitértől felvilágosítást tudnak adni, közöljék adataikat a főkapitánysággal. A férfi 40 év körül, vendégülönek vagy pincérek látszik, középtermetű, erős, arca kerek, haja szőke, szeme szürke, bajusza vöröses. Fekete kabátot és mellényt, szürke nadrágot és drapszínű kemény kalapot viselt. A nő 30 év körül, középtermetű, arca kerek, haja vörhenyes, szemöldöke világos. Fekete kerek nemezkalapot, fekete gallert, kis fekete kockás blúz, fekete szoknyát és sarga cipőt viselt.

— **Hóviharok.** *Pétevári* tudósítók táviratozza: *Tartós* hóviharok következtében a *pétevári-moszkvai* és a *moszkva-szmolenszki* vonalon százával *törték le a távirószlopok*. A táviróli forgalom ennek következtében *két napja megakadt*. *Tver* és *Jaroslav* kormányzóságokban orkanszerű vihar pusztított. A hó másfél arsin magas. *Kalugában* felhőszakadás volt, a vonatok több órát késtek.

— **Lopás egy postahivatalban.** *Brünnből* jelentik, hogy *Lachteln*, a vasuti pályaudvaron levő postahivatalból ismeretlen tettesek elloptak egy 2200 koronát tartalmazó postás zsákot. Két vasuti alkalmazottal, akire a rendőrségnek alapos gyanuja van, ma délelőtt elfogták.

— **Öngyilkosság puskaporral.** A *miszkolci* tüzrelaktanyába egy öngyilkos embert vittek be a katonák. Valami szegény munkásember volt — a nevét maig se tudják — aki egy eddig még ismeretlen módon vetett véget az életének. Egy marék puskaport gyémószt a szájába, s meggyújtotta. A por fölrobbant, és szétvetette a szerencsétlen ember fejét.

CIMBALOM

kedvelőknek van szerencsém szab. hírneves „CENTRÁLIS” cimbalmit melegen ajánlani. — A centrális cimbalomnak azon előnye van, hogy a fenék megrepedését megóvja és az örökös hangolástól fölmenti, a mi a cimbalomkedvelőknek nagy előnyre szolgál. — Képes árjogyzék ingyen. — Alapítottatott 1872.

APPEL IGNÁC, hangszerkészítő. Budapest, Üllői-ut 10. szám.

— **Öreg ember nem vén ember.** Szegeled városában most egyszerre ketten osztják ezt a nézetet: egy férfi, meg egy nő. A férfi *hetvenhét éves*, a nő *hetvenhárom*. Már régebben szerették egymást. A sors azonban megakadályozta őket abban, hogy egymáséi is lehessenek. A leány férjhez ment, a férfi pedig megöskült. Neurégiben aztán temettek. Az egyiknek a felesége halt meg, másíknak a férje. Aztán újból összekérültek. A 77 éves ember megkérte a 73 éves asszonyt, aki igent mondott. Nemsokára megtartják az esküvőt is. A napokban volt a görnyedt hátú, ősz fejű vőlegény az anyakönyvvezető előtt bejelenteni szándékát. Ma már ki is hirdették őket. A várososháza kapuja alatt ott függ a hirdelési táblán a hivatalos irás, amely kacskaringós betűkkel hirdeti Nagy István *szegeledi* kisbirtokosnak és özv. *Koncsánshy* Jánosnénak egybekelését.

— **Mulatság.** A Haladás jótékony asztaltársaság november 4-én a terezyvárosi kaszinó disztermében hangversenyyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez.

— **Kifogott holttest.** Az újpesti szunyogszigeten tegnap a Danubius-gyárral szemben egy a munkásosztályhoz tartozó férfi holttestét fogták ki a Dunából. Személyazonosságát eddig még nem tudták megállapítani. Holttestét a rákoskeresztúri újtemető halottas házába vitték.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásának eredménye a következő: *Hatszáz ezer koronát* nyert 62551; *kétezer koronát* 92178 49760 6977 94023 98524 51441 2345 62551; *ezer koronát* 97952 87579 17238 98819 45068 74248 47938 87776 33582 89955 89626 45962 36446 99897 37844 76093; *ötszáz koronát* 90462 21299 81916 91008 84624 621 23848 21113 21419 96750 46617 97034 42749 24135 92537 99032 4424. — A 62551. számú sorsjegyet, mely a IV-ik osztálysorsjáték VI-ik osztályának ma megtartott záró húzásában a 600.000 koronás jutalomdíjjal lett kisorsolva, eredetileg a szerencse által különösen kegyelt *Gaelicke A. Budapest* (IV., Kossuth Lajos-utca 17.) *főeljárású üzletéből* származik, ahol eddig már egy főnyereményt 400.000, kettőt 100.000, hármat 60.000 forinttal és több nagyobb főnyereményt fizettek ki. A 62551. számú sorsjegyet, amely a hatszáz ezer koronás jutalomdíjat nyerte, azután *Berger Mór* sorsjegyelárusító üzlete (sütő-utca 6. szám) adta el.

— **A kertészeti kiállítás folyton nagy látogatottságnak örvend.** Fővonzóerejét *Mauthner Ödön* remek kiállítása képezi, melyet egész új virágokkal frissített fel. Dacára a váratlan beállott koraik fagyoknak, a gyönyörű virágok — amennyire az őszi flóra megengedi — teljes pompájukban tarulnak a nézők szeméi elé.

(x) **Ha öszül a haja,** vegyen Zoltán-féle *Hair-regenerátori* 1 forintért a Hold- és Nagykorona-utca sarkán levő Zoltán B. gyógyszerárban. E szertől a haj eredeti színetét visszanyeri. Utánzásoktól óvakodjunk!

Csak egyöntűen!

— Jelenet. —

Az akadémiák kongresszusán elhatározták, hogy a tudományos kérdésekben az akadémiák ezentúl egyöntűen fognak eljárni.

Az akadémia titkára: Elnök ur! Hát hallott már ilyet?

Az akadémia elnöke: Mi az? Mi történt?

Titkár: A francia akadémia kimondta, hogy a fehér fekete.

Elnök: Hm. Ez merész állítás.

Titkár: Merész. De hát milyen álláspontot foglalunk el most ezzel szemben?

Elnök: Öszintén megvallva, nehéz helyzetünk van. Az egyöntűsége kimondtuk. Ha ők azt mondták, hogy a fehér fekete, akkor mi nem mondhatjuk, hogy a fehér fehér. Hová lesz az egyöntűség?

Titkár: Igaza van. Hívjuk össze a nagygyűlést. Mindjárt ki is teszem a napirendet a fekete táblára.

Elnök: A fehérre.

Titkár: Tessék?

Elnök: Ön azt akarja mondani, hogy a fehér táblára...

Titkár: Nem én! Fekete tábláról beszélnek.

Elnök: De hát a francia akadémia!

Titkár: Manó vigye az akadémiákat. Én már csak megmaradok a mellett, hogy a fehér fehér.

Elnök: És mit csinálunk az egyöntűséggel?

Titkár: Ön, kis bohó! Magának még skrupulusai is vannak? Hát egyöntűnek leszünk, és kimondjuk mi is, hogy a fehér fekete és viszont. De a magánéletben csak nem hiszek el ilyen bolondot...

Elnök: Igaza van. Amit az akadémiák kimondanak, azt ugye hiszi a kutyá se...

Titkár: No lássa. Most már akár egyöntűen határozunk, akár nem, a világnak mindegy!

Elnök: Mindegy. Éljen az egyöntűség! Irja ki a táblára. A feketére.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A választók névjegyzéke.** A képviselőválasztók jövő évi névjegyzéke ellen való föllebbezések határideje tegnap járt le. Tegnapig negyvenkét föllebbezést adtak be a Kuriahoz s a föllebbezők nagy része egyetemi tanár. Az összeírás alkalmával elfelejtették bejelenteni az egyetemi tanárokat s az összeírás ellen az egyetem rektori hivatala fölszólalt, a központi választmány azonban a fölszólalást nem vette figyelembe, mert a rektor, mint jogi személy nem szólalhat föl. A központi választmány határozata ellen most az egyetemi tanárok maguk föllebbeztek. Föllebbezésüknek azonban nem sok eredménye lesz, mert a törvény értelmében csak az föllebbezhet, aki az összeírás ellen fölszólalt, vagy akit a listából a választmány törölt. *Sima Ferenc* ügyében két föllebbezést is adtak be. Simát az Erzsébetvárosban vették föl a választók közé. A fölvetél ellen *Okolicsányi Géza* fölszólalt, *Veitzenfeld József* pedig a fölszólalás ellen észrevételt adott be. A központi választmány *Okolicsányi* fölszólalását elutasította ugyan, de *Sima* nevét a listából hivatalból törölte. A választmány határozata ellen most *Veitzenfeld József* föllebbez, de föllebbezést adott be maga *Sima Ferenc* is.

(*) **A Szegény-gyermekkert egyesület ügye.** A tanácsnak a Szegény-gyermekkert Egyesület ügyében hozott ismeretes határozatával egyik fél sines megelégedve. A följelentők enyhének, az egyesületi tagok pedig szigorúnak és igazságtalannak mondják. Nyolc föllebbezést adtak be a tanács határozata ellen *Sándor Pál*, dr. *Grosz Sándor*, dr. *Róth Pál*, dr. *Szavcs Gyula*, dr. *Frankl Gyula*, dr. *Medvei* és társai, *Murányi Ármin*. Külön föllebbezést adott be az egyesület választmánya. A választmány föllebbezésében tiltakozik az ellen, hogy a vizsátat 500 forint költséget a tanács az egyesülettel akarja megfizettetni. Arra kéri a följelentőket, rendelje el, hogy a költséget a följelentők fizessék, mert a vádak alaptalanoknak bizonyultak.

A főváros közgyűlése.

Budapest, október 11.

Most már joggal remélhetjük, hogy a nemzet végre lerója illő módon kegyeletét gróf *Bathhány Lajos* emléke iránt. Vértanu halálának ötvenedik évfordulóján báró *Atzél Béla*, ez a finom ízlésű főúr, fölvetette az első miniszterelnök szobrának eszméjét, maga is tekintélyes összeggel kezdte meg az adakozást és ma a főváros közgyűlésén előállt kegyelet és hazafias indítványával. A törvényhatóságot szólította föl az emlékszobor tervének végrehajtására. A költségekhez járuljon a főváros 25.000 forinttal, hívja föl a törvényhatóságokat hozzájárulásra és végre alakítsa meg a szoborbizottságot. A közgyűlés lelkesen helyeselte az indítványt és kiadta a tanácsnak.

Báró *Atzél Béla* oly szerencsés kézzel indította meg a hazafias ügyet és finánciális részét oly okos oldja meg, hogy most már nem féljük a szobor tervét a kudarcotól. A nemes báróval együtt mi is azt hisszük, hogy a törvényhatóságok aldozat-készsége feleslegessé teszi a társadalom adakozását, amelyet az utóbbi években amugy is nagyon igénybe vettek a hazafias és jótékonycélu mozgalmak.

Báró *Atzél Béla* a napirend előtt hívta föl a törvényhatóságok elfelejtett kötelességére; volt a napirend előtt még egy fontos felszólalás, *Havass Rezső*-é, a következő interpelláció alakjában:

Van-e tudomása a polgármester urnak arról, hogy külföldi, de különösen bécsi; sőt egynémely budapesti lapban is, egy idő óta oly közlemények jelennek meg, amelyek szerint a főváros a legnyomasztóbb anyagi helyzetben van; fizetésbeli kötelezettségeinek nem tud megfelelni s három hónap óta a tisztviselők fizetését sem adta ki.

Szándékozik-e a polgármester ur, a főváros tekintélyét melyen sértő s a főváros hitelének ártó közleményeket megafalni s arról gondoskodni, hogy a cafolat minél szélesebb körben köztudomásává váljék.

Halmos János polgármester azonnal megadja a választ.

Örül — ugymond — hogy a tendenciózus közleményekre a legilletékesebb helyen, a közgyűlés előtt adhatja meg a cefő választ. Az az állítás, hogy a számlákat s a tisztviselők fizetését a főváros pénztára nem folyósította, egyáltalában nem igaz, mert a számlákat, amelyek a pénztárra voltak utalványozva, azonnal kifizették.

De nem is lehetséges ilyen fönnakadás; hiszen a főváros a rendelkezésére bocsátott hat millió függő adósságból csak 300.000 forintot vett igénybe. Hogy többet nem használt föl, ez azt mutatja, hogy szükségé nem volt rá.

Ha egyes számlákat nem fizettek ki, az onnan eredhetett, hogy ezek nem voltak letárazva.

— Különbön gondja van rá a polgármesternek, hogy az egyesek és vállalatok pontosan megkapják az utalványaikat.

Kéri a választ tudomásulvételét. (Helyeslés.)

A közgyűlés s az interpelláló a választ tudomásul vette.

A napirendre térve, hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a pesti Vigadó vendéglő-helyiségeit egy évre *Bokor János*nak adják ki bérfizetés nélkül, de azzal a kötelezettséggel, hogy a helyiségeket teljesen rendbe hozza. A Vigadó termeit a főváros egyelőre házi kezelésben fogja tartani.

A közúti vaspályatársaság építési tőkéje s törlesztési terve ügyében a kormány és főváros között folyó vitás ügyet *Vosits Károly* tanácsos adta elő. A régóta húzódó ügy a nagy közönség előtt sem ismeretlen s így ezuttal csak azt említjük meg, hogy ebben a dologban legutóbb a tanács a következő javaslatot tette:

A közgyűlés tudomásul veszi az eddig történteiket, de a miniszterhez fölterjesztést intéz az iránt, hogy jövőben, az engedélyezési tárgyalásokkal egyidőben, a vasutvállalattól bematott költségleíranyzatokat a tanács rendelkezésére bocsássa s adjon módot a közgyűlésnek, hogy az engedélykirat kiadása előtt nyilatkozhassék s a végleges döntés előtt a miniszterhez fölterjesztést intézhessen.

Polónyi Géza, a tárgyhöz szólva, fejtegeti a főváros önrendelési és vagyondrondelési jogait. Figyelmezteti a közgyűlést, hogy nemcsak háramlásról, illetőleg visszaváltásról lehet szó, hanem esetleg időközben történő átvételről is és így a fődolog az, hogy az engedélyezési tőke hegyesen állapíttassék meg.

A tanács javaslatát nem fogadja el. Óhajtja azonban, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztést intézzenek, kérve, hogy a főváros szerződésben biztosított jogainak érvény szerzessék. A multa nézve pedig kijelenti, hogy a miniszternek ebben az ügyben a főváros hatóságához intézett leiratát tudomásul venni nem lehet.

Steiger Gyula attól tart, hogy ha bizonyos kiegyenlítő eljárást nem találnak, akkor az ügy a törvényhozás elé kerül, amely — a legnagyobb valószínűség szerint — ki fogja mondani, hogy az engedélyezési kérdések tisztán és kizárólag a miniszter döntése alá tartoznak.

A szóló meg van győződve, hogy a vitát kiegyenlítő állapot meg lehet találni, még pedig a miniszter leiratában. Hiszen maga a miniszter is mondja leiratában, hogy a prelimitált összegek tetleges felhasználása okirattal lesz igazolva s a fővárossal közölve. Bizik a miniszter ígéretében, hogy a főváros jogai épségben maradnak.

Elfogadja a tanács javaslatát a következő hozzáttel:

„A közgyűlés bizalommal fogadja a kereskedelemügyi miniszter ama kijelentését, hogy a vasuti ügyekben elfoglalt álláspontjával a főváros önkormányzati jogát esorban nem kívánja, sőt tiszteletben akarja tartani és előmozdítani a főváros érdekeit.

Megnyugvással és bizalommal fogadja a közgyűlés a kereskedelemügyi miniszter ama kijelentését is, hogy a közúti vaspályatársaságot kötelezni kívánja az építkezési költségleíranyzatba fölvetett összegek tetleges felhasználásának okirattal leendő igazolására s hogy mód lesz nyújtva a fővárosnak a számadások megtekintésére és az esetleges kifogásai megtételére.

Ezeket kívánja *Steiger Gyula* a tanács javaslatának a szövege elé tétetni.

Radozsa János meg van győződve arról, hogy a miniszter s illetőleg a kormány az ügyet a főváros összes jogainak az épségben tartásával kívánja elintézni s ezért elfogadja a tanács javaslatát, a *Steiger-féle* pótlással kiegészítetten.

Rupp Zsigmond elfogadja a tanács javaslatát, míg *Véri Károly* *Polónyi* nézetéhez csatlakozik. *Rácz Károly* rövid felszólalása után *Heuffel Adolf* közéleti igazgató fölvilágosításokat ad a felől, hogy a költségvetések megállapítása miként történt.

Halmos János hangsúlyozza, hogy fölletelezni sem lehet a kormánynek ez ügyben a főváros iránt való animozitását s így remélhető, hogy a látszólagos ellentétek kedvező elintézést nyerne. Kéri tehát, fogadja el a közgyűlés a tanács javaslatát, *Steiger Gyula* pótlásával együtt. (Általános helyeslés.)

Polónyi Géza rövid felszólalása után az elnök, mivel tíz tag kívánta, elrendeli a névszerinti szavazást arra, vajjon elfogadja-e vagy sem a közgyűlés a tanács javaslatát *Steiger* pótlásával.

A szavazás eredménye a következő:

*Igen*vel, vagyis a tanács (és *Steiger*) javaslatának az elfogadására 136 bizottsági tag szavazott, nemmel pedig 30, s így 106 szótöbbséggel elfogadta a közgyűlés a tanács javaslatát.

Ezzel kapcsolatban a törlesztési tervet is elfogadták. A napirendre tűzött egyéb tárgyakra holnap délután kerül a sor.

Az elnöki bejelentések közt megemlékezett az elnök *Kaschnitz* Gyula VII. kerületi bizottsági tag elhunytáról, akinek helyébe *Saly* Dező lép.

Bejelentette az elnök, hogy *Rémi* Róbert lemondott a VIII. kerületbeli bizottsági tagságáról. Javaslataira a közgyűlés a lemondást tudomásul vette s ezzel szétszakadt az utolsó szál is, amely a józsefvárosi szabadelvűpárt egykori elnökét a városházához kötötte.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Olcsó operai előadás. A mérsékelt áru, népszerű előadások sorozatát ma kezdte meg az Operában. De a dolgot egy kissé elhibázták. Egy támlásszék a földszinten két forint ötven krajcárért és két forintért; nem mérsékelt helyár. Adják ilyenkor a támlásszékeket egy forintjával. Akkor talán becsődül a közönség és lassanként meg fogja szokni, hogy az Operába is eljárjon, ne csak az olcsó színházakba, ahol operettek adnak elő. — A darab megválasztása sem volt elég szerencsés. A *Figaro lakodalmát* vették elő, de nálunk ezt a klasszikus zenét csak az amatőrök hallgatják teljes élvezettel. A magyar közönség zömének — fájdalom — még leszállított áron sem kell, amint a mai est megmutatta. Mert a nézőtér félig üresen maradt. Huszonhat üres páholy hirdette tántogó torokkal, hogy a *Figaro lakodalma* nem népszerű. Pedig hát a mai előadást népszerűnek rendezték volna, ugy-e bár? Meg kell egyébiránt jegyeznünk, hogy az előadás sem volt 'tulságosan mulatságos. Szomorú virgátékok ugyan ki vágnék látni, még ha le is szállítják egy kissé a helyárakat? Se Beaumarchais-t, se Mozartot nem találjuk föl ebben az előadásban, ahol *Wotan* játszza *Figarót* és *Amneris* játszza *Cherubint*. A kis, fürgé apródot ma *Hilgermann* Laura vállalta el. Valószínűleg szíveségből, hogy darabváltozás ne legyen, de az ilyen szereposztás még sem helyeslendő. A drámai heroinák erős természet nem lehet beszorítani a grációzus apródot filigrán ruhába. Ha ez rendén van, akkor kilitásunk lehet rá, hogy *Vasquez* grófnő legközelebb *Urbain* apród szerepében áll elénk — és *Ábrányiné* Brühnild szerepében léptetik föl. A mai előadás szereplői közül nagyon jó volt *Takács* (Almiva) és a kisebb komikus alakokban: *Várent* (Marcellina) *Kornai* (Bartholo) *Hegedűs* (Kertész) és *Kiss* Béla (Bazilio). Ezek egy kis pezsgést, jókedvet vittek a színpadra, ahol különben pátózos és melankólia uralkodott. A második felvonás fináléja például éppen úgy lehetett volna rekvim, mint gyászinduló.

Diákok a Nemzeti Színházban. Az első ifjúsági előadást ebben a szezonban ma délután tartották meg a nemzeti színpadon. Szigligeti hazafias történeti drámáját, a *II-ik Rákóczy Ferenc fogságát* adták elő és a nézőtér zsufolását megtelt lelkes diákokkal, akik falrengető tapsolást vittek végbe *Jászai Mari* (Zrinnyi Ilona), *Eeregi* Oszkár (Rákóczy Ferenc) és *Szacsavay* (gróf Beresényi) egy-egy jelenete után. A lelkes középiskolai ifjúságot különben éppen *apropóra* traktálták ezzel a darabbal. Az első felvonásban láthatók egy *jezsuita-iskola*, ahol a professzorok kémkedésre tanítják a növendékeket. *Páter Knittelius* és *Kolonics* ma délután valósággal aktuális alakokká váltak. — Este a *Stomfai-család* került színpadra és a nézőtér visszanyerte rendezését — teljesen üres volt.

A Vigzínház premijere. *Ibsen* drámája, a *Kis Eyolf*, amelynek ma délután tartották meg a főpróbáját, holnap, csütörtökön lesz a bemutatója. A bemutató érdekességét fokozza, hogy *Szerényi* Gizella, a *Vigzínház* új drámai hősnője és a színpadhoz visszatért *B. Lenkei* Hedvig *Ibsen* darabjában mutatkoznak be.

Szulamit. *Szulamit* előadásai egyre telt házak előtt folynak le s azért a színház igazgatósága akképpen intézkedett, hogy a következő előadásokra már most egész nap válthatók jegyek, a színház elősarokában levő pénztáraknál. A dalmü most is az első előadások szereposztásában kerül színpadra s különösen *L. Komáromi* Mariskát, *Ledofszky* Gizellát s a férfi szereplők közül pedig *Beöthy* Zsigát, *Rózsahegy* Kálmánt és *Szilágyi* a közönség elhalmozza tetszésnyilvánításával.

A Bohémek Párisban. A párisi *Renaissance*-színházban a napokban volt a bemutatója *Leoncavallo* operájának, a *Bohémeknek*. A dalmünek nagy sikere volt.

Turgenyev darabjai. *Turgenyev*, a kiváló orosz regényíró, ifjú korában néhány színdarabot s ezek közt két vígjátékot is írt az *aglegény* és *Reggeli a főnök urnál* cím alatt. Ezek a darabok már felszázaddal ezeiótt letűntek a műsorról s most a pétervári *Sándor*-színház megkísérelte feleleveníteni *Turgenyev*nek ezt a két vígjátékát. A kísérlet nem valami nagyon sikerült, habár a legjobb orosz színnadi erők részt vettek az előadásban.

Novelli vendégszereplése. *Ermete Novelli* vendégszereplése a *Duse* és *Sarah Bernhardt*-féle vendégszereplések mellett is elsőrangú esemény lesz az évadnak. A nagy olasz művész, mint már említettük, november harmadikán kezdi meg vendégjátékát.

A *Vigzínház* a színház részvényeseinek elővételét a következőleg állapította meg: A november 3-iki előadásra október 25-ig, a november 4-ikire október 26-ig, a november 6-ikira október 28-ig, a november 7-ikire október 29-ig, a november 8-ikira október 30-ikáig tartatnak fön a jegyek a részvényeseknek.

Dohányzó-szoba a színházban. A *kassai* és *pécsi* színházakban — mint értesülünk — nemcsak a dohányzószobát rendeznek be. Maguk az illető városi rendőrkapitányok ajánlották a színházigazgatónak ezt az új intézményt. A két nagy vidéki színház példáját most a többi vidéki színházak is szándékoznak követni.

Magyar baritonista Bécsben. A bécsi wien-i színházban tegnapi *Nádai* Ilonkán kívül még egy magyar vendég lépett föl: *Delley* Emil, aki eddig németországi és dán színpadokon játszott. A vendég nagyon tetszett és a színház máris szerződtette.

Filharmóniai hangversenyek. A filharmóniai társaság a jövő idényre tíz hangversenyre nyitott bérletet a következő árakon: Páholy 150 frt. Körszék, I. rangú 45 frt, II. r. 35 frt, III. r. 30 frt, IV. r. 20 frt. Zenekari ülés I. rangú 40 frt, II. r. 30 frt, III. r. 20 frt, Oldal ülés I. rangú 35 frt, II. r. 25 frt, III. r. 15 frt. Tükörfolyosó I. sor 20 frt, II—IV. sor 15 frt. Karzat I. sor 20 frt, II. sor 12 frt 50 kr., III. sor 7 frt 50 kr. Ülés a kis teremben 12 frt 50 kr., Bérelni kizárólag csak *Méry* Béla zeneműkereskedésében (Dorotya-u. 7.) lehet, s a tavalyi bérleők szíveskedjenek előjegyezni helyeiket legkésőbb szerda estig kiváltani, mert előjogaik tekintetelt a nagy-számú új jelentkezőre nem tarthatók fenn továbbra. A műsor a következő:

I. hangverseny. Szerdán, 1899. november 8. *Karnagy Erkel* Sándor főzeneigazgató, közreműködik *Ondrišek* Ferenc cs. és kir. kamaraművész. I. Goldmark *Tavaszi* nyitány; 2. Dvorák, heggedüverseny (először), előadja *Ondrišek*; 3. Massenet „Scènes alsaciennes”, suite (először); 4. Mozart „Jupiter-szimfónia” (C-dúr).

II. hangverseny. Szerdán, 1899. november 22. *Karnagy Erkel* Sándor és *Fischer* Ferenc bajor kir. udvari karizgató Münchenből; közreműködik *Burgstaller* Alajos operanekes Frankfurtból. I. Wagner „Faust” nyitány; 2. Enek: *Burgstaller* A.; 3. Wagner „Parsifal” előjáték; 4. Enek: *Burgstaller* A.; 5. Beethoven V. szimfónia (c-moll).

III. hangverseny. Szerdán, 1899. december 6. *Karnagy Wagner* Szigfrid. I. Beethoven „Egmont” nyitány; 2. Wagner *Rikárd* „Szigfrid-íd.”; Wagner Szigfrid „Pernahajder” nyitány (először); 4. Liszt „Meisztör” keringő; 5. Beethoven VIII. szimfónia.

IV. hangverseny. Szerdán, 1899. december 20. *Karnagy Erkel* Sándor és *Dvorák* Antal zeneszerző; közreműködik *Wihau* János tenor. I. Mendelssohn „Meluzina” nyitány; 2. Haydn szimfónia la. chassé; 3. Dvorák „Heldentel” szimfoniai költemény (először); 4. Dvorák gordonka verseny (először), előadja *Wihau*; 5. Dvorák *Carneval* nyitány.

V. hangverseny. Szerdán, 1900. január 10. *Karnagy Erkel* Sándor, közreműködik *Souret* Emil tenor. I. Schumann „Mafred” nyitány; 2. Volkmann „Sapphó” éneklélenet (először) előadja *Diosiné Hanzel* Berta; 3. Schmitt Gusztáv „Suite” (először); 4. St. Saëns III. heggedü verseny, előadja *Sauret*; 5. Sgambatti szimfónia (d-dúr) (először).

VI. hangverseny. Szerdán 1900. január 24. *Karnagy Dr. Richter* János udvari karizgató; közreműködik *Dohnányi* Ernő. I. Weber *Rübezahl* nyitány; 2. Beethoven zongora verseny (esz-dúr) előadja *Dohnányi*; 3. Koessler „Változatok” (először); 4. Glazounov VI. szimfónia (esz-dúr) (először).

VII. hangverseny. Szerdán, 1900. február 7. *Karnagy Erkel* Sándor; közreműködik *Kleeberg* Klótid párisi zongora művész és *Petersen* Margit hangverseny énekesnő Kopenhágából. I. Brahms „Tragikus nyitány”; 2. Schytte „Hero” éneklélenet (először), éneklé *Petersen* Margit; 3. Grieg „szimfoniai tömegek” (először); 4. St. Saëns IV. zongora verseny (c-moll), előadja *Kleeberg* Klótid; 5. Butyikay Ákos szimfónia (cis-moll) (először).

VIII. hangverseny. Szerdán 1900. március 14. *Karnagy Erkel* Sándor és *Auer* Lipót tenor; közreműködik *Auer* Lipót tenor, az orosz cár 6 felségének heggedüversége. I. Meul „La chassu du jeune Henri” nyitány; 2. Rieger „Szerenáda” (először); 3. Goldmark heggedü verseny, előadja *Auer* Lipót; 4. Tschajkowsky IV. szimfónia (f-moll) (először).

IX. hangverseny. Szerdán, 1900. március 28. *Karnagy Richter* János; közreműködik *Grosz* Gizella, zongoraművész. I. Weber „Oberon” nyitány; 2. Schumann zongora verseny (a-moll), előadja *Grosz* Gizella; 3. Rimsky-Korsakov „Szeugrotokha, suite (először); 4. Berlioz kerü jelenet és *Mab tündér* a „Rómó és Juliá”-ból.

X. hangverseny. Hétfőn, 1900. április 9. *Karnagy Richter* János. Közreműködik a „Zenekedvelők” teljes énekkara. Bach S. J. „Máte-passió” magán énekesek, 2 kar és 2 zenekarra (először).

Duse repertoárja magyarul. A Népszínház igazgatósága a *Duse* előadások alkalmával gondoskodni fog arról, hogy a hirsveves olasz művész repertoárját ismertető magyar szöveg álljon a közönség rendelkezésére. Így tehát az olaszul nem értők is zavartalanul élvezhetik a nagy tragika művészetét.

Énekiskola-megnyitás. *L. Jenei* Anna énekiskolája (VIII. Prater-utca 14. I. em.) október 15-ikén nyílik meg. Beiratkozni lehet naponként délelőtt tíztől egyig. Egy jóhangú szegényebb leányt díjtalanul képezne ki az iskolára.

A vidéki színeszet rendkívüli közgyűlése. Az *Országos Színesz-Egyesület* október huszonegyedikén tartja meg alapszabályalkotó rendkívüli közgyűlését az egyesület házában nagyteremben. A gyűlés, melyen kizárólag az új alapszabály tervezetét tárgyalják, több napig eltart. Az egyesület elnöksége felhívja a vidéki társulatokat, hogy képviselőiket most már pár nap alatt megválasszák s azokat bejelentessék. A közgyűlésre eddig öt társulat jelentette be képviselőit, még pedig *Micsey* József, *Tiszay* Dező, *Szabadhegyi* Aladár, *Mézey* Bélá és *Halmay* Imréd. A közgyűlési képviselők száma eddig tizenhárom.

Délutáni előadások a budapesti színházakban. A budapesti színházaknak azt a kérélmét, — eddig három színház fordult a fővároszhoz — hogy hétköznapi délutáni előadásokat rendezhessenek, valószínűleg teljesíteni fogják. A tanács megkeresésére a rendőrfőkapitányság kijelentette, hogy az előadások engedélyezése ellen a maga részéről kifogása nincs, csak azt kéri, hogy a hétköznapi délutáni előadásokat ugyanazokhoz a feltételekhez kössék, mint a vasárnap délutániakat. A kérelem kedvező elintézését most még csak a tüzoltóparancsnokság befolyásolhatja. A tanács legközelebb érdemlegesen határoz a dologban.

P. Lukács Juliska vendégszereplése. *P. Lukács* Juliska, a *Népszínház* drámai hősnője, a jövő héten több esten át a *kecskeméti* színházban fog vendégszerepelni *Micsey* társulatánál.

Sarah Bernhardt Bécsben. *Sarah Bernhardt*, aki ez időszerint a bécsi *Carl-Theater*ben vendégszerepel, vasárnap este érkezik meg *Budapestre* s hétfőn, október tizenhatodikán lép fel először a Magyar Színházban a *kaméliás hölgyben*. *Armandot* *Magnier* ur játszza. Október tizenhétikén és tizenkilencedikén *Hamlet* címszerepét játszza *Sarah Bernhardt*, *Ofélia* személyesítője pedig *Sejlor* kisasszony lesz. A művész és társulata csütörtökön lép fel utoljára a *Toscában*, a melyben a címszerep *Sarah Bernhardt*, *Mariot* *Magnier* ur és *Scarpiat Calmettes* ur fogja játszani.

Német színház Párisban. *Párisból* írják nekünk: Merész tervet eszelt ki *Dorval* impresszárió. Jövő évben német színtársulatot akar *Párisba* hozni és itt három hónapig német nyelvű előadásokat tartani. Azt beszélék, hogy még szerződést is kötött a *Gymnase*-színház igazgatójával, amelyben megszerzte három hónapra a színház bérletét. *Dorval* színházában nem is annyira a franciákra, mint inkább a kiállítás alatt ide özönlő németekre számít.

Cyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. A holnap, csütörtöki gyermekhangversenyén, melyet a kicsinyek részére szokott rendezni a *Telefon Hírmondó*, közreműködnek: *Olry* Zsuzsa, a Magyar Színház tagja, *Nánassy* Géza urak, *Aranyosi* Anna és *Vidor* Laura ürhölgyek. A hangverseny keretében az oktató részt ezúttal is *Balassa* Jenő ur, a *Vigzínház* tagja és a *Telefon Hírmondó* gyermekhangverseny rendezője tölti be, a Háladatoságról tartandó értekezésével.

Sarah Bernhardt mint Hamlet.

Irta: Molnár László.

Panaszszal kezdem. De röviden végzek, a magam dolgáról lévén szó. A *Vigzínházban* eljátszta előlem *Othellót* egy német színész, a *Magyar Színházban* eljátszta előlem *Hamletet* egy — asszony.

Van-e okom panaszra? Csak hogy a panaszkodó ember unalmas ember, unalmasabb tán, mint a dicsőítő. *Hamlet*, — ugyanaz a *Hamlet*, akit *Sarah Bernhardt* el akar játszani itt *Budapest*en is, — azt mondja: „A színészen nem áll a szó, kibeszél az mindent”.

Ez szolgáljon mentségemül.

Mindenek előtt azt szeretném tudni, hogy *Sarah Bernhardt* férfi gyanánt játszza a *Hamletet*, vagy asszony gyanánt.

Egy kis praxist szereztem már a színművészet szabad mezején. Tudom, hogy a *kis herceget*, a *kis doktort*, a *kis alamuszit* az operett-primadonnák férfi gyanánt szokták játszani.

Ha *Sarah Bernhardt* *Hamletet* férfi gyanánt játszza el, akkor szégyenkezve vallom be, hogy eddigelő *Hamletet* tragédiának és nem operettnak, *Sarah Bernhardt* drámai hősnőnek és nem operett-primadonnának tartottam.

De hátha nő gyanánt, szoknyában játszza el *Sarah Bernhardt* *Hamletet*. Biz' Isten, ez lehetséges! *Tavaly* egy bolond amerikai ember kitalálta és ki is találta, hogy *Hamlet* voltaképpen — nő. Tehát ezt nem is francia találta ki, hanem egy amerikai, egy angol.

A francia *esprit* megelégedett *Hamlettel*, az „enfant amasant”-nal, a fölületes francia kritikust *Hamlet* „bolondozásai” — ses badinage et dróleries — érdeklék csupán. A mélyebbre hatoló német kritikust *Hamletből* a filozófiai elem vesztegeti meg rettenetes egyoldalúsággal, de az öreg *Gervinus* már eljut egy abszolút igazság határáig, hogy tudniillik *Hamlet* egyénisége és tragikuma ennek eszéből és vértől ered. *Gervinus* ezen mélyreható elmélete alapján *Schopenhauer* fanatikus hívei: *Fischer*, *Dürina* és *Enzass* a

legridegebb pesszimizmussal ugyan, de logikusan magyarázták és fejtették ki Hamlet egyéniségét és tragikumát.

Döringnél Hamlet *esze és vére* helyett Hamlet rendkívüli *tanultsága* és rendkívüli, sőt rendellenes *temperamentuma* szerepel. Hamlet rendellenes temperamentumból következett *Klein* Miksa Hamlet érzelmeinek szortelenségét, mit *Beöthy* Zsolt is elfogad. „A tragikumról” szóló könyvében Hamlet egyéniségének és tragikumának helyes magyarázatát.

A Gervinus-féle *ész és vér*-teória tehát teljesen plauzibilissé, sőt annyira modernné vált, hogy a legújabb német kommentátorok Hamlet rendellenes temperamentumát a *pathologia* körébe vonták, konstatació, hogy Hamlet — idegbeteg. A többiek közt egy berlini orvos, dr. *Rosner* Károly harmadéve így igen érdekes fűzetet adott ki „Hamlet az idegkörtan világításában” címmel, melyben igen szellemesen iparkodik bizonyítani, hogy Hamlet idegbeteg, majdnem *histerikus* volt.

Ime eljuttunk ama bizonyos eltemetett kutyáig, melyet annak idején szintén német temetett el. Igaz, hogy az idegkörtan szerint — bár ritka esetben — *histeria virilis* is létezik, de a köztudatban a *histeria* exclusiv asszonybetegség, tehát Hamlet — asszony volt.

Az a bizonyos amerikai ember még sem egészen bolond. Talán nem is ő találta ki Hamlet asszony voltát, ő csak terjesztette, reklámozta.

Amit ma dr. *Rosner* merészen Hamlet histeriájának mond, arra már *Göthe* is rájött, aki Hamletet a *Meister Wilhelm* című munkájában *fizikailag* erőlennek, eleragynak (energiát) mondja. Ezen az alapon *Börne*, *Schlegel*, *Köhler* és *Tieck* Hamletet már gyávánáknak deklarálják. Az így diszkvalifikált Hamletet később a hegeliánusok rehabilitálni vélték annyiban, hogy a *gondolkodó* Hamletet fölébe helyezték az *érző* Hamletnek.

Hamlet *fizikai* egyéniségének előtérbe helyezése ma érdekesebb és talán igazabb, csak akadjon rá színész. A nagy és mély érzésű (csupa szív és csupa *ideg*) színész érdekesebb képét adhatja Hamletnek, mint az, aki inkább filozofál a reflexiók örvényes mélyében, szóval aki többet gondolkodik, mint érez.

Okos emberek, mint *Grillparzer* magyarázhatatlannak, *Rümelin* képtelenségnek mondta Hamlet tragédiáját, de asszonyt még nem mondta senki Hamletet. Se okos, se bolond. Se német, se francia. Ezt csak amerikai találhatta ki s így van okunk a dolog komolyságát kétségbe vonni. Szívesen elmergünk Hamlet histeriájáig, de szoknyába még sem bujtatjuk azt, akiről *Ophélie* oly szépen mondja: *Udvarfi. hős, tudós... Nemes, fölszemes ész...*

Izen ám, de hátha *férfi* gyanánt játszsza el *Sarah Bernhardt* Hamletet! No, erről igazán nem lehet komolyan beszélni.

Hissen akkor a mi nagy Jászaink szászor inkább eljátszhatná, tessen azt: *Antoniust*, (*Szacsvay* meg mindjárt *Cleopatrát*), holott Jászaiában a *virilíták*: erély, akarat, elszántság, hősiség stb. sokkal nagyobb mértékben megvannak, mint egy pár tuat századvégi csenevész urban.

De félt az ilyen profán feltévezzekkel! *Bien écouter*. Ezt mondta *Rachel*, *Sarah Bernhardt* nagy elődje. Hatalmas szabály a színésznek színpadon — és színpadon kívül is.

MŰVÉSZET.

□ Az *Iparművészeti Iskola* új tanéve. Az *Iparművészeti Iskola* a folyó iskoláévre 92 rendszeres tanuló és 63 vendéglátogató, összesen 155 tanuló iratkozott be. A létszám jóval felülmúlja a tavalyit, bár az igazgatóság a hiányos készülségű jelentkezők közül sokat visszautasított. A diszitó, festészeti és szobrászati osztályok zsufolva vannak és sok tanuló iratkozott az idén szervezett *lakásberendezési* szakosztályba is. Örvendetes, hogy az ipari szakiskoláknak jelesebb végzett tanulói, művészi nevelésük tökéletesítése céljából mind sürűbben kezdik az iparművészeti iskolát fölkeresni. Örvendetes jelenség még az is, hogy a beiratkozottak között számos mesternek és iparosnak a gyermeke van.

□ A *Barabás- és Molnár-kiállítás* rendezése már nagyban folyik a városi ligeti műcsarnokban. Az érdekes kiállítás, mely a Műcsarnoknak *csaknem összes termét* elfoglalja, október hó 15-ikén nyílik meg a közönség számára és november 1-ig bezárólag, naponta reggel 9 órától délután négy óráig lesz látható harminc krajcar belépő-díj mellett. A kiállítás tisztja jövedelme a *Barabás* Miklósnak emelendő sír-emlék céljaira van szánva. Az iskolák ifúsága ezt a kiállítást is, úgy mint a társulat által rendezett többi kiállításokat, tanáraik vezetése mellett ingyen látogathatja meg.

□ *Uj festmény az Operaház előcsarnokában.* Az Operaház első emeleti előcsarnokában (buffet-helyiség) a Feszty Árpád festette fali képek egyike a tetőről átszivárgott nedvesség következtében teljesen megrongálódván, helyette az intendáns új képet festetett. Az új képet *Ujváry Ignác* magyar festőművész festette meg. Ez a kép is, mint a többi, a zene keletkezését jelképezi, tárgya: Az akonyi vihar. Az égen egyfelől fekete, másfelől naptól világított fellegeket zavar a szél. Sziklás tengerparton ül a vihar hangjait leve a muzsák egyike. A felkorbácsolt tenger hullámai tajtékozva csapnak fel a part meredek szikláira. A muzsa kezében tartja lantját s rajta a szél zugásában s a tenger háborgásában megnyilatkozó hangokat igyekszik utánozni.

□ *Velazquez-kiállítás.* Az *Országos Képtárban*, a Magyar tudományos akadémiában, a jövő hónap elején nyílik meg a *Velazquez-kiállítás*, amelyben a nagy spanyol festőművész képeinek olajfestésű másolatai és egyéb reprodukciói lesznek láthatók. A magyar művészek közül *Wagner* Sándor, *Balló* Ede, *Kardos* Gyula, *Thorma* János, *Zemplényi* Tivadár, *Hegedűs* László s mások készítettek hű másolatokat a mesternek eredeti képei után. Ezeket most mind összegyűjtik és bemutatják a nagy közönségnek.

□ *Kassa város ötvösségének története.* Háromszázötven főlő-oldalas könyv jelent meg ma, amely Kassa ötvösségének történetét adja elő. Irtak sok évi tanulmányok alapján *Mihalik* József tanár, az üsmert műtörténeti és archeológiai író. A munka jelentőségét eléggé megmagyarázza a címe. Északmagyarország s benne kiválóan Kassa a magyar műtörténet legfontosabb tarló-helye. Csak hogy nagyon keveset találunk meg ott. Műtörténetünk bányái még teljesen kiaknázatlanok: ki merne a maga szerény magán-eszközeivel ily hatalmas munkába fogni? Sivár és szűk az idevágó irodalmunk: megbeesülhetetlen nyereség tehát az olyan bő monográfia, mint amilyen *Mihaliké*. E helyen jelezzük a mű megjelenését, nem sokára alkalmunk lesz azt olvasóinknak közelebről bemutatni.

□ *Isten kardja.* *Grünvald* Béla, a nagybányai művészkolónia tagja, e nyáron nagyszabású képet fejezett be, amely a Műcsarnok téli tárlatán s azután a párisi világkiállításán is látható lesz. A hatalmas méretű kép tárgya az *Isten kardjáról* szóló hungar legendá. Felhőkkel kárpitozott égből aláüvell a napsugár s megvilágítja a széles pusztaságot, amelyen néhány pásztor legelteti a barmait. A kép közepén félmeztelen pásztor magasba tartja az imént megtalált Isten kardját, a babonás előérzettől megrendülve. A kép főalakján *Grünvald* Béla bemutatta egész tudását. A pásztor mellett hatalmas bivaly áll, amelynek lábát a legenda szerint a kardnak a földből kiálló vége megsebezte s így nyomra vezette a pásztor. *Grünvald* Béla tavasz óta dolgozott az óriás méretű képen, amelyet csak az imént fejezett be.

□ *Paul Léonnoe meghalt.* A párisi illusztrátorok egyik legnépszerűbbike, *Paul Léonnoe* tegnap meghalt. Az elhunyt művész egyike volt a *Journal Amusant* legüsmertebb rajzóloknak.

□ *Plakát-pályázat.* A Bécs melletti *Baden* fürdőbizottsága plakát-pályázatot hirdet, amelyen osztrák, német és magyar művészek vehetnek részt. A feladat ez: ábrázoltassék *Baden* kénforrásainak gyógyhatása allegorikusan. A legjobb tervezetet 1000 koronával jutalmazzák. Ezenkívül jogában áll a bizottságnak még két tervezetet 200—200 koronával megvásárolni. Ezt a pályázatot a magyar művészek figyelmébe ajánljuk.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ *A Felső-Társaság ülése.* A Felső-Társaság október 15-ikén, vasárnap délelőtt tíz órakor a Magyar Tudományos Akadémia első emeleti termében felolvasó ülést tart. Tárgyak: 1. *Petőfi a magyar zenében*, (értekezés) dr. *Molnár* Géza vendégtől. — 2. *Havvani rege 12 énekben* (áttekintés és részletek), írta és felolvassa *Torkos* László rendszer tag. — 3. *A kapitány*, (elbeszélés) *Prém* József rendszer tagtól. — 4. Folyó ügyek.

□ *A budapesti filológiai társaság* ma délután 5 órakor felolvasó ülést tartott az Akadémia üléstermében *Ponori Theureuk* Emil előklete alatt.

A felolvasók sorát dr. *Bleyer* Jakab nyitotta meg: *Demanitius* *Kristóf* Magyar tábóri dobját ismertette. Utána *Császár* Elemér felolvasta *Manrer* Mihály *Csokonai* és *Tiedge* című értekezését, amelyben meggyőzően bizonyítja be, hogy a német költőnek *Urania* című költeménye nagy hatással volt *Csokonainak* *A lélek halhatatlanságáról* írt büleselkedő költeményére. Végül dr. *Krausz* Samuel olvasta fel nagy tanulmányra való értekezletét: *Vergilius* *Maro* *Grammaticus* nyelvösszehasonlításairól. A felolvasó ülés után zart választmányi ülés következett.

□ *A Garay* János irodalmi társaság október 12-ikén Tölgyfa-utca 22. szám alatt levő helyiségében tagválasztó ülést tart.

Nyiltér.

A földműves egészsége.

Kétségtelen, hogy a földműves munkának igen sok a varázsa, vonzó, különösen ha egészséges és termékeny az ország. A természetnek minden tüneménye érkezik az embert, sőt napi munkájával részt vesz e tünemények alakulásában is. Vasegészség szükséges, hogy az ember ellenállhasson a fátalalomnak, melyet a mezei munka okoz. — *Zufferey* *Justina* kisasszony fiatal, huszonhárom éves bérletű, ki *Tourtemagneban* (*Valais-Kanton*) lakik, kénytelen volt abbahagyni fáradságos munkáját. A tulságosan sok munka következménye, avagy a vér természetes gyöngesége volt-e ennek oka, nem tudni. Bizonyos azonban, hogy már három év óta napról-napra gyöngült. Különösen az utolsó évből állapota oly veszedelmes lett, hogy kénytelen volt minden munkásságot megszakítani.

tem, hogy vérom helyreáll és egészségesen kering eremben. Miután erőm visszatért, újra kezdettem munkám a birtokon.

A baj, mely *Zufferey* kisasszony egészségét aláásta, igen ismert fiatal leányoknál s vérszegénységnek nevezik. Levelemben jól magyarázza az e betegséget karakterizáló jeleket. De a vér helyreállítása, a mi a *Pink-pilula* közzönhető, eltüntette mindazokat a bajokat, a melyektől szenvedett. Hasonló eredmény mutatkozik mind a férfiaknál, mind a nőknél minden betegségnél, a mely a vér gyengeségből ered. A sápadtságnál, a főfájásnál, a szagatásnál és minden tüleröltésnél. A *Pink-pilula* kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszertárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi forráktár: *Gablin* & *Cie*, 3 cite *Trévise*, *Páris*.

F. é. október 15-kén kurzust kezd a **dadogóknak.** belégzési intézetemben. Erzsébet-kürt 6. Jelentkezés 2—4 naponta. **Dr. Laszky.**

Pázmány Dénes ur!

Olvasa lapunk f. hó 10-iki számát, mely a „Magyarország” ban f. hó 4-én megjelent cikkére válaszol.

A „Magyar Vendéglős és Kávés-Ipar” szerkesztősége.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*. *Őszi* díj. A holt napi pótversenynapnak, amely utolsó előtti napja az egész budapesti versenynévknek, van egy olyan száma, amelyhez hasonlóan érdekes nem dől el még talán az egész esztendőben sem. A 9500 koronás *Őszi* díj magában véve nem lenne valami nagy szenzáció, hiszen nemcsak *Flyng Fox*, de még csak *Bonvivant*, a mostani legjobb három-évesünk sem fut érte, de propozícióit olyan remekül alkották meg s ennek következtében a lovak terhei annyira nyílták teszik a versenyt, hogy nincs az a ló-tudós, aki a programmon levő 22 ló közül akár csak csak az első három helyre tudna egy lovat kitippelni. Lehet, hogy holnap a start előtt minden másképpen fog állni, hogy *Péchy* *Andor* egy hatalmas plungevel, amelyet *Nickerson* vagy *Gonoszon* követ el, megvilágítja a sportsman elméjét, de egyelőre egyforma kilátást kell adni *Vivónak*, *Maltesernek*, *Gonosznak*, *Leadernek*, sőt *Rio Tinto* is komoly ellenfél a nyári terhével. Azt hisszük, hogy ezek közül a végén *Mine* mester kiküldöttje lesz elől, alkalmasint *Gonosz*; legveszedelmesebb ellenfelei pedig *Vivó* és *Leader*. A holt napi többi versenyek is elég érdekesek lesznek, legjobb jelöltjeik a következők:

- I. *York—De lujo.*
- II. *Scipio—Szeszély II.*
- III. *Gonosz—Vivó—Leader.*
- IV. *Popovka—Diver.*
- V. *Philister—Aladin.*
- VI. *Mondaine—Dogma.*

*. *A Cesarevítch.* Ma dől el a *Newmarket*-ben az angol sikkverseny-szezon végének legérdekesebb versenye, a *Cesarevítch*, mely felé már hetek óta nagy érdeklődéssel néznek az egész világ sportkőrei. A versenyt, mint előrelátható volt, *Scintillat*

nyerte meg, amely harmadik volt az angol St. Legerben és nemrég második Flying Fox mögött a Jockey-klub stakesben. Azóta favoritja volt *Scintillant* a versenyeink, csak a múlt héten pártoltak el tőle a fogadók rövid időre, mert rossz hírek hallatszottak róla. *Scintillant* a budapesti fogadók is sokat nyertek, mert *Mermanen* kívül, mely helyezetlen lett, ugyszólván csupán 5 rá fogadtak.

A verseny részletes eredményéről a következő táviratunk számol be:

Newmarket, október 11.

Cesarevitch, 500 font 3600 méter. Mr. R. A. Oswald 36. pm. *Scintillant* (Sheen-Saltire) 42 $\frac{3}{4}$ kg. F. Wood első. Mr. W. Wilson 36. pm. *Ercildoune* 44 kg. második. Mr. A. Wagg 36. pm. *Mitcham* 40 $\frac{1}{4}$ kg. harmadik. Futottak még: *Merman* (57 $\frac{1}{4}$), *Grodno* (52 $\frac{1}{2}$), *Waluik* (52 $\frac{1}{2}$), *Asterie* (50 $\frac{3}{4}$), *Irish Ivy* (50 $\frac{3}{4}$), *Shuburn* (50), *Flambard* 47 $\frac{1}{4}$), *Chubb* (44), *Flavus* 42 $\frac{1}{4}$), *White Frost* (42 $\frac{1}{4}$), *Nil Desperandum* (41 $\frac{1}{4}$), *Mitcham* (40 $\frac{1}{4}$), *Choson* (40 $\frac{1}{4}$), *Veroscope* (40 $\frac{1}{4}$) *Baldr* (40), *Sinapi* (39 $\frac{1}{4}$), *Fergus Belle* (39 $\frac{1}{2}$). A startnál a helyzet három ló oddszai így álltak: 6 : 1 *Scintillant*, 20 : 1 *Ercildoune*, 100 : 7 *Mitcham*. Félhosszsal nyerve.

*. A pótnapok és a Telefon Hírmondó. A Telefon Hírmondó a megbővített lóverseny-meetingről is éppen úgy, mint az ezelőtti rendes napokról, részletes tudósítást közöl közvetlen a versenyek lefutása után. Így például az első két verseny eredményét már fél 4 órakor tudatja előfizetőivel, míg az összeredményt fél 6 órakor olvastatja fel.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Munkáshalál. A molnárok és sütők sorok-sári-uti gözmalomában elromlott a kazán vízlecsapoló készüléke. A főgépész *Schakermayer* Henrik azt mondta a nála jelentést tevő *Róth* István gépésznek, hogy ne nyuljon addig a készülékhez, amíg a kazán le nem hűlt, mert baj lehet a dologból. *Róth* azonban nem hallgatott a jó szóra s *Soltész* János munkással együtt neki fogott a készülék javításának, melyet még akkor sem hagyott abban, mikor a csapokon a gőz kezdett kitérni. A csőből hirtelen erős gözsugár csapott ki s úgy üsseáeggette *Soltészt*, hogy az másnap belehalt az égési sebekbe. A büntetőtörvényszék ma gondatlanságból okozott emberölésért vonta felelősségre *Róth* Istvánt, aki avval védekezett, hogy ő nem sejtette azt, hogy a csavar menetén olyan nagy nyílás támadhatott. A törvényszék nem fogadta el ezt a védelmet s *Róth* Istvánt, gondatlanságból okozott emberölés miatt hat havi fogházra ítélte s arra kötelezte, hogy az elhunyt özvegyének kétezer forint kárpótlást fizessen.

§§ Emberkínzás Biharvármegyében. A pocsi kinvallatáshoz hasonlatos esetről ad hirt *nagyváradi* tudósítónk. A pocsi koresmában mulatozott *Rácz* Pál munkásember, akinek a viselkedése gyanusnak tűnt föl a szomszédaszatnál borozó községi jegyző előtt. Kérdőre is vonta a jókedvű munkást, aki felelet helyett nótaba kezdett, mire a jegyző többször arculütötte. A meglepett ember védekezni próbált, könyörgésre fogta a dolgot:

— Ne bántson uram, *szivbajos ember* vagyok, könnyen bajom eshetik.

A jegyző azonban nem hatotta meg a szerencsétlen *Rácz* Pál rimankodása. Jobbról-balról ütlegette az emberét, sőt mikor belefáradt a pofokodásba, elhívatta *Benes* Pétert, a kisbíró s ráparancsolta, hogy fusse egész erejéből azt az embert, aki nem felelt az ő kérdésére.

— Üsd, hogy a bőre repedjen — szólta a parancsolat.

Az igazi kínzás azonban csak azután következett, mikor a kisbíró annyira elverte már a boldogtalan embert, hogy alig állt a lábán. A jegyző ekkor *Benes* Péter segítségével kivonszolta a koresma elé s nyakánál fogva odakötötte a féléjűt *Rácz* Pált a szekérbé fogott lovak közé.

— No most lovat csinálók belőled — mordult rá a jegyző.

Aztán végig vágott a lovain, amelyek megindultak, s a szerencsétlennek együtt kellett futnia a kocsi-val, amíg a boldogtalan össze nem rogyott.

Ez emberkínzás doigával most foglalkozott a bereitty-újfalusi járásbíró. A jegyző, bár négy tanu esküvel erősített vallomást tett ellene, tagadta sórnyú bűnét. *Kiss* Rezső járásbíró az emberkínzó nőtárust harminc napi fogházra s tízenöt forint pénzbüntetésre ítélte.

§§ *Domány Gizella*. Ez az özvegyi fátolyt hordó hajadon, immaron nem egyén, hanem tisztára fogalom. A szédelgő hügyek osztályából való, akik az özvegyi fátoly iránti tiszteletet s sok másféle hangulatkeftől allírt arra használják, hogy apró pénzre váltásfél mások hiszékenységét. Az a motívum, mely ezt a kisasszonyt a szédelgésnek útjára vezette, különben elég érdekes s sok szédelgő életének a nyitját adja a figyelő ember kezébe. *Domány Gizella*-ról az a hír, hogy a néhai tati gróf udvarában élt

s itt fejlődött ki benne a nagyási hóbort, az uri életmód iránti szeretet s sok más egyéb iránti szeretet, amiről nem egykönnyen lehet beszólni. A kisasszony beutazta fél Európát, Párisban grófnő volt, Berlinben bárónő, Bécsben magyar nemessasszony. Budapestre jövet is csak kellett valaminek lennie s mivelhogy itt még eléggé nyilván tartják a grófnőket, hát felesapott a kisasszony *Goszlonyi* Béla honvédeztudós özvegyének s az ezredesi rang ragyogását arra használta, hogy sok száz forintot érő holmit vásárolt össze. A múlt télen végre leleplezték s kilenc hónapi börtönrre ítélték. Kiszabadulása után azonban megint felvette a kisasszony az özvegyi fátolyt s arra adta magát, hogy csalással keresse meg kenyerét. *Nyíry* István fővárosi ügyvédnek például ötven forintja bájja *Domány Gizella* mesterkedéseit. Az ügyvéd szerencsére idejekorán élt a gyanúperrel, hogy a kisasszony nem olyan nagyon gyászos özvegy, mint aminőnek mondja magát s hogy az az örökség, amelyről olyan nagy hangon beszél, tulajdonképpen sehoh a világon nincs is. *Nyíry* erre feljelentette *Domány Gizellát*, akit a törvényszék egy hónapi, a királyi tábla pedig négy hónapi fogházra ítélte. A királyi Kuria ma foglalkozott ezzel a dologgal s helyben hagyta a tábla ítéletét.

§§ *Párbaj*. *Dr. Káldor* Gyula fővárosi ügyvéd hivatása teljesítése közben összetűzött *Steiner* Rezső ügyvédjelölttel. Először nyílttéri közleményben próbálták kiigazítani a dolgot, mivelhogy azonban ennek nem lett meg a kívánt eredménye, *Steiner* Rezső párbajra hívta ki *Káldor* ügyvédet. A párbaj szeptember kilencedikén folyt le a rákospalotai erdőben. Kétszer váltottak golyót az ellenfelek, de sebesülés nem történt. A pestvidéki törvényszék *Verebélyi* Ignác táblai bíró elnöklésével ma tárgyalta ezt az ügyet s mindkét vádlottat nyolc-nyolc napl államfogházra ítélte.

§§ A polnai vérvád pörében — mint bécsi tudósítónk táviratozza — legközelebb döntő fordulat fog beállni. A *kutenbergi* vizsgálóbíró terjedelmes memorandumot nyújtott be a prágai főállamügyészhez, amely azt fölterjesztette az igazságügy-miniszterhez.

TÁVIRATOK

Bécs, október 11. A hivatalos *Wiener Zeitung* császári pátentst közöl, amely a reichsrathot e hónap 18-ára összehívja. Az urakháza megnyitó ülése 18-án délután négy órakor lesz.

Berlin, október 11. *Miguel* miniszter megint megbetegedett. Hogy mi a baja, azt nem tudják.

Nis, október 11. Illetékes helyen határozottan megcáfolták az a híresztelést, hogy Oroszország és Szerbia között megszakadt a diplomáciai érintkezés s hogy *Marchand* belgrádi francia követet és *Rajovic* párisi szerb követet visszahívták. *Marchand* állomásán van, *Rajovic* pedig most mint a szkupstina alelnöke ideiglenesen Nisben tartózkodik.

Paris, október 11. Az Elysée-palotában tartott mai minisztertanácsban Loubet elnök aláírta azt a Gállifet hadügyminiszter által eléje terjesztett dekrétumot, amely *De Bernardy* hadnagyot, akinek része volt a Montelimarban Loubet otléte alatt rendezett tüntetésben, *főiméntai szolgáltatól*. Kessler tábornokot kinevezték a legfőbb haditanács tagjává, de a mellett megtartja a 6. hadtest parancsnokságát is.

A horvát regnikoláris küldöttség.

Zágrab, október 11. A regnikoláris küldöttség ma délután 4 órakor *Franciós* elnökele alatt ülést tartott, amelyen a kormány részéről gróf *Khuen-Héderváry* bán volt jelen. A közös költségekről szóló leszámolás tárgyalását folytatták és a kereskedelmi miniszterium költségvetésének „mértékhibelesztő hivatali” című tételéig jutottak. Elnök vita keletkezett a beruházások kezelése és a jövőbeli elszámolás kérdésére felelt, amelyeket éppen úgy, mint a közös adósságok kérdését az elszámolás letárgyalásáig függőben hagytak és azután újabb tárgyalás alá vesznek. A többi tételeket némi módosításokkal elfogadták.

Vilma királynő Németországban.

Potsdam, október 11. Vilma királynő és anyja, miután a császárnétól a legmegebben elbucsztak, ma délelőtt 10 órakor elutaztak. Vilmos császár kikísérte a vendégeket a pályaudvarra.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, október 11. (*Gabonapiac*.) Gyöngye részvétel miatt az arak 1/2 markával hanyatlottak. Sem buzában, sem rozsbán nem volt elegendő a szállítási üzlet. Zab szilárd. Az idő szép.

London, október 11. (*Gabonapiac*.) Az irányzat általában szilárd. Buza 6 p-vel, tengeri és zab 2—3 p-vel magasabb. Vidéki liszt 1 p-vel drágább. Városi liszt 24—28 sh., repceolaj 24 sh., tengeri 19 sh., (eladók). Behozatal: buza 30,000 mm. árpa 11,000 mm. zab 80,000 mm. Az idő szép.

Mexikó, október 11. A behozatali és kivitelii vámok szeptember havában 2,263,000 dollárra ruzt k, az augusztus havi 2,363,000 dollárral és az 1898. szeptember havi 2,085,000 dollárral szemben.

Frankfurt, október 11. Árfolyamok októberre. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 255.60. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Déli vasut 31.90. Osztrák aranyjárdék —.—. Olasz járdák 91.65. Laura-kohó 251.50. Harpeni 193.50. Discont 190.40. Alpesi —.—. Bécsi bankkegyesület —.—. Nyugodt.

Berlin, okt. 11. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Négyezszázalékos magyar aranyjárdék —.—. Magyar koronajárdék —.—. Osztrák hitelrészvény 225.75. Osztrák-magyar államvasut 140.10. Déli vasut 31.75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegyz készpénz 216.15. Buschlehrad —.—. Orosz bankjegyz —.—. (Ultimo) Lombard —.—.

New-York, október 11. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.86 $\frac{1}{2}$. Berlinre 94 $\frac{1}{2}$. Ezüst 59 $\frac{1}{2}$.

New York, október 11. *Liszt* helyben 2.80. Buza októberre —.—, decemberre 74 $\frac{1}{4}$, májusra 80 $\frac{1}{2}$. *Tengeri* májusra 39 $\frac{1}{2}$.

Chicago, október 11. *Buza* decemberre 73.—, *Tengeri* májusra 31 $\frac{1}{2}$.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, október 12. — Római katolikus: Miksa pk. — Protestáns: Miksa. — Görög-orosz: (szeptember 30.) Gergely pk. — Zsidó: Markhesván 8. Chami bit. — A nap két reggel 6 órakor. — Nyugszik délután 5 órakor. — A hold két délután 1 óra 26 perckor. — Nyugszik este 10 óra 52 perckor.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 óráttól. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. Pestvármegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

Luzs-lóvásár a Tattersaliban. Árverés a terézvárosi zálogházban.

Nemzeti múzeum: Természettajzi tára, nyitva délelőtt 9 óráttól 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők.

Wagner-kiállítás a Nemzeti Szalon termeiben (Ferenciek-tere 9. sz.) nyitva reggel 9 óráttól este 9 óráig. Belépő-díj 20 krajéár.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat Állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 óráttól fél 9 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatali nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. Kereskedelmi-történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái urnavont délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar ház-ipar központi bazár. Kerespesút 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerespesút 20. szám alatt, délelőtt 9 óráttól 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óráttól 12-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Circus Henry. Naponta változatos műsor. Europa kávéház. Ferenc-József-ter, Farkas Pista és fia zenekara.

Bud-pest kávéház, Andrásy-ut, Rácz Laci híres zenekara.

Miákts M. bor és sörosarnoka az Urania színház mellett Kerespesút 19. naponként zenestélyt. Saját termései borok

Paris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikazay) Nemzeti Színház-épület. Panda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Schrammel és kitéző cigányzene.

Wekerle kávéház. Kerespesút. Veres Sándor daltársulatának hangversenye.

Orient kávéház. Kerespesút. Csóka József zenekarnak hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

Kerekpáriskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révay-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok)

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kerekpárterem.

Magyar Színház-kávéház. Wessellőy-utca 51. naponta *Ünkö Pista* híres magyar daltársulata.

Garbrinus. Nagy sörszarnok Erzsébet-körut 27. Naponta katonazene-hangverseny. Szabad bemenet.

Margit-park kávéház Budán a Margit hid mellett Pécsi Peze Károly zenekarnak hangversenye.

Othton kávéház Kerespesút Farkas Pál zenekara. Klotild kávéház Lipót-utca katonazene.

Ruszt-Sopron- és Pozsony vidéki kitéző borokat helyben házhoz szállít a *Borpince* Eötvös-utca 29.

Tára nagy kávéház Király-utca 77. naponta művésznőkből álló műzenekar.

Bolega-pince. Újonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

KÜLÖNFÉLEK.

Elmulás.

Lepereg a levél,
Hull az erdő lombja,
Egygyel tovább mozdul
Éltem mutatója.

Egygyel tovább mozdul,
Egygyel tovább zökken
A nagy egyjársú
Folytonos ábrán.

Repkednek körültem
Az omló levelek,
Egy lépéssel ismét
Siromhoz közelebb.

Elfogyó utamat
A mély sírhoz átál,
Számítom az erdő
Lombja hullásával.

Hát te szegény bátyám,
Ki elhaltál ifjan:
Hosszú álmod mivel
Számítod a sírban?

Erdő nemzedékek
Mídon romba vesznek,
Mozdul-e órátok
Oda lenn egy percre...?

Kisteleki Ede.

+ **Házasságkötés nyilatkozatokkal.** Nem mindenütt kötik ám egyformán a házasságot. Ime Toldóban nemrégiben megkötöttek egy házasságot, amely némely tekintetben ellát a házasságkötés rendes formáitól és éppen ezért figyelemreméltó. A menyasszonyt nem szólították fel, hogy engedelmességet fogadon az urának, sem arra, hogy leánynevét az uráéval föleserélje. Az esküvő egy bíró előtt történt meg s a két fél csak írásbeli egyezséget kötött. Az ideális házasságról való nézetét ezenközben a következőkben fejtette ki:

— Azt hiszem, az igazi házasság nem más, mint a szívnek, a szellemnek és a léleknek rokonsága egy férfi és egy nő között, akik egymásban a jó, szép és némes iránt való lelkesedést ismerték fel. Mivel azt hiszem, hogy a szívnek, szellemnek és léleknek ez a rokonsága megvan nálunk, s hogy harmónia lesz közöttük, azért én, Lydia Kingsmill Commandert, kötelezem magamat ezeknek a tanuknak a jelenlétében, hogy Herbert Newton Casson felesége leszek, és ígérem, hogy megosztok vele örömet, bánatot, kitartok mellette, ha beteg, ha egészséges, de csakis addig, amíg szeretetem köti össze a szívünket és lelkünk egygyé lesz olvadva.

Azután a vőlegény nyilatkozott:
— Minden előítélet nélkül való nőt akarok feleségül venni és nem rabszolgát. A szerelem minden bizalmával megadok a feleségemnek minden jogot, amit férfi a nőnek kell hogy megadjon. Sem kieroszakolni nem akarom a szerelmet, sem semmiféle igényt a törvényes jog után nem akarok érvényesíteni. Csak addig kívánom a szeretetet, amíg magam méltó vagyok rá. Nem akarom másnak az életét visszavonhatatlanul, a magaméhoz láncolni. Azért én, Herbert Newton Casson, ezek előtt a tanuk előtt kijelentem, hogy Lydia Kingsmill Commandert arra az időre akarom csak feleségül venni, amíg a szerelem és összhang tarthat össze bennünket. Kötelezem magamat, hogy ez a házasság nem fogja őt eddigi hivatásában és ennek tovább fejlesztésében akadályozni.

Ezeket a nyilatkozatokat aztán vőlegény és menyasszony aláírta és végül mint férj és feleség távozott a bírótól.

+ **Regényes sakkjáték.** Berlinben van egy vendéglős, aki mint sakkjátékos némi hírnévre vergődött, ami egy kissé elkapatta, s az utóbbi időben már bizonyos fitymálással bánt az ellenfeleivel. Lehet mondani, hogy úgy játszott velük, mint macska az egérrel. Volt neki egy állandó partnere, egy színház-direktor, akit ugyan mindig megvert, de aki azért nem mondott le a vele való sakkozásról. A minap is játszott a vendéglőssel egy kávéházban, aki egyre viccelt vele és vagy három partiban helyben hagyta. A győzelem márcrában aztán így szólt hetykén a vendéglős a környezetéhez:

— Akinek kedve van még egy partira, jelentkezék. Ezer márkát teszek egy ellen.

Az ismerősök között senki sem akadt, hanem előkerült hirtelen egy idegen, aki szerényen így szólt:

— Én játszom!

És játszottak... Egyszer csak azt mondta a vendéglős:

— Három húzással matt!

Az idegen csöndesen így szólt:

— Azt hiszem, hogy ön téved. Nekem az az érzésem, hogy ön lesz matt két húzással!

A vendéglős meghökkenve néz egyet, de aztán csak fölülkerekedik benne szokott kötekedő kedve:

— Ugyan, ugyan szegény barátom!

Pedig a második húzásra csakugyan matt lett.

— No még egy partit! Dupla, vagy semmi!

És megint úgy járt a vendéglős. És harmadszor is. És a vendéglős ugyancsak meg volt rökönnyödvé, mert három ezer márkát nem csekélység. Hanem a szerény idegen nem sürgette nagyon a szép összeg kifizetését. Ellenben ezt mondta:

— Tisztelt uram, ha a jövőben kedve volna még egy partira, a novem dr. Lasker Manó s az August-Strasse 55-ik száma alatt lakom.

Ez szép meglepetés volt. Akkor már senki sem csodálkozott. Végre is, aki a londoni sakk-tornán az első díj nyertese lett, annak nem volt nehéz ezt a kis boszorkányságot elkövetni a berlini vendéglőssel.

+ **A szellemek hajója.** A repülő hollandus legendája, a monda a tengeri rablók halálhajójáról és más ilyen hajókról nem csak egy nemzetről, hanem Keletnek szinte minden részében van elterjedve. A szellemek hajójának mondáját francia kiadásban, francia hajósok elbeszélése után így adja elő egy párisi lap: Egy istentelen parancsnok, akinek hajóját borzasztó vihar érte utól a Jóreménység fokánál, a sátnához fordult, segítséget kérve azok ellen, akik a szeleket és hullámokat irányítják. "A sátn engedelmessékedt és a hajó kimenekült a veszedelemből. De az ur örökös oéltalan hajókázásra ítélte őket. Ezóta járja a szellemek fekete hajója az oceanát s a merre megy, halált és vést hagy maga után. Leginkább nagy vihar idején jelenik meg és jaj annak a hajónak, amely közelében van, összeütözik vele és elsüllyeszti. A fekete hajó ellenben sérületlenül megy tovább. Érdekes fölfedezéseket tett a monda keletkezéséről a mentő-kongresszus, amely 1897-ben Bordeauxban ülésezett. Bebizonyosodott, hogy a monda való történeten alapul. Egy tengeri katasztrófát a matrózok rémlátomásukban mindenféle csodálatos dolgokkal kioldították. A valódi szellemhajó az elhagyott jármű s az erre-arra uszó hajóroncs nagyon veszedelmes a közlekedő hajókra nézve. A tengert szinte lehetetlen az ilyen hajóroncsoktól megszabadítani s nem csoda, hogy ha a legnagyobb viharban egy ilyen előtűnik, a még nagyobb veszedelmet a hajósok a rossz szellemnek tulajdonítják. Ez lehet az alapja annak a mondanak, amelyet a hajósok aztán a fantáziájukkal kiszíneztek.

+ **Mótoros kocsi a Washington hegyre.** Egy Stanley F. O. mérnököt vezetett mótoros kocsit a Washington hegyre, melynek magassága a tenger színe fölött 6300 láb két óra és két perc alatt ért föl. Ebbe az időbe a kocsinak a tíz angol mérföld hosszú vonalon való üzsze megállásai is beleértendők. Az ut körülbelül fél annyi időbe került, mintha lovak lettek volna a kocsit elő fogva.

+ **Női kalap, művirág, vendéghaj.** Egy statisztika bizonyítja, hogy Franciaországból a legtöbb női kalapot és művirágot az amerikaiak vásárolják. Körülbelül harminchat millió bevétele van ezen a réven Franciaországnak. Második helyen következnek az angolok, míg a németek ebben a statisztikában csak három millióval szerepelnek. Ugyancsak az amerikaiak azok, akik a legtöbb vendéghaját vásárolják Franciaországban.

REGÉNY.

A verebek.

(18)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

S akkor Szaploneczay egy kérdéssel fordult hozzám:

— Hiszi-e, Angéla kisasszony, hogy vannak emberek, akik öreg lélekkel jöttek a világra? Akik ezzel az öreg lélekkel olyan fáradtan botorálnak fel az idő lépcsőin, mint az agasztánok az emeletre? Minden lépcsőn megpihennek, körülnéznek. Én pedig az én ifjú lelkemmel három lépcsőt szeretnék egyszerre átugorni és a világért se néznék a lábaimra, hova lépnek, hanem csak föl, messzire, a magasba. S ha öregek vannak mellettem, elfárasztanak a maguk fáradtságával.

— Mit akar ezzel mondani?

— Hogy az én vágyam nagyon messzi jár s ez a társaság mögöl vele, hogy ilyen kényelmesen helyezkedik pihenőre már az első lépcsőn. Maga nem érzi ezt a fáradtságot?

Angéla nehezen lélegzett. Ez az ember megint szavakba tudta foglalni, néven tudta nevezni az ő kimondataiban bágyadtságát. Valami küönös félelem fogta el. Mintha egy titkos kéz mindig leszákítaná a kapesokot ruhájáról s ő a remegő kezeivel már alig tudná megakadályozni, hogy azok a puha ruhadarabok le ne omljanak égo testéről. Lelkének szemérem. felázadt és hasztalan. Az a fekete ember ott mellette csak ránézett és megnyitkolt előtte a lánglélek parányi ablakai: mindent kiolvasott belőle.

— Igen, fáradt vagyok — suttogta a leány remegve.

S hirtelen megemelte a hangját:

— De talán magam vagyok az oka. Egészen lefoglaltam magamnak Szaploneczay urat,

mikor ezek mind hallani szeretnék. De ilyen önző nem is voltam még soha s most meg is büntetett. Megértettem. Én vagyok az, aki a magam ostobaságával önt is kifárasztom. A társaság fölvidítaná.

Lelkendezve kapaszkodott ebbe az együgyű mentségbe. Egészen belepirult. S ahogy zavartan mosolygott Szaploneczayra, majdnem elszédült a férfi hideg pillantásától. Nem tudta sokáig állni. Lesütötte a szemét és majdnem sírva fakadt.

Szaploneczay azt mondta:

— Jó. Vegyjünk a társaságba.

S a leány remegve, gépiesen nyögte utána:

— A társaságba.

A társaságnak akkor már egészen más volt a képe. A porcellánzó, a kőműves, Weber bácsi s az öreg asszonyságok nyilván nagyon elunták magukat, hogy az ünnepelt feljűk sem nézett s mikor Korniss Géza is nagyon belemelegedett az irodalmi és művészeti kérdések vitatásába, akkor az alsó asztal már nagyon kellemetlenül fészengett. A kapu alól szinte esábitva hangzott be hozzájuk a mellékbankett fesztelen lármája s a szabadszajú koresmáros megint eltalálta a társaság titkos gondolatát:

— Odakünn sokkal jobban mulatánk.

Mindjárt meg is adta a példát. Kiszökött a kapu alá s néhány perc múlva bedugta vigyorgó fejét az ajtón. Mintha azt mondta volna a társaságnak, hogy csak tessék utána szökni, mert a kapu alatt csakugyan jobb világ van. A porcellánzó nagyon értelmes emberke volt s hamarosan kiszökött. A kőműves sem váratott magára sokáig. A vörös asszonyság már nevetve kapaszkodott a karjába s bár úgy tett, mintha csak egy percre akarná kilegíteni a kíváncsiságát, meglátszott rajta, hogy bizony vissza nem jön egyhamar ebbe a fures társaságba. Aztán a házmester is úgy tett, mintha valami dolga volna a kapu körül s utóább már csak Weberné volt benn az öregek közül. Vagy öt peréig még ott keringett a lánya körül s mikor látta, hogy a nagy vitában észre

sem veszik, szépen kisompolygott ő is a kapu alá. Sokkal jobban mulattak ott a cselédességgel s a szökevényeknél jobban senki sem nevetett a Lenesi bakájának, aki valóságban remekelt a sok komédiában, csak hogy a hetes ki ne vesse a nyergéből. És Lenesi csakugyan régen nem tapasztalt olvadékonysággal simult a bakához.

A bankettasztal körül pedig magukra maradtak a fiatalok.

A szót Korniss Géza vitte. Kis madárfeje fényes volt a nagy gyönyörűségétől. Ott látta maga körül az irodalmi és művészeti világot, ha egy kicsit soványka volt is. A hosszú növendékszinész majdnem áhitattal leste az ő tanításait, a kis tanodás lányok is az ajkán csüggtek s Korniss úgy érezte, mintha valami magaslatról hirdetné az ígét, mialatt körülötte a völgyekből zuhogna a tanításra szomjas ifjuság, csak hogy a mester szavát hallja. Olyan erős volt a gyönyörűsége, hogy nem is látta az arokat, csak azt a kívánatos képet, mely álmaiban már annyiszor kísértette. Az irodalmi és művészeti világot látta s a központban önmagát, a mestert, a körülrajongott és mindenkitől tisztelt irodalmi profétát. Egy kicsit rendszertelenül, de annál buzgóbban beszélt a színművészet titkairól s nyilván nagyon elrűstelte volna magát, ha figyelmes hallgatóságából valaki megkérdézi, hogy volt-e már valaha színházban? Mert nem volt, soha. De olvasott róla sokat, mint ahogy minden tudása ugy szövdött lassankint vékonyka szálakból, amik különböző könyvekből ágaztak be az ő kis madárfejebe.

Csak egyszer jött zavarba. A hosszú növendékszinész szólt akkor közbe:

— A Turgenyev följegyzéseiben olvastam, hogy a művészet törvényeit jóllakott emberek csinálták; azért kívánatosabb nekik a festett pecsenye, mint az igazi. Lássá, tanár ur, én soha sem tudtam megérteni, hogy éppen íróember mondhatson ilyet! Mert ha valami hentes mondaná...

(Folytatás következik.)

† A papír. Emile Gautier a *Liberté*-ben azt a kérdést tárgyalja, hogy mi lesz a régi újságokból. Ismeretes, hogy a régi papírból új papírt is csinálnak. De ez még nem minden. A papírból aztán nemcsak újságokat, folyóiratokat, könyveket, szerelmes leveleket, idézeteket, jegyzőkönyveket, bankjegyeket, cigarettákat és választási blankettákat csinálnak. Az újabb időkben a papírból már butorokat is készítenek, azonkívül padlókat, tetőket, kooskereket, vasuti sínöket, palackokat és hordókat, csöveket és pipákat, ágyukat, szöveteket (selymet, gyapjút), cukrot, alkoholt és robbantó anyagokat. A sor még nem teljes. A régi újságokból kikerül még egyéb is. Műasztalosok, esztergályosok és más mesteremberek rengeteg sok papírost használnak el kékfele, fésűkre, kézi tűkrőkre, dohányszelencékre, különböző skatulyákra, erszényekre, cigarettatárcákra, kesznyeekre és esernyőkre. Készítenek papírból korall-, borostyán-, malakit-, kagyló-, elefántosont-, gyöngyház- és egyéb utazásokat. Felhasználják a papírost biliárdgolyók, zongorabillentyűk, lószerszám, labdák, művirágok készítésére. Szóval, a papíros nem vész el. Hát még a jövőben! Bizonyos, hogy utódaink cipője, ruhája papírból lesz.

† Amikor már szabad. A mama lányával a színház előtt halad el, amelynek színpaja egy pikáns francia bohózatot hirdet.

— Mama, megnézhetem én ezt a darabot? — kérdi a bakfis.

— Nem, lányom — felel a mama — ez a darab rut, erkölcstelen, megmetyezi a gondolkozást és a lelket. Majd ha asszony leszel, megnézheted.

Ferde helyzetek.

— Salamon Ódón. —

Ha:

— nincsen pénzünk, szerelmet vallunk egy szép özvegy asszonynak, éppen akkor, amikor kopogtatnak, és belép egy híres szabóéeg alkalmazottja, számlával a kezében. A szerelmes kis özvegy pedig fogja a számlát és néma, diskrét mosolyal a kezünkbe csuszítja, hogy fesszük ki!

— egyszer egy esztendőben jó napot csinálunk magunknak, egy üveg magyar perzsőt hozatunk és éppen az este három hitelezőnk vacsorál ugyanabban a vendéglőben...

— olyan estélyre hívnak, ahol néhány halálos ellenségünk mellé kerülünk és szomszédunk egy régi ideál, akit feleségül kellett volna venni és a háziasszony folyvást azt kérdezi:

— Hogyan érezzük magunkat?

— egy szép, fiatal színésznőbe szerelmesek voltunk, de — hiába. Hosszu, hosszú évek mulnak, és amikor már a harmadik férjétől is elvált, betoppan hozzánk e szakkal:

— Most már egészen a tied vagyok!

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K. J. Budapest. Kegyed nem értett meg engem, ami bizonyára az én hibám. Nem tudtam elég plasztikusan ön elé állítani a feladatot, amire az írónak tűnni kell — az én felfogásom szerint. S mivelhogy nem értette meg az intencióimat, éppen az ellenkezőjét eslekedte meg annak, amit én óhajtottam. Lezállott — illetőleg le akart szállani — abból a világból, amit ismer, az ismeretlenbe a néphez. Rögtön konstatálom, hogy nem sikerült a kísérlet, mert nem sikerülhetett. Némelyikünk csinál történetet az ugynevezett magas társadalom figuráival, a nélkül, hogy ő maga abban a társadalomban élne — s ez nem is olyan nehéz dolog. Ha sobase látta az író példánál a Park-klubot, ha van helyes érzéke s nekiül annak a munkának, hogy leírja, sokkal könnyebb lesz a dolga, mintha a nyüzsgő, szegény és éhes és szerelmeiben és világfelfogásában s egész életfilozófiájában tőlünk teljesen független tömegből akar eltalálni egy darab életet. A gróf ur, a herceg ur, s a gróf ur háza és társadalmá nincs olyan örületesen messze a miéntől, mint azok a bizonyos bér-oduk, amelyekről akkor hallunk néha, ha a rendőrség *ki-lakoltat* pár száz embert belőlük. Ide menni írni-valóért csak annak lehet, aki ismerős ott máskülömben is, vagy annak, akinek különös talentumot adott az Isten ahhoz, hogy ami az ismereteiből hiányzik, azt eltalálja. De a maga valóságában s nem hamis hangokkal játszóék le az írás hegedűjén a nyomorúság ezerféle szimfonái közül egyet-egyet. Önnek ez nem sikerült s miután azzal méltóztatott megisztelni, hogy tanácsot kér tőlem, azt tanácsolom kegyednek, hogy maradjon meg a maga társadalmában. Ha elégtelent vele, ha unja, annál inkább. Mennyi félszereget fedezhet ott föl, menüi eredeti vonást... Aból aztán lehet szép dolgokat írni. Az *érdeket* és *értéket* nem úgy értetem én, mintha annak külön klasszisa volna. Megtalálható az mindenütt, csak ki kell válogatni. Stílusa formás, előadásának módja friss. Azzal nem vagyok tisztában, hogy van-e szíve is az íráshoz és van-e jó szeme. Ha ezek a nem éppen fölösleges dolgok se hiányoznak önből, úgy réméltem, hogy a következő üzenetem nem fogja eiszmorítani egy, mint ezek az igazságok. Amelyek persze csak az én felfogásom szerint igazságok s természetesen nem kötelezők senki másra nézve. (Th. Z.)

V. Gy. Magyar-Óvár. Ismerjük a verset, de hogy hol kapható, azzal — sajnálatunkra — nem szolgálhatunk. Valószínűleg ez is olyan általánosan ismert poéma, amelynek a szerzőjét nem ismeri senki s csak úgy kéziratban kerül kézről-kézre. Közeli felvilágosítást Abrányi Emil sem tud adni.

V. B. Ludas. Méltóztassék a Mária Dorothea-egyesülethez (IX. Erkel-utca 19.) fordulni, ott majd elhelyezik.

K. J. Ipolyógh. Az 1900. évben sorozás alá kerülő egyéneknek ez év november havában illetőségi vagy tartózkodási helyük közigazgatási hatóságánál kell összeírásra jelentkezniük, személyesen vagy írásban. Aki nem az illetőségi helyén, hanem másutt akarja magát soroztatni, annak folyamodnia kell illetőségi helyének közigazgatási hatóságához, hogy az avató ívet onnan a sorozás helyére áttegyék. Az egyéves önkéntességért is ennél a hatóságnál kell a folyamodványt beadni. A folyamodvány az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz címzendő s mellékelni kell hozzá: a belépési, születési, tanulmányi bizonyítványokat, a szülői beleegyezést és kötelező nyilatkozatot, hogy a folyamodás a szolgálat alatt szükséges költségekkel ellátják. Ha államköltségen kíván szolgálni, mellékelni kell még szegény-ségi bizonyítványt és hivatalos hatósági nyilatkozatot arról, hogy szülői még a kinstári ellátás költségeit sem képesek fedezni. A folyamodvány február végeig adandó be.

Honoris causa. Ismételiük, hogy a kérdéses cím elfogadása és használatáért a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kell folyamodnia. Ezzel egyidejűleg be kell mutatni a miniszternek a tiszteletbeli doktori diplomát, igazolni kell, mi uton, illetőleg mely munkáért kapta s ha a miniszter a dolgot egészen rendben találja, csak azután kaphatja meg az engedélyt. Előre megmondani természetesen nem lehet, mi lesz a miniszter döntése, snyi azonban bizonyos, hogy ilyen dolgokban — miután különösen Amerika sokat szédeleg hasonló doktori diplomákkal — nagyon is rigorózusak szoktak lenni a minisztériumban.

L. K. Miskolc. A vallás- és közoktatásügyi miniszter minden csütörtökön délután 4 órákor fogad. Az audienciára aznap délig elő kell jegyeztetnie magát az előlki titkárságnál.

Hom. B. M. A kereskedelmi miniszter minden csütörtökön délután 4 órákor fogad. A kérdéses ügyben érdemes a fővárosba fáradnia, mert a miniszter az ilyen kéréseket szokta elintézni.

Cs. B. Jókai október végén visszatér a fővárosba. Most utazik s levele nem találja meg. Budapesti lakása: VI. Bajza-utca 9.

N. V. Sopron. A nemzeti párt a törvényjavaslat ellen szavazott, tehát gróf Apponyi Albert is.

K. J. Körmen. Forduljon a székes-lőváros tanügyi osztályához (IV. Molnár-utca), ott szívesen megadják a szükséges felvilágosításokat, ha levélhez a válaszlevelet is mellékl.

Z. G. Nagy-Léárd. Szíves ajánlatát — sajnálatunkra — nem fogadhatjuk el.

Sorsjegyek.

H. A. B.-Sz. Mihály. 53.510. számú sorsjegye 200 koronát nyert, a másikat nem húzták ki.

K. testv. Kis-Várda. A 6392—676. sz. Bazilika-sorsjegy 6 forintot nyert, a többi semmit.

R. H. Mándok. I. Sorsjegyei nem nyertek. Osztrák Vörös Kereszt sorsjegye játszik, ha nincs is felülbélyegezve. Csak az értéke valamivel kevesebb. 2. Unio, egész évre 1 forint 50 krajcar. Megrendelheti *Beifeld József* bankházánál, VII. Károly-körút 1. szám.

Dr. H. Kecském. — **B. J. Budapest.** — **V. Dabas.** — **94.602. számú előzet.** *Munkács.* — **T. J. Perbenyik.** — **St. J. Szarvazm.** — **Cs. B. Kassa.** — **P. M. Telek.** — **K. L. Balaton-Főkajár.** — **B. J. Szolnok.** — **Dr. M. E. Dárda.** — **D. M. Trencsén-Baán.** — **P. D.**

Grubbe Mária.

(56)

— Dán regény. —

Írta: JACOBSEN J. P.

Mária pedig éppenséggel nem volt a köznapiságban kinevelt teremtés, hisz Frederik Ulrik-tól való elválása és anyai örökségének elharácsolása elég szembetűnő szabálytalanság volt.

Ilyen ember volt hát az, aki most harmadiknak állott be a tjelei kettősbe. Egyetlen egy tulajdonsága sem nyújtott reményt, hogy a viszonyok másként alakulhatnak, hogy egy kis vigasz vagy legalább egy kis szívéllyesség fog beközlőzni a házába. Örökös civódás, zsörtölődés, kölcsönös macacság, kölcsönös akaratoskodás — ez volt az, amit egyik nap a másik után termesztett.

Máriát elfárasztotta ez az élet. Mindaz az illat, szépség, enyhesség, melylyel buja, szabálytalan, gyakran barokk arabeszkokban fonta át életét, elfonnyadt, elhalt. Durvaság a szóban és gondolatban, szolgál, otromba kételkedés mindenben, ami nagy és nemes, szemtelen önmegvetés — ezt hozta neki az a tizenhat esztendő, melyet Tjelében töltött.

Még egyet.

Valami vastagvérű érzékiség szállta meg, valami örületes szomjuság az élet gyönyöreire, szinte állati éhség. Megkivánta a puha vánkost és puha ágyat, kéjes öröm járta át, szédült, ha fűszeres ételt evett s minden izlés hijával cifrán, minél cibrábban öltözött. Mindeme vágyait nem tudta ugyan kielégíteni — s talán éppen azért, annál jobban hajszolta őket.

Elhízott és halvány lett. Valami mérhetlen lustaság ült a tagjaiba. Pillantása kifejezőtlenül és üres, olykor tulságosan lángoló s szinte szokásává vált, hogy valami változatlan semmitmondó mosolyra húzza el a száját.

Most az Ur 1689-ik esztendejében vagyunk. Éjjel van, a tjelei löstálló ég.

A lángok áttörnek a vastag, barnás fűtőn s megvilágítják az egész, füvel borított udvart, az alacsony ajtókat, az udvari épület falait, a kert feketéllő fáit, melyek ráhajolnak a ház tetejére. A szolgák és a segítségre siető szomszédok kannákkal, üstökkel rohantak a veszedelem helyére, onnét a kuthoz, majd meg újra a tűzhöz. Dyre Palle egyik helyről a másikra szaladgált, a haja lóbogott a szélben s pirosra festett létra volt a kezében. Grubbe Erik az alatt az istállóból kidobott faláda fölé borulva imádkozott s rémülten leste, hogy mint terjed a tűz perceről-percre. Aztán, ha egy-egy lábba belefújt a szél s az diadalmasan nőtt meg, nagyra, magasra, akkorára, hogy a ház tetejét is elérte, akkor Grubbe Erik fájdalmasan nyöszörgött kinjában.

Mária is lent volt, de szeme nem a tüzre figyelt. Más dolgok foglalkoztatták.

Az új kocsi bámulta, aki az ijedt, megvadult lovakat most vonszolta elő a füsttel telt istállóból. Az ajtóbellést kivették, úgy, hogy az ajtó nyílása most kétszer akkora volt, mint máskor s ezen a nyíláson vezetete ki most a kocsi a lovakat. A hatalmas, erős állatok, melyeket egészen megszedített a füst, ágaskodtak s hol jobbra, hol balra ugrottak, a szerint amint a tűz fénye balról vagy jobbról érte a szemüket. Egy pillanatra úgy ítéset, hogy a kocsi apró darabokra szakadták vagy agyonrugták, de a legény nem eresztette el őket. Egyenesen állott, megrántotta a szájukat s félig szaladó, félig ugró lépésben kergette őket végig az udvaron fel s alá, a kert kerítésig s vissza, fel és alá.

Sok lö volt a tjelei istállóba s Grubbe Mária-nak bőséges alkalmá volt, hogy ezt a hatalmas, szép alakot megbámulhatta, amint a szilaj paripákkal viaskodta majd ebben, majd amabban az állásban mutatva be idomait. Most egy ágaskodó kanca rántja fel a magasba, szinte lóg a karjain. Amint az állat nyakát átöleli, most úra

a földön van s a lábát nekifeszíti a talajnak, most újra előre rohannak, először ugrálva, aztán lépésben meg újra szaporázva. Minden mozdulata gyors, ruganyos, kerek, tetszetős, mint az igen erős emberek mozdulata szokott lenni.

A rövid vászon-nadrág és a szürke ing, melyet a lángok fénye sárgára festett, kiemelték idomait s még nevelték arcának egyszerű esodálatos szépségét. A száját és állát gyenge, szőke szakáll borította, fejét világos, sűrű hullámos haj.

Ezt a huszonkétéves óriást Sörennek hívták. Az igazi neve Sören Sörensen Moller, az apja egy hoornumi nemesi birtokon volt béres.

A lovakat megmentették, az istálló porrá égett, a tüzet eloltották s az emberek elszédültek, hogy az éjszaka fáradsalmait egy kis hajnali pihenéssel nyugodják ki.

Grubbe Mária is pihenni tért, de nem tudott aludni, esdesen feküdt fekhelyén és gondolkodott. Olykor elpirult a saját gondolatai miatt, majd ide-oda hanykolódott, mintha félne önmagától.

Végre felkelt.

Gunyos részvétellel kacagott önmaga felett, miatt felöltözött. Hétköznap rendesen piszkos, tisztátlan, kopott ruhákban szokott járni, hogy adott alkalommal annál cibrábban és feltűnőbbben jelenhessék meg. Ma azonban másként tett; valami régi, viseltes, sötéték rongyot öltött magára, egy kis, sötétpiros selyemkendőt borított nyakára s csinos, kis, egyszerű sapkát tett fejére. Aztán mintha meggondolta volna a dolgot, eldobta azt a sapkát s másikat választott, amely pedig éppenséggel nem illett a ruházatához, mert nagyon is cifra volt. Dyre Palle azt hitte, hogy a városba akar menni, hogy a tüzesetről fecsegessen ismerőseinek. Aztán azt is gondolta, hogy csak hadd készülődjön. Ugy sem lehet el, a lovakat nem bocsátja rendelkezésére. Mária otthon maradt, de akármihez kezdett, semmi sem sikerült, olyan nyugtalanság vett rajta erőt, hol ezt hagyta abba, hol am azt.

(Folytatása következik.)

Sorsjegyek.

Table with 2 columns: Currency/Type and Price. Includes entries for Baszika, London, Bécs, Budapest, and various bank notes.

Fémmenők.

Table with 2 columns: Metal/Type and Price. Includes entries for Vert arany, 50 frank arany, and 20 márkás.

Külföldi váltók (Átra).

Table with 2 columns: City and Exchange Rate. Includes entries for Amsterdam, London, and Német piac.

Határdőre kötött értékpapírok.

Table with 2 columns: Paper Name and Price. Includes entries for Aranyárjék, Koronárjék, and Magyar hitelbank.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék bizottság hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag: lucerna 44.—50.— forint, vörös tiszta alföldi és felvidéki 46.—49.— forint, Vörös erdélyi — Vörös bánágsági — forint, Középszemű 56.—59.—, Nagyszemű 60.—63.—. Disznószár: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.— forint, füstölt 47.—47.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos 14.50—15.— forint, 100 darabos 17.75—18.25 forint, 85 darabos 22.—22.50 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50—13.75 forint, 100 darabos 16.50—16.75 forint, 85 darabos 21.—21.25 forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.50—18.— forint, szerbiai 16.—16.25 forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) Jegyzék: Őszi buza 8.53. Tavaszi buza 8.83. Őszi rozs 6.95. Tavaszi rozs 7.36. Tengeri május-június 5.47. Tengeri szeptember-október 8.68—8.70. Őszi zab 5.19—5.20. Tavaszi zab 5.67—5.68 forintont.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszedre nem hatott a transvaali ultimátum, de az üzlet tartózkodó maradt. A déli tőzsdén csendes volt az üzlet. Az irányzat gyengült londoni hírek hatása alatt. Záratlak tartott a gyenge irányzat. London szilárd.

Bécs, október 11. (Magyar értékek számlata.) 4% aranyárjék 116.15. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegye 137.50. Magyar vasúti kölesön esütőben 98.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar lezártított és pénzváltóbank 248.—. Rimamurányi vasműrészvény 342.75. Magyar koronárjék 93.90. 4% os Magyar föltöbheren kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 367.25. Magyar nyeresémi kölesön sorsjegye 101.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 130.50. Magyar kereskedelmi bank 1382.

Bécs, október 11. (Osztrák értékek számlata.) 4% papírjék 98.20. 4% os osztrák aranyárjék 116.65. 1890-iki sorsjegye 125.50. Osztrák hitelsorsjegye 195.50. Angol-osztrák bank 149.25. Bécsi bankgyűlés 267.50. Osztrák-magyar bank 901.—. Déli vasút 70.75. Dunagőzhajózási részvény 378.—. Dohányrészvény 135.75. Császári és királyi arany 5.71.—. Német bankváltó 59.—. 4% os ezüst jék 98.50. Osztrák koronárjék 98.20. 1884-iki sorsjegye 194.50. Osztrák hiteltitelti részvény 361.75. Unionbank 297.—. Osztrák Landerbank 233.—. Osztrák-magyar államvasút 329.25. Elhavölgyi vasút 250.25. Alpesi bányarészvény 275.—. 80 frankos arany 8.65 1/2. Londoni váltóár 120.90. Bécsi Tramway 432.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, október 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a záratlak a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegye 361.37 Magyar hitelsorsjegye 367.50. Angol-Osztrák bank 149.25 Union bank 265.—. Landerbank 297.—. bankgyűlés 233.—. osztrák-magyar államvasút részvény 329.25. északnyugati vasút

részv. 70.75. elhavölgyi vasút 250.—. dunagőzhajós részv 238.75. alpesi bányarészvény 135.50. májusi jék 345.25. osztrák koronárjék 275.—. magyar aranyj. 98.47. magyar koronárjék 93.90 német birodalmi márka készpénz 56.60. ultimóra —. török sorsjegyek —. rimamurányi vasmű —. déli vasút —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 59.3 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, október 11. (Tőzszei tudósítás.) A tőzsde eleinte a transvaali ultimátum következőben gyöngye volt. Londonból alacsony aranyárnyak-kurzusok jelentek. A helyi piacban a bankérték megnövekedett kivétel nélkül mind alacsonyabbak voltak és a bányarészek is gyöngültek. Mindazáltal egy téren sem mutatkozott nagyobb kintlát, hanem a tőzsde inkább tartózkodó volt, londoni jelentéseket várva. A jék piac nagyon csendes volt. A vasúti értékek árfolyamai a második tőzsdéig változatlanok voltak. Bányadátok voltak a transvaali vasút, a Nordher-Pacific és Kanada-Pacific vasút részvényei. A kanadai vasutnak október első hetéről kimutató 61.000 dollárnyi bevételi többlete nem gyakorolt hatást. Később a bank- és bányarészek még inkább hanyatlottak. Magánészimutólistai kamatláb 4 7/8%.

Berlin, október 11. (Zárlat.) 4% os papírjék 98.40. 4% osztrák aranyárjék 98.90. Elhavölgyi vasút —. Magyar koronárjék 93.50. Osztrák-magyar államvasút 140.10. Kassa-oderbergi vasút 87.50. Bécsi váltóár 109.25. Magyar vasút beruházási kölesön 161.30. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 199.60. Általános villamosárat Edison 50.—. Gelsenkircheni 160.40. Laurakő 251.90. 4% os ezüstjék 98.50. 4% magyar aranyárjék 96.75. Osztrák hitelsorsjegye 225.75. Déli vasút 31.75. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.65. 4% új orosz kölesön 89.50. Török dohányrészvény —. Olasz jék 91.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.60. Harpeni 193.75. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, október 11. (Zárlat.) 4% os ezüstjék 97.70. 1890. sorsjegye 140.—. Déli vasút 31.75. 4% osztrák aranyárjék 99.50. Osztrák hitelsorsjegye 225.80. Osztrák-magyar államvasút 140.—. Olasz jék 91.60. 4% magyar aranyárjék 96.60. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 11. (Zárlat.) 4% os papírjék —. 4% osztrák aranyárjék 98.90. Magyar koronárjék 93.55. Osztrák-magyar bank 140.20. Déli vasút 31.80. Elhavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.86. Bécsi bankgyűlés 133.—. Villamos részvény 147.90. 3% os magyar aranykölesön 81.50. 4% os ezüstjék 97.55. 4% magyar aranyárjék 96.65. Osztrák hitelsorsjegye 225.50. Osztrák-magyar államvasút 140.—. Északi vasút —. Bécsi váltóár 169.27. Párisi váltóár 80.95. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 276.—. Az irányzat gyenge.

Páris, október 11. (Zárlat.) 3% franciaárjék 100.40. Olasz jék 91.70. Osztrák-magyar államvasút 708.—. Francia törleszt. jék —. 4% magyar aranyárjék 98.50. Török dohányrészvény 297.—. Osztrák Landerbank —. 3 1/2% francia jék 102.45. Osztrák földhiteltitelti részvény 1235. Déli vasút —. 4% osztrák aranyárjék 98.50. Ottománbank 552.—. Párisi bankrészvény 1052.—. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 12. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogrammon felüli súlyban) —. Krajcárjék. Öreg közép (párónkint 300-340 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 42—42 1/2 —. Krajcárjék. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogrammig való súlyban) 43 1/2—44 Krajcárjék. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 44 1/2—45 Krajcárjék. — II. Magyar s eddett: Nehéz (párónkint 280 kilogrammon felüli súlyban) —. Krajcárjék. Közép (párónkint 220—280 kilogrammon súlyban) —. Krajcárjék. — Könnyű (párónkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogrammon felüli súlyban) —. Krajcárjék. — Közép (párónkint 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. — IV. Romániai eredeti (Staebl) Nehéz (párónkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) —. Krajcárjék. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2 Krajcárjék. — Közép (párónkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 42 1/2—43 —. Krajcárjék. Könnyű (párónkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 43—44 Krajcárjék. Sertéslelészám: 1899. okt. hó 9. napján ralt készlet 37.805 darab, 1899. október hó 10. napján felhajtott 211 darab, 1899. évi október hó 10. napján elszállított 734 darab, 1899. október hó 11. napjára maradt készletben 37.282 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 11. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Kocz Mihály kecskeméti törvényszéki joggyakornokot az újvidéki törvényszékhez és Kollmann János trencséi törvényszéki joggyakornokot a zólványi járásbíróshoz aljegyzőkké nevezte ki. — A kereskedelmiügyi miniszter Ferenczi István ev. ref. lelkész és képestit tanárt a zalainai magyar királyi állami közfagorós és köcsölöző ipari szakiskolához ideiglenes minőségű tanárrá, Gárdonyi József okleveles tanítót a satoraljai-újhegyi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Ottlankán Tivadar okleveles tanítót a mènesi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Mirste Dénes okleveles tanítót az alsó-sófalvi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Nagy Zoltán okleveles tanítót állami elemi népiskolai rendes tanítót nevezte ki és az aranytűi Emke elemi népiskolához szolgálatlétre kiendelte. — A budapesti itélőtábla elnöke Farkas Imre ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki. — A nagyváradi itélőtábla elnöke Durkó Gábor békési lakos végzett joghallgatót, Récz János gyulai lakos végzett joghallgatót és Forrás Gyula nagyváradi lakos végzett joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki.

Állások. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tetz János szabályozásügyi állami elemi iskolai tanítót a horgosi állami elemi iskolához áthelyezte.

Pályázatok. A gépserkezettan tanszékére a királyi József-műegyetemen november 28-ig; aljegyzői állásra a brassói járásbírósnál 2 hét alatt; albirói állásra ugyanott 2 hét alatt; hivataloszojai állásra a nagybecskereki törvényszéknél 4 hét alatt; aljegyzői állásra a gyulai törvényszéknél 2 hét alatt; albirói állásra a szatmárnémeti járásbírósnál 14 nap alatt; jegyzői állásra a budapesti törvényszéknél 2 hét alatt; telekijnyói díjnoki állásra a ceskai-gorbói járásbírósnál október 26-ig; aljegyzői állásra a kalocsa-i törvényszéknél 2 hét alatt; albirói állásra a szentgotthárdi járásbírósnál 2 hét alatt; aljegyzői állásra a besztekeri járásbírósnál 2 hét alatt; albirói állásra az alsó-lendvai járásbírósnál 2 hét alatt; számmellenőri állásra a vajda-hunyadi magyar királyi vasgyári hivatalnál november 25-ig; aljegyzői állásra a gyulafehérvári királyi ügyészségnél 2 hét alatt; aljegyzői állásra a brassói királyi ügyészségnél 2 hét alatt; albirói állásra a gyulafehérvári törvényszéknél 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, október 11.

A barometrikus helyzet esakis annyiban változott, hogy a maximum kisebb területre húzódtott depresszió ma reggel Magyarországot borítja, a délkeleti depresszió bizonytalan körvonala pedig eltűntek. Ehhez képest az idő ma is egyedül csak az északi depresszió mentén volt esős, (Angliában és a Skandináv-félszigeten), egyébként száraz, Közép-Európában derült, nyugaton pedig ködös. A hőmérséklet eloszlása semmit sem változott.

Hazánkban az idő csendes, száraz és eltékintve gyenge éjjeli és reggeli ködökkel általában derült. A hőmérsékleti viszonyok alig változtak, a hőmérséklet ma éjjeli is az ország nyugati szélén (a Muraközben) az északi Kárpátokban és Erdélyben 1—2 fokkal a 0° alatt volt, általában pedig nem emelkedett 5°C fölé.

Küldés: Tulnyomóan derült, száraz és valamivel enyhébb idő várható.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Date, and Water Level. Lists various locations like Inn, Dunas, Mohács, etc., and their water levels on Oct 10 and 11.

Advertisement for 'SZOLID! JÓ! és OLCSÓ! Butor-eladás.' by GÖMÖRI SÁNDOR. Includes a list of products and prices, and contact information for Budapest, IV., Váci-utca 11.

Advertisement for 'Most jelent meg! Jukker-leány.' by Irtá PEKAR GYULA. Includes contact information for Budapest, József-körút 18. szám.

Advertisement for 'GYEREKRUHÁT' by FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN. Includes contact information for Budapest, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

A kovácsok sztrájkja.

Opera 1 felvonásban. Zenéjét szerzte Beer Miksa József. Szövegét Coppée hasonló című költeménye után írta Leon Viktor, fordította Várady Sándor. Utána;

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Pewny	Silvio	Takács
Conio	Larizza	1. pór	Ney B.
Tonio	Várady	2. pór	Juhász
Beppó	Kertész		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

A hol untkoznak.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Paulleron E. Fordította Huszár I.

Személyek:

Bellac	Horváth	Révillén	Prielle
Céran	Mihályfi	Raymondó	Geró
Raymond	Dezso	Susanne	Csillag
Toulonier	Hetényi	Lucy	Nagy I.

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

A tüzoltó.

Énekes bohózat 3 felv. és öt képbén. Írták Cottens V. és Gouyot P. Fordította Dr. Beldi I.

Személyek:

Bodard	Küry K.	Fabienne	Bárdy Gabi
Justine	Eötvös	Adóle	Blaha Sári
Graboulot	Vidor	Parchemin	Szirmai
Impavidoso	Németh	Miske	Gazsi M.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

Kis Etyolf.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Ibsen Henrik. Fordította: Lándor Tivadar.

Személyek:

Allmers	Gál	Asta	B. Lenkei H.
Rita	K. Szerényi	G. Borghelm	Góth
Etyolf	Halász I.	Pattánykasszony	Hunyady

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

L. Komáromi Mariska asszony fellépével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Monach	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Aron	Mátrai	Abigail	Ledófsky
Absolon	Beöthy	Cingtang	Rózsabegy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi október hó 12-én.

Francillon.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede.

Személyek:

Riverolles	Beresényi	Célestin	Faludi
Riverolles L.	Gy. nos	Inas	Narcisz
Grandredon	Náday	Riverollesó	Márkus
Symeux	Császár	Smithné	Helvey L.
Carillac	Náday B.	Annette	Alségi
Pinguet	Zilahi	Eliza	Keczeri I.

Kezdeté 7 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, bérlo.

Pénztárnnyitás 7. — kezdete pont 5 óraker.

! Aquamarinoff !

a legjobb orosz ének- és tánc-csoport

Miss Milly Capell

szenczielés sportjelenet.

Blank Henrik

ventroloquista.

Mr. Roberts

equilibrista,

Előleges jelentés: Vasárnap, október 15-én délután 4 óraker először:

„ESZTER,”

bibliai melódráma.

Hétfőn, október 16-án fellépte a nemzetközi varieté divának

„Parnes Dora k. a.”

Előkészületben: Der Weiberfeind,

operett I felv. Ph. Silber-től,

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik. a gépek Wüste és Ruppree bt géppárosok által készítették

Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-tózsde IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

Tátra nagy kávéház

legjobb szellőztetett családi találkozóhely a fővárosban VII., Király-utca 77. sz.

Ma és mindennap a kitünő, csakis művésznőkből álló **TORJADO** Méréskelt árak.

Dankó nóták. Dankó nóták. **DANKÓ PISTA** híres magyar daltársulata

Wesselényi-utca 51. szám. **MAGYAR SZÍNHÁZ-kávéház-ban** naponként a legújabb eredeti közkedvelt **GÖRE NÓTÁK** és **DANKÓ** egyik remek szerzeményeinek egyedüli előadási helye igen kellemes szórakozó hely családok részére is. Este 8-12 óráig 12-1 óráig zene hangverseny **DANKÓ PISTA** személyes vezetésével. **Szabad bemenet.** Méréskelt kávéházi árak. A nagy közönség szives pártfogását kéri **Hermann M. kávé.**

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében (azelőtt Szikszay Ferenc). Ma és mindennap Banda Marcl és fia kedvelt zenekara hangversenyez. Színház után friss étlap.

Kávé! Németh Viktor Budapest, VIII., József-körút 44/BN. Szállít bárhova bérmentve 4 1/2 kg. gyöngy vagy honuras kávét 6 frt 30 krért, 4 1/2 kg. afr. mocea vagy jáva kávét 6 frt 25 krért. — A postacsomag esetleg vegyes fajtkból is összeállítható.

Margit Parkkávéház a Margit-hid budai oldalán. Naponként **Pécsi Pega Károly** kitünő nemzeti zenekarának hangversenye. **Vilamos megállóhely.** Telefon.

GAMBRINUS Nagy süresarnok Erzsébet-körút 27. Ma és mindennap **katonazene-hangverseny.** Szabad bemenet.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben. **Angol Bar** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16. * * * NAPPAL ÉS ÉJJEL NYITVA * * *

Putzer György pince-éttermei ujjonnan átalakítva és kitünően ventilálva. Deák Ferenc-tér. Naponta a honvédszenkarkból átalakult Schrammel és kitünő cigányzene hangverseny. Színház után friss étlap.

GREGORITS FERENC étterme Duna-utca és Lipót-utca sarak. Hetenkint kétszer nagy katonahangverseny. Szabad bemenet. Kezdeté 7 óraker. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálát.

Olesó kávé-eladás STAMPFEL E. kávé be- és kiviteli üzletében Kecskeméti-utca 6. Egy óriási mennyiség olesó vétele által azon helyzetbe jutottam, hogy igen finom kávét, kütő-ját 1 frt és 1 frt 10 krért, a legfinomabbat 1 frt 25 krért, párkált, naponta kétszer friss, a legfinomabb egytétét 1 frt 40 krért árusítotom. Az én kávém, melyeket keszesség mellett árusítok, tiszta, finom ízűek, festetlenek, minden mellékíz nélkülök, mert cikketek, mint sajt, hering és petrosimom, melynek kipárolgása a kávé ízének oly nagyon ártalmas, nem árusítok.

Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék pince-lerakata Budapest, VI., Eötvös utca 29. Nagy választék a legkitünőbb fajta magyar boroknak nagyban és palackokban is. Arjegyzék szolgálatra. Minden rendelés díjtalanul házhoz szállítatik.

A kőbányai **„GÓLIÁT” MALÁTÁSÖRE** Királysórfőző mellett a legkellemesebb üdítő ital. Ajánlások: dr. Korányi, dr. Kétyl budapesti, — és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

KERTÉSZET. Dísz-, táj-, villa-keretek, parkok létesítését és átalakítását modern ízlés szerint jutányosan vállalnak **LOKOVSEK** és **PATEK** mű- és tájkertészek Budapest, I. ker., Táitos-utca 13. szám.

Kerékpár-iskola, a legnagyobb és legelőgásabb Budapesten, minden kényelemmel berendezve, (1000 □ m.) **Dénes és Társa,** Révay-utca 18. sz.

Sneidig egyenruhákat készít **BLUM SÁNDOR** Budapest, Váci-utca 12. szám.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.

Ma **„Menachem álmai”** énekes játék ballettel Leitner H.-től, zenéje Kmoch A.-tól. Ágoston remete ... Schönberg ur Menachem, damaszki zsidó ... Rott ur Sára, felesége ... Weissné Ezt megelőzi:

„Családi dráma” tragikus kimeneteli bohózat. Irta: H. H. Továbbá ballettársaság fellépte a **Enriquetta Holzer**

L'école de l'abbé, ballett némajáték:

Még csak 5 napig. **CIRCUS** HENRY igazgató és tulajdonos Koschke Henrik a városligeti állatkertben.

Ma esütörtökön október 12-én este 1/8 óraker **nagy diszeladás** egy eleven lónak **ingyen sorsolásával** összekötve, amelyhez minden látogató páholyülésre 5, zártszék v. erkélyülésre 4. I. helyre 3, II. helyre 2 és a karzatra 1 drb sorsjegyet ingyen kap. — Azonkívül az összes szerződöttet művészek és művésznők fellépte. **The Zalva's** eddig felül nem mult művészek fellépte páratlan mutatványokba. **Henry** igazgató kitünő idomításaival, **Jonny** az óriás előfat. **A Dummer** **Augusztt** bohóc.

Holnap este 1/8 óraker nagy előadás **egy eleven lónak ingyen sorsolásával** és **nagy díjbirkorsversenynyel.**

A neufundlandi kutya. A legérdekesebb történet a következő: Egy gazdász embernek volt egy gyönyörű szép neufundlandi kutya. A kutya nagyon szerette, mert egyszer mást farkastól mentette meg az életét. Mikor őszzel Pestre jött lakni, a kutya magával hozta és mi sem volt természetesebb, mint hogy a kutya is elérte a közső sors. Adóízető kutyaiparagó lett. Bűszéken hordotta nyakán az ezüst számot. Egy nap stálnál ment gazdája; hirtelen megáll a szép állat és nem akar mozdulni, gazdája szétnéz, mért állt meg a kutya, nem lát semmi különösét. Csak egy kirkakat értékjegyekkel és aranyokkal. De a kutya csak nem akar mozdulni. Mi a mamó, szól most gazdája és még jobban megnézi a kirkakat, a Hecht bankház kirkakata volt a Ferenciek-térén. A kirkakban egy osztály-sorsjegyet és uram fia, rajta az a szám, a mi a kutyának a nyakán. Gazdája rögtön megvette a sorsjegyet a mennyire boszszankodott, hogy az első húszaknál nem nyert. Az utolsó húszaknál nagy nyereeménynyel kihúzták, a mit rögtön ki is fizettek. A neufundlandi kutya szimatja kitünő volt. Ez az eset is bizonyítja, hogy a Hecht bankház mily szerencsés cég.

Ma esütörtökön október 12-én este 1/8 óraker **nagy diszeladás** egy eleven lónak **ingyen sorsolásával** és **nagy díjbirkorsversenynyel.**

Cselédek biztosítását betegség esetre csak **1 frt 50 kr.** évi díjért elvállalja — bármely naptól kezdődőleg — és minden mellékdíj nélkül a „Zion” jótékonyági egylet, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám. *Ezenkívül a „Zion” egylet azt az előnyt is nyújtja, hogy a cselédválasztásokat nála bejelenteni nem kell. * * * (TELEFON: „ZION”-EGYLET).

Katona-ügyekben legjobban, leggyorsabban és legelőgásabb eljárás elintézés **reklamációkat,** megszerez uttleveleket, idő előtti növelésre engedélyeket, eljár a tiszt urak és önkéntesek ügyes személyes ügyében stb. a Dománok János v. esasz. és ktr. százados tulajdonát képező **KATONAÜGYI IRODA** Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Leitersdorfer D. és Fia

FÉRFI SZABÓK

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám.

Elegáns és divatos kész felöltők, sakó-öltözetek, télikabátok, városi bundák jutányos árak mellett adatnak el.

Külön osztály méret utáni rendelésekre. Angol- és skót szövét-különlegességek. Művészies szabás. Elegáns kivitel. Jutányos árak.

Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv
Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadásra: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett.
csak 1 forint 50 krajcár.
Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.
József-körút 18.

Hirdetmény.
A m. k. Államvasutak vonalain rendszeresített pénztárkezelőnk állásokra régebbi folyamódások folytán a már előjegyzett, vizsgázott jelöltek száma oly nagy, hogy ezen állások aránylag csekély számánál fogva a beállható szülkséglet évekre fedezve van. Minthogy pedig ennek dacára egy a nagyméit kereskedelmügyi m. k. miniszterhez, mint az állami vasutak igazgatóságához folyamódások folyton nagy számmal érkeznek, a keresk. m. k. miniszter elrendelte, hogy mindaddig, míg a már előjegyzésben lévő jelöltek elhelyezést nem nyernek, a kezelőnk állásokra való további kiképzés be-szüntetessék s a beérkező folyamódványok minden érdemleges tárgyalás nélkül a folyamódónak egyszerűen visszaadásanak; ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, a további intézkedések nyilvános pályázat útján történjenek be. Ily körülmények közt bizonyára az illetők saját érdekében is áll, hogy az előre látható céltalan kérvényezés költségétől és fáradságától magukat megkíméljék.

GUMMI!
A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jótállás mellett. Roulé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 ft. Roulé egyenként csomagolva, tucatja 3, 4, 6, 8 ft. Capotte amerio. (rövid) fohér szinú, tucatja 3 és 4 ft., na ancessinú 5 és 6 ft. Vitorla, tucatja 4, 6 és 8 ft. Hálhólyag (hosszu) tucatja 3, 4, 6 és 8 ft. Hálhólyag (rövid) tucatja 4 és 6 ft. Pely Porus Haase, drója 2 ft. Pely Porus Messingar, drója 2, 50 ft. Párslóv sponge, tucatja 4, és 6 ft. Nőnek legújabb Dianaöv, Teufel-féle, 3-5 ft.ig.
Csakla
Pollitzer Mór és Fianál,
Bpest, Deák Ferenc-utca 10. kaphatók.

A legkitünőbb minőségű valódi FRANCIA GUMMI és hálhólyag-különlegességek (präservatív).
I. rendű minőség 3 drb 1 ft.
II. " " " " 6 " 1 "
III. " " " " 12 " 1 "
3 drbhol álló mintagyűjtemény 1 ft.
Az Egy-forintos áruházban
Budapest, IV. ker. Kosuth Lajos-u. 6. sz.
Az összeg és 20 kr. előzetes beküldése után bérmentve.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACS, V. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.
A legelhanyagoltabb húgyvesőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű
Electro-Massage vagy Psychrophor
Által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelött 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknék egy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Titkos betegségek
gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesőfolyást, hólgyabajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.
Möglegző az eredmény férfiú gyengeségéit (impotentia) egy halál, mint öregebb egyénekéit.
Biztos siker folytan a honorarum utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék.
Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárát a leposonál. Külön várótermek.
Rendelés délelött 9—3-g, este 6—8-g.

Magy. kir. Államvasutak 3708. szám 1899. 118355/99.

Pályázat.
Az alulírott igazgatóság a m. k. Államvasutak részére a jövő 1900. évben, illetőleg 1902. év végéig a távirdai, telefon és vilamos jelzőanyagokból felmerülő tényleges szükségletnek kielégítését biztosítani kívánván, erre ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

A kírás tárgyát képező cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintául szolgál, valamint a szállítókra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. Államvasutak igazg. anyag- és leltárbeszerzési (A. V.) szakosztályánál (Bpest, Andrassy-ut 73. sz., II. em. 43. a.) kaphatók. Szabályszerűen kiállított, ienkinnt egy koronás m. kir. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb f. é. október hó 17-iki déli 12 óráig a m. k. Államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda küldendőek és a boríték ezen külsővel látandó el:
„Ajánlat 118355/99. sz. hoz.” — Bánatpénzül az az ajánlott ár értékének 5 százalékára legkésőbb 1899. évi október 16-ig a m. k. Államv. főpénztárnál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, végre azok, melyek után nem tételt le az előírt bánatpénz, nem vétetnek figyelembe.
Budapest, 1899. szept. hóban. Az igazgatóság.

Chrysanthème asszonyosság.
Irtá:
Pierre Loti.
Francia eredetiből fordította:
Irj. LONYAY SÁNDORNE.
Ára 1 ft 20 kr.
Megrendelhető: a Budapesti Napló kiadóhivatalában,

Hirdetmény.

Alulírott erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy a tél folyamán kihasználás alá kerülő alább részletezett vágások fakészletei az

apatini m. kir. erdőhivatal irodájában 1899. évi október 23-án délelötti 9 órakor

megtartandó nyilvános árverésen felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett a legtöbbet igérőnek eladatni fognak, és pedig:

Tételszám	Erdőgondnokság	A vágás megnevezése	Kihhasználási idő-tartam	M e g b e c s ü l t					Kikiáltási becár
				épület és műszerfa		tűzifa			
				tölgy	fűz és nyár	tölgy és szil	cses	fűz és nyár	
				k ö b m é t e r					forint
1	Bездán	Monostorszegi Susnyár	A szerződés jóváhagyásától 1900. évi március 31-ig	366	—	2561	1871	—	13907
2		Baracska Illimán		45	—	1184	—	2160	5714
3		Dautovai Bayla		—	—	—	—	698	715
4		Bezdáni kis Dunaerdő		—	—	102	—	2509	4252
5	Apatin	Apatini Neugraben		—	—	—	—	3084	3198
6		Apatini Sikericza		—	—	—	—	1257	1325
7	Doroszló	Szöntai Fajzás		—	—	—	—	4802	5048
8		Szöntai Sztaklár		4	292	26	—	6787	8474
9		Karavukovai Kameristye		283	80	891	—	1931	7179
10	Palánka	Plávnai Morgács 1899. évi		335	—	1189	350	—	5573
11		Bukini felső sziget 1895. évi		—	—	—	—	5999	7018
12		Plávnai Butykovács 1898. évi		—	—	—	—	1831	2423
13		Plávnai Butykovács 1899. évi		—	—	—	—	1815	2418

Az árverési és szerződési feltételek alulírott erdőhivatal és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Megjegyzetetik, hogy az 1., 2., 3., 4., 7. és 10. tétel alatti vágások tuskóirtási kötelezettséggel lesznek eladva.

Apatinban, 1899. évi október hó 1-én.

M. kir. erdőhivatal.

Miután eddig oly sorsjegyekre, melyek a szerencse által annyira kegyelt főgyűjtődémből származnak:

1	főnyeremény á	400,000	kor.
3	"	60,000	"
2	"	100,000	"
1	"	30,000	"

és igen sok főnyeremény á 25.000, 20.000, 15.000 korona stb. stb. esett; a ma befejezett főhúzdson a

Jutalomdíj 600,000 korona

a főgyűjtődémből eredő **62551** számú sorsjegy kihuzatott.

Utalok ezen rendkívüli kedvező eredményre és ajánlok a most kezdődő V. sorsjáték I. oszt. eredeti sorsjegyeket és pedig:

1 egészet	1 felet	1 negyedét	1 nyolcadot
6 forint	3 forint	1 frt 50 kr.	75 krajcár.

GAEDICKE A. főelárusító, Budapest, .IV., Kossuth Lajos-utca 17. sz.

Alapított 1865-ben. A legjobb zongorák
pianinók és harmonikumok
legelősbbsan kaphatók tökéletes jótállás mellett

Heckenast Gusztáv
hírneves zongora- eladási és kölcsönöz intézetében
Budapest, most IV., Gizella-ter 2. sz.
Ehhez az az kir. udvari zongoragyár, továbbá Schiedmayer és fiai stutgarti udvarizongoragyár, és Thüringian Organ Co. a világ legjobb és legelősbbs harmonikumai egyedüli képviselői.

Arjegyzék ingyen.

M. k. Államvasutak. 141207/99. sz.

Iskolai hegedűk

Legelősbbs Legjobb Legelősbbs PAP IAN PAP IAN PAP IAN

1 öszszehajtható vaságy 8 matracal 10.-	1 acél sodrony ágybetét 5.-
1 drb rouge paplan 1.70	1 tengerről fejvankos 1.-
1 " caochmir paplan 2.50	1 levarott szalmazsák 2.30
1 " satin caochmir paplan 3.50	1 " matrac 2.30
1 " atlasz caochmir paplan 4.80	1 Crinde Afrique matrac 4.50
1 " atlasz selyem paplan 7.50	1 löször 12.-
1 " fodroz. atl. sely. paplan 12.-	1 párnázott ruganyos matrac 16.-
1 " jó vízston ágylepedő 1.20	1 nagy szoba szőnyeg 300/300 2.50
1 drb jó vászon ehlfon paplan lapodó 1.80	1 ablak tunis függöny 1.50
1 drb faoz. takaró pokróc 1.50	1 bouret ágyzető 2.20
1 drb jó löpökroc 1.50	1 futószőnyeg méterenként 25 krtól 4 frtig.

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrac és kártyosru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalterítő stb. nagy vál asztokban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Arjegyzéket kívánatra ingyen es bormentve küldünk.
Nem telező árakat kiserölünk, vagy a pénzt visszadjuk

Gimnáziumi érettségire
előkészíték legalább VI. közsépkiskolával bírókat.

Kereskedelmi érettségire
legalább IV. közsépkiskolával bírókat.

Bővebb felvilágosítást nyújt Szimányi S.
nyug. tanár és igazgató
Budapest, VI., Andrásy-ut 51. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az 1900. években kisebb mennyiségekben szükséges műhelyi faanyagokat biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek a következők:

- 13.0 m³ erdei bükkfa deszka,
- 6.1 m³ (280 drb) emelőfa szilfából vagy gyertyánfából,
- 117.8 m³ válogatott lucfenyőfa,
- 2.3 m³ (180 drb) feszítőfa szilfa v. gyertyánfából,
- 187.0 m³ diófapalló,
- 88.0 m³ erdei bükkfapalló,
- 20.0 m³ gyertyánfapalló,
- 150.0 m³ hársfapalló,
- 49.6 m³ (340 drb) lucfenyőpalló,
- 175.0 m³ nyárfapalló és
- 16.1 m³ (250 drb) kemény száfa, kizárólag szilfából.

Az ajánlatok f. évi október hó 28-án déli 12 óráig bezárásig, a bánatpenz pedig október hó 27-én déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál teendő le.

A részletes pályázati felhívás, nemkülönbben az ajánlatokra használandó ajánlati úrlapok, melyekben az előreláthatólag szükséges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, alulírt igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. sz. II. emelet 43.a) és valamennyi üzletvezetőségéknél megtekinthetők, — illetőleg ott megszereshetők.

A 122291/99. sz. általános, valamint műhelyi előírás szükséges fák szállítására vonatkozó és 82144/98. sz. a érvényben levő új különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (Andrássy-ut 78—75) a vételár (általános feltételek 25 kr., különleges feltételek 15 kr) lefizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül postaköltség fejében 10 kr. nevezett nyomtatványtárhoz beküldetnek.

Budapest, 1899. évi szeptember hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.
Utánvomas nem díjazatik.

3, 4, 5, 6 frt s feljebb, teljesen felszerelve (tokkal, vonóval és gyantával együtt) 7, 8, 9, 10 frt s feljebb, valamint az összes iskolai és zenekari hangszerek, ugyszintén harmonikumok iskolai használatra a legutányosabban szereshetők be:

Sternberg Armin és Testv.
cs. és kir. udvari hangszer-gyár, BUDAPEST, Kerepesi-ut 36. szám.
Külön zongoratermek Kossuth Lajos-u. 22., (Károly-körút sarkán) Zenepalota.
Képes arjegyzék ingyen, de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatuk arjegyzék. Harmonikákról és zenélő-automatákról külön arjegyzék jelent meg.

A Sárga Dominó.
Irt: **PREVOST MARCEL.**
Fordította: **Dr. Bethlen Oszkár.**
Ara: 50 krajcár.
Megrendelhetők: **Budapesti Napló** kiadóhivatalában

A LEGBIZTOS ABBAN HATO PATKANYMERGEE KÜLDI MICHNIK JANOS BOCSINAGAN Gácsországbán.

MERCUR

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST, Dorottya-utca 12. sz.

500,000 korona nyerhető

1 drb 3%-os Magyar lejtálog-igérvényvel. Huzás október 26-én, főnyeremény 100,000 korona, ára 2 forint, 1 drb Bécs városi sorsjegy-igérvényvel. Huzás november 1-én, főnyeremény 400,000 korona, ára 5 frt. A kettő együtt csak 6.50 frt. Póstaimegrendeléseknél portóért 15 kr. küldendő.

POLLAK D. H.

BUDAPEST, Gránátos-utca és Kossuth Lajos-utca 2.
ajánlja a legújabb kivitelű

sirlámpákat, függő sirlámpákat
állványval és kandelláberrel, kovacsolt vasunkra, 60—80 frt;

sirlámpákat
különféle alakban, 3—35 frt;
fémkoszorukat
különféle kiállításban, 2—12 frt;

Élkező- és szalon-szobába esillárok . 20 ftól 90 frtig	
Mosdóasztalok	2 . 35
Rácsoszott ágy háromrétű matracal	12 . 18
Gyermekágy	11 . 35
Szalonágy	12 . 35
Sárgaréz-ágyak	70 . 120
Fürdőágy	15 . 25
Ülőágy	7 . 10
Fürdő-fotel	15 . 35
Szoba-árványkészek	14 . 25
Angol szoba-árványkészek	35 . 40
szentártó	1 . 15
Kályha-tálcák	3 . 25
Páskosár, szépen mázolva	6 . 15
Kályhaornyo, szépen mázolva	6 . 28
Továbbá valódi bronz-árak dohány-készletek	6 . 25
Dohányzó-készletek asztalal	25 . 50
Bronz irókészlet	8 . 35
Megrendelések A fémáruosarnoknak, Budapest, Gránátos-utca és Kossuth Lajos-utca 2. címzendők.	

Minden szöveges beiktatása petis betűkből 2 kr. Címelt ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári helyegydíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

ARPO HIRDETÉSEK és ELOFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére
a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohány-társadékokban:
Breuer növekedő, Teréz-utca és Podmaniczky-utca sorok.
Nemesok-féle tőzsde Petőfi-tér.
Weitzenfeld Jakab, Király utca 1.
Bend Józsefné, Andrásy-utca 50.
Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.
Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-utca 1.
Deutsch Miksáné, Andrásy-utca 38.
Szántó Mór tőzsde-ben, Kecskeméti-utca 14.

Szobát keresek

butorozva, külön bejártatva, az Aréna-ut vagy István-ut közelében. Lakber megem. tésével kérek C. Gy. jelű levelet a laphoz. 2591

Bölti szolga

vagy bármily más foglalkozást keres egy volt építő iparos, ki egy balaszt folytán több ideig munkaképtelen volt. Nagyon hálás lenne egy szegény családjára, ha egy ilyenmő állásához segítené valaki. Címe a kiadóhivatalban. 2593

Varróné

ajánlkozik febrémű és ruha javításra. Címe a kiadóhivatalban. 2590

Különbejárati

butorozott szoba a Vörösmarty-utcában azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2588

Egy jó írás

Egy jó írás fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tüzifa és szennagykereskedésben működött állást keres. Címe a kiadóhivatalba megtudható. 2587

A főlépcsőházból

nyíló elegáns butorozott utcai szobák, fürdőszoba használatát három vagy négy fiatalembernek teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2582

Fűszer és esemege

üzlet a legelőnkebb utcájában a fővárosnak, italmérisi joggal, szépen berendezve, családgyűgyek miatt sűrűsen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2580

Köser husfűstölde

a legelőnkebb helyen, bor és sör engedélyvel, hol intelligens urak dűben és este étkeznek, azonnali eladók. Levelek jó üzletjelölje alatt a kiadóba kéretnek. 2515

Intelligens

ügyes comptoirista nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Szíves megkeresések „S. I.” jelölje alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2588

Rövid fekete

zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Rövid zongora” jelöljével a laphoz kérek. 2560

Nevelői

vagy bármilyen irodai munkát ellátó fiatal jószág. Cím a kiadóban 2559

Ügyes szabóné

ajánlkozik házakhoz és házon kívül is mérsékelt díjazással. Cím a kiadóban. 2341

Olesó telek eladó.

Pest közelében 1500 □-es telek azonnal eladó, esztendő nagy része is osztályos. Cím a kiadóhivatalban. 2537

English lessons.

Angolul tanulni óhajtoknak kitűnő gyakorlati tanító bíró született angol tanító áll rendelkezésükre mekerseletáron. Methodus nyelv először és érdekes, miáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják emittett nyelvet. Próbalekét is ad. Leveleket „Mr. Scott” jelöljével kér a laphoz. 2592

Bernatitván

(Pusztapéterin) 1500 □-es területtel együtt sűrűsen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2536

Vetőgép

17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2542

Tanárjelölt

korrepetitóri állást keres, elmenne helyben nevelőknek is. Cím a kiadóban. 2556

Distingvált

ízlelésű divatvasnőmodell kalapok és átalakítások elkészítését vállalja. Cím a kiadóhivatalban, vagy leveleket „divatvasnő” jelöljével továbbít a kiadóhivatal. 4993

Ügyes varrónék

Állandó foglalkozást találnak. Cím a kiadóban. 2579

Virágzó fetelep

eladó Budapesthez közel, vasúttal és közlekedésben. A telep 2000 □-es területen fekszik, rajta új, nagy lakóház, magtár, göré, cseledtálas. Forgalmos évi 26-30,000 forint. Cím a kiadóhivatalban. 2566

4000 □-es telkek, 3-5-ös forintjával a keletföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók.

Venni szándékozók ajánlatát „Br. V.” jelölje alatt a kiadóhivatalba továbbít. 5087

Egy utcai szobát

keres egy tiszt. nő a VI. kerületben 15-éves. Leveleket „H. N.” jelöljével kérek a kiadóhivatalba. 5087

Zeneakadémiát

végzett uri leány cimbalom órát ad. Cím a kiadóhivatalban. 2585

Csak néalam

készítetek darabonként is Makartalakt sikerült fényképek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként 1 frtjával. Vidéki meghívásoknál amely kis képtárasokat ármelyik kis képtárasoktól Waitner fényképezési műtérme Budapest, Erzsébet-körút 20. 8408

Urasági butorok.

Kevésbé használt szalon-garnitúrák, barokk, ebédő, hálozások és konyhaberendezések, irodaberendezések, férfi és női kerékpár, szőnyegek, képek, gáz- és villámcsillárók, ebédő divánok és ural berendezések p tón árban eladnak! Ujvilág-utca 21. I. em. 1.

Elsőrendű

hazai biztosító intézetnél intelligens, jó megjelenésű urak magas díjazás mellett állandó alkalmazást nyerhetnek. Szakképzett nem kívántak. Pál-lázók bemutatkozhatnak naponta d. e. 11-12 óráig Budapest, VI., Nagymező-utca 19. sz., III. em. 11.

Köhögésnél,

rekedségnél, vagy 30 körűt Rétly-féle pemető-fűcukorkát.

VARJU BÉLA

cs. és kir. szab. hangszeripar-telepe az ékezőfőváros szállítója BUDAPEST, VIII., József-körút 20. A.

Ajánlja saját készítményű hangszereit: hegedűk, fuvolák, trombiták, harmonikák, arisztónok, valamint mindenemű vend- és fuvó-hangszerekben.

Saját gyártmányú cimbalmok.

Elismert, legszolidabb kivitelűek, 45, 50, 60, 70 forint, pedálos 75 fttól 300 fttig. 3 évi jótállás. Eredeti olasz és német burok. Bármimű hangszerek javításra. PONTOS MUNKA. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Első budapesti Kávémagazin

szétküldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve. Postán utánvétele, vagy a pénz előleges bekiadásával
4 1/2 kg. Kuba, Mocco, Jáva, Gyöngy 6.50
1/4 kg. Császár kev. tea 1.50
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Törlemék tea -0.90
1 kg. Takaréka kávé -80
Pénteken és szombaton a maradék és kirosztált kávék eladásapörkölvé 1/2 kgr. -60

Zálogházi

oedulákat veszek.

Eiadok

13 lates ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolok, gyertyatartók, hálatalak, táleak, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 fttól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtérme tárgyakban, arany ferflancok köllörgőval, grammja 80 kr., masszív arany grűrkő 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Armin Béla örökösai Budapest, IV., Városház-tér 9. I. em. 23 Harisbázár.
Képes árjegyzék bérmentve és ingyen.

Most jelent meg

Törvény-szükséglete az ipari, kereskedelmi, váltó, csőtörvény, a sommas, bagattell és végrehajtási eláras népszerű alakban, irománymintákkal. Irta dr. Földes Árpád budapesti ügyvéd.
Ára 1 frt 50 kr., az összeg előleges bekiadás mellett küldi bérmentve

Krausz Henrik

könyverek. Budapest, VIII., József-körút II. sz. 8401

Keszpenz kölesön birtokokra és házakra

valódi becsérték háromszere. Aszén. II. helyre is 20-60 év öröslétre. Birtokok telmonhat barmok, pérszintézet elvételben nem.
Lebonvítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg-és illetékmentes. Sommi előleges költés. Beküldendő csakis telekanyvikkal, valamint kassza birtokir másolat.

Ingatlan- és Jelzalog Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39

Hölgyeim.

Sajnálom, hogy a hölgyek nem idejében látnak az are ápolásához, mielőtt a napugarak v. szél káros hatást idéznek elő, pedig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tiszta arca! bérnt. Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdettelt és ajánlott arceremékből nem bírnak választani. Le-gyenek teljes bizalommal hozzám, kísérlek meg csak egyszer Mille-Flours-Crémot, hogy vagyok győződvé, hogy céljukat elér-ik. — Mille-Flours-Crème próbatégyél 50 kr. könyvvel; Mille-Flours-poudre, fehér, róza v. creol (bar-náknak), 1 doboz 60 kr., szappan 40 kr. Főraktár: Török József győgytára, Király-utca 12. — Továbbá csakis nálam kapható a Mille-Flours-hajvíz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt redeti szinét visszaadja, 2 üveg 3 frt utasítással (2 hóig elegendő), fekete, barna és arany-szőkére kapható. Nem elég-egé ajánlhatom a t. hölgyek-nek a homlokötöt, mely rövid ideje használat után a redetők végképp kismítja, a homlokot fehér, szép formásra változtatja. Egy üj köté évéig eltart öröb! 1 frt 50 kr. utasítással. Mily kellemetlen és rut a szőr az arcanban vagy ajk körül, ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolíthatjuk az általam kiűltött próba üveggel 60 kr. utasítással. Vörös kezeket v. ha még oly e-hanyagolhatók is, képszámít Által győyörű fehér puhá-vá változik, 1 próbatégyél 35 kr. utasítással. Számos isméről levelekkel bizonyíthatom felsorolt cikkeim bámulatos hatásait, melyekért és biztos eredményért kezeskedem. — Utánvételel titoktartás mellett akár itt Budapest, vagy bárhová küldöm. MAN-DRIDA, Budapest, VII. ker., Botliu-utca 12. sz./No.

Teli sanatorium Uj-Tátra-Füreden

Davos-Görbersdorfi módszer szerinti

hygienia minden kellekeivel ellátva s eljes kényelemmel ugyan berendezve október 1-én a közhasználatnak átadott.

Grötznér-féle Tarolin capsulák.

Specificum:

hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Könyvi kényelem, biztos győgy-mód, minden fekedésnek nélkül. 1 doboz ára 3 korona. Kapható minden gyógyszerárterekben Főraktár Budapest: Vörös Győgyterár, Városház-tér

COPYING OFFICE.

Bármimű írásmunkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat minden nyelven, úgy mint gyorsírói v. fonograf felvételeket elvállal a „YOST”-írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Bon-ton katonai látképes levelező-lapok

10 eredeti és gyönyörű alak, legfinomabb és művészi kivitelben
Merényi József látképes levelező-lap kiadó-vállalat
BUDAPEST, VI., Desseffy-utca 26. szám.

Gummi francia óvszer,

ferfnaknak frt: 2, 3, 4, 5 tucatja, nőeknek frt: 2- darabja. MILKO Agg-telek-utca 4.

The Berlitz School of Languages

Erzsébet-körút 15. II. Feloltokek rendszeres oktatása (tanfolyamok nagyobb gyermekek részére) francia, angol, magyar, német, olasz és román nyelven, a elegerendő szama leuok esetén a spanyol, orosz és cseh nyelvből. A Berlitz-iskolában a tanuló az első lehezői fogva csakis a megvárakoztat nyelven beszélt, és csakis azt hallja. Mindegyik tanár csupán saját anyanyelven oktat. Oktatás reggeltől 7 óráig, este 7-től 10 óráig. Berlitz-iskolák meg 75 nagyobb eu-ópai és amerikai városban vannak. Prospektus kapható ingyen és bérmentve kaphatók Fordításokat minden nyelven elfogadunk.

Kiss József összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógép-ről című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő aorképével díszes vászonkötésben 1 frt 50 krajcár.
Ez a legszébb, legolcsóbb s legkedveltebb ALKALMI ocoajándék. o o o Kapható Viedre posta bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre kültetik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában

Kávé és Tea Fiuméből.

Most érkezett ide! termés. — Szétküldés közvetlen a tengeri hajóról. A legjobb keverékek. 1 szák 2 kgr. Salvador-kávé 1.50
1 szák 2 kgr. Rio lave győgykáv 1.50
1 szák 2 kgr. Szultán Mocco-kávé 1.50
1 szák 2 kgr. Arany-lavkávó fereglőfő ragot 1.50
1 szák 2 kgr. Kuba-kávé 1.50
1 szák 2 kgr. Portorico győgykáv 1.50
1 szák 2 kgr. Neigherry-kávé 1.50
1 szák 2 kgr. Kékjáva győgykáv 1.50
1 szák 2 kgr. Ceylon-kávé 1.50
1 szák 2 kgr. Menado-kávé 1.50
A kávéhoz csomagolható 1 doboz 1/4 kgr. legfin. Császár keverék-tea 1.60
1 doboz 1/4 kgr. legfin. Orosz karaván-tea 1.29
1 doboz 1/4 kgr. legfin. Csász. kevt. órn-tea -85
1 Demijohn 4 liter Király-rum 7.80
Az árak elvámolva, bérmentve és csomagolva minden más szöveg r. ill. érteendő. 25 kgr. vetelel vasuton szállítva minden kiló 10 krajc olesóbb. Ár-lapot ingyen küld

Fratelli Deisinger Fiume.

Már megjelent! Jókai Mór: Öreg ember nem vén ember.

„Képzelt regény négy részben” című legújabb műve. Ára 1 frt 60 kr., mely összeg előleges beküldése esetén bérmentve küldetik. Kapható: a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Most jelent meg!

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszetős alakban

MIRIAM

Irta: Dr. KISS ARNOLD veszprémi főorvosi. Remek nyelvvellett nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv.

ARA: Vásonkötésben 3 frt 50 kr. Bőr-kötés 3 frt 50 kr. Csontuntáztatu díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrkötés 6 frt. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.